Proletarci vseh dežel, združite se!

Ljubljana, četrtek, dne 10. novembra 1960 ● Leto II. ● Štev. 308 Cena 10 din

DELO

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK RUDI JANHUBA

ODGOVORNI UREDNIK IVAN ŠINKOVEC

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

AMERIŠKE PREDSEDNIŠKE VOLITVE

Senator Kennedy zmagal

Kandidat demokratske stranke je dobil le 1 odstotek glasov več kot podpredsednik Nixon, vendar je zmagal v ključnih državah in dobil odločno večino elektorskih glasov — Izjavi Kennedyja in Nixona

WASHINGTON, 9. nov. (Tanjug). Z minimalno prednostjo enega odstotka dobljenih glasov si je 43-letni senator John Kennedy zagotovil danes zmago na volitvah za predsednika ZDA. Po osmih letih bodo ameriški demokrati ponovno prevzeli vlado v svoje roke. Hkrati so obdržali večino v obeh domovih ameriškega Kongresa. Tako bo Kennedyjeva vlada laže reševala zakonodajne, parlamentarne in druge probleme izvršne oblasti, kot je to mogla Eisenhowerjeva vlada.

Pariški časopis »France Soir« je davi objavil intervju z Johnom Kennedyjem, ko se je zmaga nagibala na njegovo stran. Kennedy je izjavil dopisniku časopisa, da se je voljan sestati s sovjetskim premierom Hruščevom, če bi bil

Zmagoviti kandidat demokratske stranke senator John Kennedy

ta sestanek »dobro pripravljen in če bi Hruščev pokazal znamenja dobre volje«. Kennedy je pripomnil, da bo njegova vlada vodila učinkovitejšo zunanjo politiko in bo skušala okrepiti položaj in ugled Združenih narodov. Kennedy je po pisanju časopisa tudi dejal, da bo reorganiziral Pentagon in moderniziral armado in mornarico z vzpostavitvijo novih poveljstev in z novimi strateškimi metodami. Dejal je, da morajo biti ZDA »zelo močne in sodobne v vojaškem pogledu«. Na vprašanje o opustitvi atomskih poskusov je Kennedy izrazil upanje, da bo sklenjen sporazum z ZSSR in da se bodo obnovila pogajanja v tej zadevi.

Republikanski kandidat Nixon je imel zgodaj davi kratek govor po televiziji, v katerem je priznal zmago demokratskega kandidata Kennedyja. Dejal je, da mi navada, da bi predsedniški kandidati dajali javne izjave pred objavo dokončnih volilnih rezultatov, da pa želi poslati čestitke senatorju Kennedyju in izraziti zaupanje v prihodnost Amerike. »Trdno sem prepričan,« je dejal, »da se bo naš narod strnil okrog novega predsednika.«

Rezultati volitev za predsednika ZDA so bili po 15. uri po jugoslovanskem času znani s 139.935 volišč, niso bili pa še znani s 36.159 volišč. Po teh rezultatih je Kennedy dobil 29,719.090 oziroma 50,5 odst. oziroma 49,5 odst. glasov. Na temelju teh še zmerom delnih rezultatov vodi Kennedy v 23 državah, ki imajo 331 elektorskih glasov, Nixon pa v 26 državah s 192 elektorskimi glasovi.

Na teh ameriških volitvah so volili tudi guvernerje v 27 državah izmed 50. Po še nepopolnih podatkih so kandidati demokratske stranke zmagali v 13, kandidati republikanske stranke pa v 9 državah. Demokratska stranka si je s temi 13 novimi guvernerji že zagotovila večino guvernerskih položajev v državi, ker so njeni predstavniki na zadnjih volitvah zmagali v 19 državah, tako da ima demokratska stranka že zdaj svoje guvernerje v 32 izmed 50 ameriških držav.

Odmevi na volitve

Po poročilih zahodnih agencij so **azijski diplomati v OZN** ugodno sprejeli prva poročila o vodstvu senatorja Kennedyja na ameriških predsedniških volitvah. Ti diplomati menijo, da je Kennedy prožnejši od Nixona, kar zadeva svetovne probleme.

Po poročilih teh agencij je indijski premier Nehru izjavil v **New Delhiju**, da bi bil zelo zadovoljen, če bi sodeloval s Kennedyjem. Iz obveščenih delhijskih krogov se je zvedelo, da so v vladnih krogih z zadovoljstvom sprejeli vodstvo Kennedyja na ameriških volitvah.

V Parizu sodijo, da je z izvolitvijo Kennedyja postalo znano, kdo bo novi predsednik ZDA, ni pa še znano, kakšno zunanjo politiko bo vodil Kennedy. Stopnjo prisrčnosti v francosko-ameriških odnosih bo po francoskem mnenju predvsem določalo njegovo stališče do alžirskega problema in francoskih pogledov. Na splošno menijo, da so se ZDA z izvolitvijo Kennedyja opredelile za večjo dinamičnost v svoji politiki.

Novice o zmagi Johna Kennedyja so **v Moskvi** razumeli kot posledico zahteve ameriških volivcev po spremembi, in ne samo vlade, ampak tudi zunanje politike. Hkrati poudarjajo v Moskvi, da bo ocena možna šele takrat, ko bo prišel odgovor na vprašanje, ali se bodo novi ameriški voditelji dvignili do realističnega razumevanja naloge, ki stoji pred njihovo državo, ali bo vse ostalo po starem. Moskovski komentatorji sodijo, da je ameriški narod porazil tiste, ki so izvajali politiko hladne vojne in oboroževanja.

V Londonu so z zadovoljstvom sprejeli novico o vodstvu senatorja Kennedyja in številni britanski časopisi so zadovoljni z rezultati glasovanja, ko napovedujejo, da bo Kennedy vnesel več dinamike v ameriško politiko.

Prvi poluradni **švedski komentarji** pozdravljajo novice o Kennedyjevi zmagi. Po teh komentarjih dolguje Kennedy zmago v veliki meri dejstvu, da so ZDA pod predsednikom Eisenhowerjem doživele več udarcev v zunanji politiki. Ameriški volivci — piše popoldanski »Expressen« — so mislili na Roosevelta, ko so v najtežjem političnem položaju za ZDA glasovali za Kennedyja.

Za Kongo lahko govori v OZN le zakonita kongoška vlada

Premier Lumumba je tudi izjavil, da bi referendum v Kongu pokazal, da je njegova vlada deležna zaupanja ljudstva

Leopoldville, 9. nov. (AFP) — Predsednik osrednje kongoške vlade Patrice Lumumba je danes objavil, da bi referendum, tudi če bi bil pod okriljem OZN, vsemu svetu pokazal, da je njegova vlada deležna velikega zaupanja vseh slojev kongoškega prebivalstva. V deklaraciji, ki so jo danes razdelili novinarjem v Leopoldvillu, je premier Lumumba poudaril, da je za republiko Kongo čast, da je šef države odpotoval v OZN.

Toda Joseph Kasavubu na podlagi zakona ne more zastopati Konga. Edino zakonita vlada, ki ji on načeluje, lahko ob soglasju parlamenta in ljudstva Konga sodeluje v razpravi Generalne skupščine. Premier Lumumba pripominja, da koristi Konga terjajo nujen sklep v tem smislu.

New York, 9. nov. (Tanjug). Verifikacijski odbor OZN naj bi podal Generalni skupščini svoje mnenje o zahtevi predsednika Kasavubuja, da ga priznajo za predstavnika Konga OZN. Kakor je znano, sta predsednika obeh domov kongoškega parlamenta v brzojavkah, ki sta ju poslala raznim funkcionarjem v OZN, odločno protestirala proti Kasavubujevemu ravnanju, pri čemer sta poudarila, da je hudo kršil osnovni zakon republike in da nima nobene pravice govoriti v imenu kongoškega ljudstva privatna oseba.

Predsednika obeh domov kongoškega parlamenta Kasango in Okito sta opozorila najvišje predstavnike v OZN, da Kasavubu nima potrebnih pooblastil in da zato prihaja kot privatne osebe.

V OZN poudarjajo, da predsednik Kasavubu, ki je včeraj govoril pred začetkom razprave o Kongu v Generalni skupščini, dejansko ni napravil pozitivnega vtisa na skupščino. Povedal ni nič novega. Pozval je, naj pomagajo afriškim državam in naj v odnosih z njimi vlada razumevanje. Hkrati je obvestil svetovno organizacijo, da je določil delegacijo, ki naj bi zdaj zastopala republiko Kongo. Po njegovem ima namreč samo on pravico, po kongoških zakonih, da določa predstavnike države.

Elizabethville, 9. nov. (AP—Reuter). Predstavnik OZN v Katangi je objavil, da od sinoči pogrešajo patruljo mednarodnih sil, v kateri je bilo 11 **irskih vojakov. Poročajo, da** so člani patrulje naleteli na zasedo 700 km severno od Elizabethvilla. Našli so trupla štirih ubitih vojakov sil OZN, medtem ko usoda drugih sedmih še ni znana. Prav tako ni znano, kaj se je zgodilo z njihovima dvema vozniloma.

Pozneje so objavili, da so enega izmed sedmih pogrešanih članov patrulje mednarodnih sil našli živega. Ostalih šest še vedno iščejo.

Notranje ministrstvo Katange trdi, da je patrulja zašla v zasedo pripadnikov plemena Baluba.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Spremembe v upravljanju na železnicah in poštah

Načelna razprava o principih, po katerih naj bi v bodoče financirali šole in druge ustanove za izobraževanje in vzgojo

BEOGRAD, 9. nov. (Tanjug). Pod predsedstvom Mijalka Todorovića je bila včeraj seja Zveznega izvršnega sveta, ki je sprejel dva načrta zakona in več predpisov.

Član ZIS in predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić je poročal o poti jugoslov. vladne delegacije v Mehiko. Delegacija, ki jo je vodil Minić, je prisostvovala proslavi 150-letnice neodvisnosti, stoletnici reforme in 50-letnici mehiške revolucije.

Zvezni izvršni svet je sprejel načrt zakona o organizaciji jugoslovanskih železnic, s katerim se predvidevajo pomembne spremembe v organizaciji, sistemu poslovanja in upravljanju na železnicah. Po načrtu zakona bodo železniška transportna podjetja v celoti delovala po načelih gospodarskega poslovanja, kar jim bo nudilo možnost rentabilnejše dejavnosti. Poleg tega bo delavsko samoupravljanje razširjeno tudi na obrate železniških transportnih podjetij.

V skladu s tem bodo delovni kolektivi železniških podjetij in obratov dobili znatno večjo samostojnost in pravico odločanja v razdeljevanju ustvarjenih sredstev, ustanavljanju in združevanju podjetij in obratov. Načrt zakona predvideva, da se vsa železniška podjetja obvezno združujejo v skupnost jugoslovanskih železnic, ki bo upravljana po načelih družbenega samoupravljanja.

Na seji je bil sprejet tudi načrt zakona o organizaciji jugoslovanskih pošt, telegrafa in telefona. Načrt predvideva popolnejšo vključitev PTT dejavnosti v gospodarski in komunalni sistem, izpopolnjevanje družbenega samoupravljanja v tej službi in njeno nadaljnjo gospodarsko decentralizacijo.

Oba zakonska predloga bosta predložena Zvezni ljudski skupščini.

Zvezni izvršni svet je na seji načelno razpravljal o principih, po katerih naj bi v bodoče financirali šole in druge ustanove za izobraževanje in vzgojo. Poudarjena je bila potreba po razširitvi družbenega samoupravljanja na področju izobraževanja, po utrditvi materialne samostojnosti šol in po stalnih virih sredstev za njihovo delo, izgradnjo in opremo. Načela, ki so jih sprejeli med diskusijo, bodo formulirana v načrtu zakona o financiranju šol in drugih ustanov za izobraževanje in vzgojo, ki ga bo Zvezni izvršni svet proučil na eni prihodnjih sej.

Zvezni izvršni svet je izdal uredbo o jugoslovanskem bibliografskem inštitutu, sprejel spremembe uredbe o položajnih plačah uslužbencev prosvetnih ustanov ter odlok o okvirih za ugotavljanje posebnega dodatka za učno osebje določene specialnosti na višjih strokovnih šolah.

Razen tega so bili sprejeti odlok o načinu kritja povečanih stroškov investicij, nastalih zaradi uporabe začasne carinske tarife za uvoz nekaterih proizvodov, odlok o načinu in pogojih plačila carine za stvari, katerih uvoz je bil dogovorjen, preden je stopila v veljavo uredba o začasni carinski tarifi za uvoz določenih proizvodov, kakor tudi odlok o prenehanju veljavnosti najvišjih prodajnih cen za rezan bukov les.

Na koncu je Zvezni izvršni svet sprejel odlok o otvoritvi veleposlaništva FLRJ v Mogadišu v Somaliji, odlok o povišanju ranga konzulata FLRJ v Aleksandriji na stopnjo generalnega konzulata in ratificiral več mednarodnih sporazumov.

Deveta izmena odreda JLA na Sinaju

Port Said, 9. nov. (Tanjug). V Port Saidu je z ladjo »Jugoslavija« prispel prvi del devete izmene odreda JLA, ki je v sestavi varnostnih sil OZN na Sinaju. Pripadnike odreda so sprejeli oficirji in vojaki prvega dela osme izmene, ki se po šestmesečnem bivanju na Sinaju vračajo z isto ladjo v domovino.

V portsaidski luki sta bila oba oddelka simbolično izmenjana. Ob tej priložnosti je govoril podpolkovnik JLA Kržišnik. Zahvalil se je vojakom, podoficirjem in oficirjem osme izmene za požrtvovalnost in uspešno izpolnjevanje nalog v službi miru. Pripadnikom JLA, ki so šele prispeli, pa je zaželel uspeha pri delu za zagotovitev miru v tem delu sveta.

S SEJE CENTRALNEGA SVETA ZSJ

Pri delitvi dohodka nobenih administrativnih omejitev

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 9. nov. Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je danes pod predsedstvom Svetozarja Vukmanovića-Tempa razpravljal o aktualnih vprašanjih delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov, o gibanju realnih osebnih dohodkov v gospodarstvu in javnih službah, o problemu vsklajevanja pokojnin z naraščanjem plač in še o nekaterih drugih točkah, ki jih je imel na dnevnem redu.

Razpravo o aktualnih vprašanjih delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov, ki je trajala vse dopoldne, je začel podpredsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Mika Špiljak. Dejal je, da je v Jugoslaviji le malo podjetij, v katerih ni uveden ta ali drugi način stimulativnega nagrajevanja. Obenem s tem pa so iz prejšnjih let ostali razni predpisi, ki omogočajo činiteljem izven podjetij da se vmešavajo v delitev dohodka v podjetjih, kar omejuje samostojnost delovnih kolektivov. To bo potrebno rešiti s spremembo vrste predpisov in z izdelavo novega zakona o sredstvih gospodarskih organizacij in zakona o delitvi čistega dohodka, pričakujemo pa lahko tudi skupščinsko resolucijo o reševanju raznih vprašanj s tega področja.

Kadarkoli govorimo o delitvi čistega dohodka v podjetjih, je nadaljeval tovariš Špiljak, vedno pridemo tudi na vprašanje o zunanji delitvi tega dohodka oziroma o delitvi dohodka med podjetji in skupnostjo. S tem v zvezi so nedavno pristojni zvezni organi sklenili, da se kot temelj za delitev dohodka med podjetjem in skupnostjo vzame predlog Zvezne industrijske zbornice. Ustanovljena je bila posebna komisija, ki bo ta vprašanja nadalje proučevala, hkrati pa pristojni organi proučujejo tudi vprašanje cen, delovanje predvidene devizne reforme itd., tako da bi na podlagi njihovih ugotovitev in ostalih ukrepov po možnosti lahko že v prvem četrletju prihodnjega leta prešli na novo delitev dohodka med podjetji in skupnostjo.

Tovariš Špiljak je dalje dejal, da se celoten proces notranje delitve dohodka odvija pod imenom »nagrajevanje po kompleksnem učinku«, čeprav ni govora o nagrajevanju, temveč o delitvi osebnih dohodkov. Tu ni govora samo o nagrajevanju po učinku, saj ima celoten proces mnogo globlji pomen. Res pa je, da je sedaj pri tem v ospredju tehnika obračunavanja osebnih dohodkov, medtem ko je vprašanje poglabljanja delavskega samoupravljanja potisnjeno v ozadje. Zato je nujno, da pri nagrajevanju po kompleksnem učinku upoštevamo tri činitelje, ki so bistveni za ta proces: postaviti pravilno organizacijo dela v podjetjih, krepiti samoupravljanje v obratih in ekonomskih enotah in pravilno meriti delovne rezultate posameznikov in celotnega kolektiva ter potem v skladu s tem tudi deliti osebne dohodke. Ker teh treh činiteljev ne upoštevamo dovolj, prihaja sedaj pogosto do prelivanja sredstev iz enega v drug obrat, kar zamegljuje sliko njihove rentabilnosti. Najvažnejša naloga je sedaj to, da podjetja organiziramo po obratih in ekonomskih enotah in da nanje prenesemo tudi sredstva, s katerimi bodo samostojno razpolagala. V vseh obratih, po možnosti pa tudi v ekonomskih enotah, bi morali ustanoviti delavske svete, kar bi delavcem omogočilo, da samostojno odločajo o tistem delu dohodka, ki jim pripada. Ti delavski sveti naj bi odločali o delovnih odnosih, o celokupni problematiki osebnih dohodkov, pa tudi o delu skladov podjetij.

Tovariš Špiljak je nato dal še kratko informacijo o tezah za prihodnje formiranje minimalnih osebnih dohodkov. Kot je sedaj predvideno (kar pa v pristojnih organih še proučujejo), naj bi federacija s svojimi predpisi pooblastila komune, da same določajo višino minimalnih osebnih dohodkov, kateri pa ne bi smeli biti izpod 60% zaslužka v predhodnem letu. S tem bi bilo doseženo, da pride med komunami do razlik v višini minimalnih osebnih dohodkov, da se minimalni dohodki povežejo z delovnim učinkom v prednem letu in da komune, ki so to sposobne, lahko določijo tudi take minimalne osebne dohodke, ki bodo višji, kot so povprečno.

Po pojasnilih tovariša Špiljaka, se je razvila zelo široka razprava, ki je trajala dobre štiri ure. V tej razpravi so bile posebno poudarjene naslednje misli: da morajo delovni ljudje v čim večji meri sodelovati pri upravljanju podjetij, da ne sme biti nobenih administrativnih omejitev pri razpolaganju kolektivov z njihovimi sredstvi in da mora obstajati določena stabilnost med delovno storilnostjo in osebnimi dohodki, zakaj če delavci ne bodo imeli materialnega interesa, potem se tudi ne bodo zanimali za proizvodne uspehe.

Na popoldanski seji je podpredsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Borivoje Romić navedel nekaj podatkov Zveznega zavoda za statistiko o gibanju realnih dohodkov v gospodarstvu in javnih službah v prvih osmih mesecih letošnjega leta v primerjavi z isto dobo lani. Dejal je, da so skupni nominalni povprečni mesečni dohodki v gospodarstvu v vsej Jugoslaviji pri delavcih večji za 19 %, pri uslužbencih pa za 19,1 %. Realni osebni dohodki delavcev pa so se v vsej Jugoslaviji povečali za 8 %, uslužbencev pa za 7 %. Nominalni dohodki kmetov so se povečali v vsej Jugoslaviji za povprečno 11 %.

Tovariš Romić je nato navedel številke o investicijski in proračunski potrošnji, ki kažeta, zakaj je prišlo do povečanja cen in življenjskih stroškov. Po teh podatkih se je splošna potrošnja povečala v prvih 8 mesecih letošnjega leta v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 25 % (planirano je bilo za letošnje leto povečanje za 7,7 %), investicijska potrošnja pa za 37,6 odstotka (planirano povečanje za 9,8 %). Osebna potrošnja (nakup blaga z gotovino) se je povečala za 17,4 %. Če pri tem zadnjem odstotku računamo s povečanjem cen in novo zaposlenimi delavci, se je realna osebna potrošnja povečala le za okoli 6 %.

Tovarišica Olga Vrabičeva je nato govorila o poteku vsklajevanja pokojnin s povečevanjem plač in o problemih, ki so s tem v zvezi.

Milan Pogačnik

Zbirka pesmi brazilskega veleposlanika v Beogradu

Rio de Janeiro, 9. novembra (Tanjug). V Braziliji je bila objavljena zbirka pesmi brazilskega veleposlanika v Beogradu Ruja Ribeira Couta, v kateri je zbrana njegova poezija od najzgodnejše dobe do leta 1946. Kritika je zbirko zelo ugodno ocenila. Znani književnik Avgusto Frederico Schmit je v listu »Globo« ocenil Coutovo zbirko za enega vrhunskih dosežkov brazilske poezije. Univerzitetni profesor Manuel Bandeira, nestor brazilskih pesnikov, poudarja v listu »Journal de Brasil«, da je Couto razen tehnične popolnosti, ki so jo razodevali že njegovi prvi stihi, »z leti dosegel čustveno dozorelost in bogastvo izraza in ritma«.

Dr. Marijan Brecelj v Buenos Airesu

Buenos Aires, 9. novembra (Tanjug). Državni sekretar za blagovni promet dr. Marijan Brecelj je včeraj obiskal argentinskega zunanjega ministra za trgovino Junija. Ob tej priložnosti so izrazili zadovoljstvo s sedanjim razvojem jugoslovansko-argentinskih odnosov in poudarili potrebo po razširitvi trgovinskih in drugih odnosov med Jugoslavijo in Argentino. Sprožili so tudi vprašanje znanstveno-tehničnega in drugih oblik sodelovanja.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Str. 3 – Več medsebojnega sodelovanja v industriji – Rastejo nam nov. izumitelji

Str. 6 – Sestanek združenja filozofov in sociologov na Bledu

Str. 7 – Šahovska olimpiada: naši tretji

V R E M E

Napoved za četrtek: Hladno in ponoči deloma jasno. Zjutraj po kotlinah megla, jutri čez dan precej oblačno. V Primorju so proti večeru možne manjše padavine. Nočne temperature med —2 in +2, v Primorju 7, čez dan med 4 in 8, v Primorju 10 stopinj C.

S SEJE SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO LRS

Potrebe v prihodnjem obdobju

Potreba po uvedbi tristopenjskega študija tudi na umetniških akademijah – Subvencije slovenskim filmom: 25 milijonov za celovečerne in 7,5 milijona za kratke filme

LJUBLJANA, 9. nov. Pod predsedstvom Borisa Kocijančiča je bila dopoldne redna seja Sveta za prosveto in kulturo LRS, prva v novi sezoni.

Član Sveta dr. Dragotin Cvetko je najprej poročal o delu študijskih komisij pri umetniških akademijah v zvezi z reorganizacijo in reformo študija. Te so imele nalogo, da pripravijo zadevne predloge glede uvedbe tristopenjskega študija, do česar naj bi po priporočilu teh komisij prišlo postopoma. Ker bo v prihodnjih dneh v Zagrebu sestanek predstavnikov umetniških akademij iz vse države, je bil Svet mnenja, naj bi predstavniki akademij prišli na ta sestanek z jasnim stališčem, da je uvedba tristopenjskega študija potrebna tudi na umetniških akademijah. Obravnavano gradivo o ljubljanskih akademijah — igralski, likovni in glasbeni — bo izročeno Svetu umetniških akademij, ki bo sklepal o danih predlogih in priporočilih.

Svet je nadalje razpravljal o osnutku plana investicij za kulturo in prosveto v letih 1961 do 1965. Naša povečana materialna baza terja povečana sredstva tudi v kulturi, ki je v planu doslej sorazmeroma zaostajala. Razprava je imela predvsem namen, ugotoviti najbolj realne potrebe: zanje je v prihodnjih petih letih predvidena okvirna vsota 7 milijard 500 milijonov dinarjev, brez sredstev za RTV, film in založništva. S to bo treba zagotoviti pospešen razvoj dejavnosti in institucij množične kulture in prosvete, kot so kinematografi, kulturni in delavski domovi, delavske in ljudske univerze, knjižnice itd., pospešiti razvoj nekaterih zvrsti založništva, kot so znanstvene in leksikografske publikacije ter učbeniki, prav tako pa poskrbeti za enakomeren, kontinuiran razvoj muzejev, arhivov in galerij. Zagotoviti pa je treba republiška in deloma zvezna sredstva za dejavnosti in institucije, katerih potreb ne morejo zadovoljiti okraji ali komune, in ki so po svoji naravi bolj ali manj centralizirane, n. pr. za razvoj radiotelevizije, filmske proizvodnje, Državni arhiv Slovenije, Slovensko narodno gledališče, Slovensko filharmonijo, delo ma spomeniško varstvo itd.

Svet je zatem razpravljal o delu sveta in sekretariata LRS za kulturo, prosveto in znanost v preteklem letu in si zastavil program osnovnih tez, ki jih bo obravnaval v tem letu. Razen o osnutkih zakonov o knjižnicah, varstvu kulturnih spomenikov, varstvu narave in o Triglavskem narodnem parku bo razpravljal o stanju gledališke dejavnosti v Sloveniji, o kulturnih stikih med republikami, o materialnih osnovah naše likovne umetnosti, o distribuciji filmov in delovanju programskih svetov, o festivalih, o kulturno-zabavnem življenju, o delavskih in ljudskih univerzah. Analiziral pa bo tudi delovanje organov družbenega upravljanja na področju kulture.

Svetu je bil predložen predlog predračuna za leto 1961 Sveta za kulturo in prosveto ter Sveta za znanost, nakar je sprejel nova člana v upravni odbor Sklada za pospeševanje kulturne dejavnosti (dr. Juhart in Dušan Trebše), imenoval je novo komisijo za film, direktorja zavoda za šolski film »Sava film« Mirka Ivanca, v upravni odbor NUK pa svojega zastopnika dr. Antona Polenca. Potrdil je tudi založniški svet založbe Obzorja.

Filmska komisija je končno poročala o podelitvi letošnjih subvencij za domače filme. Celo večerni filmi so prejeli 25 milijonov subvencije (»Veselica« 12,5 mil., »Akcija« 7,5, »X 25 javlja« 5 mil.), kratki pa 7,5 milijona din (»Sestra« 2 mil., »Prvi koraki« 2 mil., »Sobota, njegov dan« in »Planica« po 1 milijon, »Mlaj« 600 tisoč ter »Nenavadni lov« in »Fazani« po pol milijona dinarjev).

S POSVETOVANJA O STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU V MARIBORU

Izobraževalno delo naj sloni

na konkretnih potrebah delovnega mesta in proizvodnje

MARIBOR, 9. nov. — V Mariboru je bilo danes v okviru meseca tehnike posvetovanje o strokovnem izobraževanju. Namen posvetovanja je bil, najti boljšo pot za prilagoditev strokovnega šolstva in izobraževanje potrebam gospodarstva, kot ga nakazuje resolucija ZIS o strokovnem šolstvu.

Po uvodnih besedah tov. Vladka Majhna, ki je poudaril, da moramo reforme strokovnega šolstva pojmovati kot široko družbeno akcijo, kjer naj sodelujejo vse družbene sile, predvsem pa gospodarske organizacije, je Janoš Bertoncelj govoril o problemih izobraževanja na delovnem mestu. Posebej je opozoril na stične točke, ki jih izobraževalna služba mora najti z zunanjimi sodelavci ter dejal, da izkušnje Zavoda za strokovno izobraževanje odločno kažejo, da so stare in klasične metode izobraževanja v podjetjih v novih pogojih odpovedale. Ko je govoril o tem, kako bolje in hitreje zagotoviti vzgojo strokovnih kadrov, je poudaril potrebo, da podjetja planirajo trenutne in perspektivne potrebe za kadre, da zagotovijo stalno in nepretrgano izobraževanje. — Govoreč o vsebini izobraževanja pa je poudaril, da mora sloneti izobraževalno delo na konkretnih potrebah delovnega mesta in proizvodnje. Center za izobraževanje naj bo sestavni del organizacije podjetja, njegovo delo pa odraz teženj in potreb podjetja. Letos naj bi bilo v Sloveniji 150 centrov za izobraževanje v podjetjih, vendar vse kaže, da to število ne bo doseženo, ker podjetja sedaj še niso povsod pokazala potrebnega razumevanja.

Ing. Evgen Marek je prispeval k posvetovanju nekaj tehtnih misli o vplivu tehnologije na sorazmerja med strokovnimi kadri v kovinski industriji, na kar so posamezni udeleženci govorili o izkušnjah z delom izobraževalnih centrov v podjetjih. Marsikje so ti centri že opravili lepo delo in se njihovi uspehi kažejo v proizvodnji. Med nezdravimi tendencami pa je miselnost, da za izobraževanje v podjetjih odgovarja le izobraževalni center, ne pa ves upravni in tehnični kader. Za pravilni izbor programa izobraževanja pa močno pogrešajo opis tehnoloških postopkov za posamezne faze dela.

Iz vrst predstavnikov strokovnih šol je govoril ing. Janez Beraus. Poudaril je, da ima sedanji sistem izobraževanja vrsto pomanjkljivosti, med njimi je ta, da šole niso bile dovolj povezane z gospodarskimi organizacijami in družbenimi službami. Po izjavi tov. Berausa ni bilo doslej dovolj sodelovanja z industrijo, ki naj bi dala potreben profil kadrov. Predlagal je, da bi imeli določene centre za strokovno šolanje v republiki, razen za univerzitetni študij, ter predložil tudi shemo strokovnega izobraževanja, ki bi najbolj ustrezala načelom resolucije.

V zaključni besedi je tov. Majhen dejal, da so gospodarske organizacije prve poklicane, da resno vzamejo v pretres organizacijo novega sistema izobraževanja ne glede na to, da še nimajo perspektivnih planov potreb po strokovnih kadrih. Vsako čakanje in iskanje neke skupne rešitve samo zavira hitrejšo reformo strokovnega šolstva. Gospodarske organizacije naj posredujejo šolam vsaj tiste začetne profile kadrov, ki jih trenutno ali v bližnji prihodnosti najbolj potrebujejo, da bi lahko začeli uvajati nove programe izobraževanja. -Jp

PLENUM OKRAJNEGA ODBORA SZDL LJUBLJANA

Nadaljnja krepitev družbenih posestev in kmetijskih zadrug

LJUBLJANA, 9. novembra. Plenum Okrajnega odbora SZDL Ljubljana je danes obravnaval dosedanje rezultate in perspektive socialističnega razvoja kmetijstva v ljubljanskem okraju. Po uvodnem referatu, ki ga je imel Franc Nebec in v katerem so bili izčrpno obdelani dosedanji uspehi, problemi in nadaljnji smotri kmetijskega pridelovanja v ljubljanskem okraju se je razvila živahna razprava.

Udeleženci plenuma so največ razpravljali o združevanju kmetijskih zadrug, vprašanju kmetijske proizvodnje v hribovskih krajih, o uveljavljanju višjih oblik kooperacije in o problemih družbenih posestev. Iz zaključkov lahko izluščimo nekatere bistvene smotre nadaljnjega razvoja kmetijstva v ljubljanskem okraju: nadaljnje večanje površin socialističnega sektorja, razširitev višjih oblik kooperacije, vskladitev proizvodnih programov družbenih posestev, dograditev že začetih, podpora organizacij Socialistične zveze kmetijskim organizacijam, posebej pa še skrb za nova zadružna vodstva. Plenum je izrekel tudi splošno priznanje ljudem, ki uspešno delajo pri socialistični preobrazbi kmetijstva v okraju.

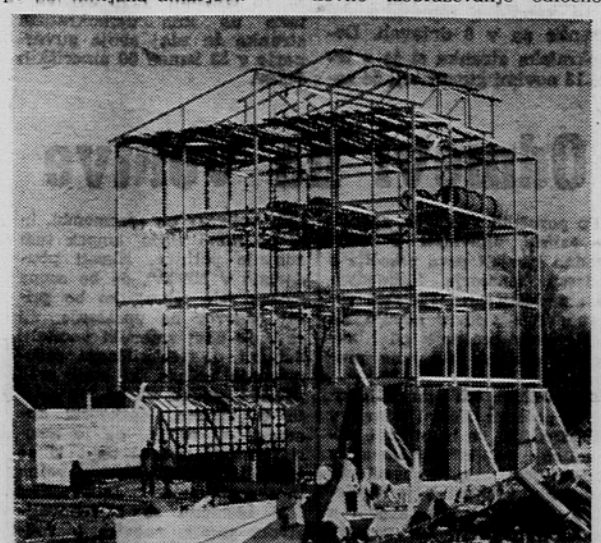
Socialistična zveza je odigrala pomembno vlogo pri izvajanju obsežnih nalog pri razvoju in krepitvi kmetijstva v letošnjem letu. Plan razvoja kmetijstva, ki je bil pred dobrim letom sprejet na plenumu okrajnega odbora SZDL, je bil v celoti izpolnjen in kmetijstvo v ljubljanskem okraju beleži znaten napredek. Prvenstvena naloga je bila osredotočenje zemljišč, na katerih poteka organizirana proizvodnja. V tem procesu so se površine družbenih posestev in kmetijskih zadrug povečale od 11.000 na 16.570 ha. Vsa arondacijska dela so praktično v zaključni fazi. Koncentracija manjših posestev v večje kmetijske kombinate je dokazala, da so le-ti sposobni vsestransko razviti specializirano proizvodnjo in dosegati tolikšne pridelke, da odločilno vplivajo na tržišče.

Od zadnjega plenuma do danes je bilo v okraju zgrajeno na družbenih in zadružnih obratih 68 hlevov za dve sto glav živine. Dosežen je bil znaten porast staleža goveje živine: medtem ko so kmetijske organizacije imele leta 1958 le 5028 glav živine, se je to število letos povečalo na 21.770 glav. V letu 1960 se je proizvodnja mleka dvignila od 9,800.000 litrov mleka na 14 milijonov 800.000 litrov, kar pomeni 50 odstotkov. Družbena posestva v okolici Ljubljane bodo kmalu pokrivala že 55 odst. redne dnevne preskrbe mesta z mlekom. Tudi pri ostalem kmetijskem pridelovanju je opaziti letošnje leto znaten napredek.

Za investicijsko izgradnjo v kmetijstvu je bilo iz zveznih, republiških, okrajnih in občinskih sredstev vloženo dve in pol milijardi dinarjev. Omeniti je treba, da so občinski ljudski odbori v celoti prispevali 20 odstotkov svojih sredstev za izgradnjo v kmetijstvu.

Pri združevanju zadrug so občinski odbori SZDL vložili mnogo naporov in tako se proces združevanja že zaključuje. Število kmetijskih zadrug se je v zadnjem letu zmanjšalo od 153 na 103, po programu pa bo končno v ljubljanskem okraju le 35 zadrug. Nove, močne zadruge bodo imele vse pogoje za hitrejši in bolj uspešen razvoj.

Vloga Socialistične zveze pri urejanju kmetijske problematike je izredno pomembna in mnogokrat odločilna za uspešno izvajanje obsežnih nalog v kmetijstvu. Po zaključkih današnjega plenuma lahko pričakujemo, da se bodo organizacije Socialistične zveze še naprej aktivno zavzemale za urejanje nadaljnje socialistične preobrazbe kmetijstva v ljubljanskem okraju. -mr

Nedaleč od Save ob lokalni cesti Stožice — Tomačevo raste nov objekt — moderna separacija peska — ki jo gradijo »Slovenija ceste« za podjetje »Cementar«. Avtomatizirana gramoznica bo začela poskusno obratovati spomladi 1961. Računajo, da bo njena zmogljivost 300—400 kubičnih metrov očiščenega gramoza dnevno. Ta največji obrat te vrste pri nas bo po računih investitorja zadovoljeval potrebe ljubljanskih gradbenih podjetij vsaj 25 let. Na sliki: železna konstrukcija za električni pogon transportnih trakov, separatorjev in ostalih pogonskih strojev, ki jo je izdelala »Metalna« iz Maribora. Foto: M. Švabič

Zadružna delegacija se je vrnila iz Sofije

Beograd, 9. nov. (Tanjug) Danes se je vrnila iz Sofije v Beograd naša zadružna delegacija, ki se je s podpredsednikom Glavne zveze kmetijskih zadrug Srbije Borom Novakovićem na čelu deset dni mudila v Bolgariji. Našo delegacijo so povsod lepo sprejeli in njeni člani so imeli priložnost, da se seznanijo z delom zadružnih organizacij v Bolgariji.

Le močnejše zadruge bodo lahko kos nalogam

Predsedstvo okrajnega odbora SZDL v Novem mestu o problematiki kmetijstva v okraju

NOVO MESTO, 9. nov. Finančne težave sklada za zdravstveno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev, predlogi in razprava o združevanju kmetijskih zadrug ter razgovor o bodoči organizaciji gozdarske službe v okraju — je bila vsebina razširjene seje predsedstva Okrajnega odbora SZDL Novo mesto.

Kmetijski zavarovanci se v veliki meri poslužujejo pravice zdravstvenega zavarovanja, v sklad za to zavarovanje pa ne pritekajo sredstva, kot je bilo določeno. Tako dolgujejo skladu zavarovanci okoli 40 milijonov dinarjev, občinski ljudski odbori pa okoli 60 milijonov. Na seji so sprejeli priporočilo, naj bi o tem problemu razpravljali na krajevnih konferencah Socialistične zveze, hkrati pa je treba pospešeno izterjevati zapadle obveznosti. Člani Socialistične zveze pa naj hkrati razpravljajo tudi o predlogih za decentralizacijo službe socialnega zavarovanja.

V okraju je sedaj 43 kmetijskih zadrug. Podatki za prvo polletje kažejo, da močne kmetijske zadruge veliko uspešneje opravljajo svoje naloge kot majhne. To je med ostalim dalo pobudo za razpravo o združevanju šibkih kmetijskih zadrug. Po dosedanjih predlogih naj bi bilo v okraju 17 do 20 kmetijskih zadrug. Poleg ostalega bi bil v takih kmetijskih zadrugah bolje izkoriščen strokovni kader, ostala pa bi tudi večja lastna sredstva, potrebna za nadaljnje razširjanje proizvodnje. Menijo tudi, da bi se v močnih kmetijskih zadrugah z lastnimi obrati okrepilo družbeno upravljanje. Take močne kmetijske zadruge bi tudi laže prevzele gozdarsko službo po ukinitvi lesne poslovne zveze, o čemer se veliko razpravlja. Tudi o predlogu za združevanje zadrug bodo poleg zadružnih organov razpravljali še člani Socialistične zveze.

Ob koncu so izvolili 10-članski odbor za proslavo 20-letnice vstaje slovenskega naroda in 7-članski odbor za postavitev spomenika padlim borcem v Žužemberku. (r)

V Peči in okolici so povzročile poplave veliko škodo

Peč, 9. nov. (Tanjug). Komisija za cenitev škode, ki so jo napravile poplave v Peči in okolici, je danes končala delo. Neurje je napravilo za kakih 158 milijonov škode, največ v kmetijstvu. Bistrica in druge reke ter hudourniki so poplavili kakih 850 ha rodovitne zemlje. Voda je odplavila prst s kakih 150 ha njiv in naplavila nanje velike količine peska in kamenja, tako da jih dve leti ne bodo mogli obdelovati. Voda je vdrla v 170 mestnih in kmečkih hiš. V nekaterih ljudje precej dolgo ne bodo mogli stanovati. Razdejala je tudi kakih 50 km cest, porušila več mostov in odnesla kakih 1000 kubikov tehničnega lesa in drv.

LETOŠNJA PROIZVODNJA SUROVEGA ŽELEZA IN JEKLA

Že več kot je določal plan

Beograd, 9. nov. (Tanjug) Povprečna mesečna proizvodnja surovega železa je znašala od 1. januarja do septembra letošnjega leta 82.900 ton ali kakih 11.500 ton več, kakor v istem obdobju lanskega leta. To je omogočilo, da je naša povprečna mesečna proizvodnja jekla narasla od kakih 107.000 ton v lanskem na 121 tisoč 700 ton v letošnjem letu.

Letos bodo izdelale naše jeklarne 1,390.000 ton jekla ali kakih 20.000 ton več kakor je predvideval petletni plan za leto 1961. Tako naglo naraščanje proizvodnje je razumljivo, če pomislimo, da je črna metalurgija panoga, v katero smo po vojni največ investirali. Večje investicije so omogočile najti v zemlji nove važne rude, modernizirati stare naprave in odpreti nove rudnike.

V minulih 15 letih so se razvili tudi veliki metalurški objekti — železarne v Zenici, na Jesenicah, v Nikšiću, Sisku, Štorah, Ilijašu in Smederevu. Samo v zgraditev Zenice smo investirali doslej blizu 100 milijard.

Velike objekte bomo zgradili tudi v prihodnjih letih. Eden najpomembnejših bo vsekakor železarna v Skopju, ki so jo že začeli graditi. Ko bo dograjena, bo dajal ta »orjak na Vardaru« približno milijon ton jekla letno. Železarna v Zenici že zdaj lahko izdela kakih 750 tisoč ton, na Jesenicah 300.000, v Nikšiću 140.000, v Sisku pa 120.000 ton letno.

Ker domača proizvodnja še ne zadovoljuje vseh potreb, moramo znatne količine proizvodov črne metalurgije uvažati. Vendar pa tudi izvažamo precej proizvodov te panoge, in sicer v skladu z odnosi med zahtevami domačega trga in možnostmi proizvajalcev, da zagotove potrebno izbiro. Največ izvažamo železniških tirnic, betonskega železa, raznih profilov, brezšivnih in litih cevi itd. V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo izvozili kakih 16.500 vagonov tega blaga, nad 5000 vagonov več kakor v istem obdobju lanskega leta. Vrednost izvoza je narasla v primerjavi z lanskim letom za kakih 700 milijonov.

19. novembra plenum CK LMJ

Beograd, 9. nov. (Tanjug). V Beogradu bo 19. novembra VII. plenarni sestanek Centralnega komiteja LM Jugoslavije, posvečen obravnavanju nekaterih problemov nadaljnjega razvoja te organizacije. Potem pa bo 21. in 22. novembra skupni plenum CK LMJ in Centralnega sveta ZSJ. Na tem sestanku bodo razpravljali o družbeni dejavnosti in življenjskih pogojih delavske mladine.

Spreiem v Kairu

Kairo, 9. nov. (Tanjug). Veleposlanik FLRJ v Kairu Rato Dugonjić je priredil včeraj sprejem delegaciji jugoslovanskih filmskih delavcev, ki se je v Kairu udeležila prvega festivala jugoslovanskega filma. Sprejema so se udeležili med drugimi državni podsekretar za kulturo Mohamed Sauvi ter mnogo znanih filmskih in drugih kulturnih delavcev ZAR. Davi je delegacija odpotovala z letalom iz Kaira v Beograd.

Prvi festival jugoslovanskega filma v Kairu je dosegel velik uspeh, zlasti v primerjavi s podobnimi tujimi prireditvami v glavnem mestu ZAR. Tukajšnji tisk je objavil več člankov in obširno poročal o jugoslovanski kinematografiji. Jugoslovanski filmi so vzbudili pri filmskih podjetjih ZAR veliko zanimanje.

Pričakovati je, da bodo večina tako igranih, kakor tudi dokumentarnih in risanih filmov s kairskega festivala prikazali tudi med filmskim festivalom v Damasku, glavnem mestu sirske oblasti ZAR. Istočasno bo festival arabskega filma v Jugoslaviji. V začetku decembra odpotuje v Beograd delegacija filmskih delavcev ZAR, v kateri bo tudi znana igralka Šadija.

NAČRTI NAŠIH RIBIČEV

Lovili naj bi tudi na Atlantiku

Za ta lov bi bilo potrebnih 18 novih ribiških ladij

REKA, 9. nov. (Tanjug). Te dni bodo končani razgovori o organizaciji našega ladjevja, ki bo ribarilo v mednarodnih vodah Atlantskega oceana. V krogih strokovnjakov morskega ribištva so prepričani, da bi bilo treba to delo zaupati specializiranemu podjetju, ki bi uživalo podporo primorskih komun in industrije za predelavo rib.

Združenje morskega ribištva Jugoslavije že ima podrobno sestavljen načrt o plovbi naših ladij na Atlantik. Načrt predvideva, da bi bilo treba v prihodnjih petih letih zgraditi 18 ladij za ribolov na Atlantiku.

Po temeljitem proučevanju so prišli strokovnjaki do sklepa, da bi bilo treba zgraditi devet ladij za globinski ribolov in prav toliko za lov na tune, ker sta obe vrsti ribolova v mednarodnih vodah Atlantika zelo rentabilni. Po tem predlogu bi zgradili 500-tonske ladje za lov v globini od 60 do 700 m, ladje za lov na tune pa bi imele po 750 ton nosilnosti.

Strokovnjaki za morsko ribištvo navajajo več razlogov, zakaj bi bilo treba opremiti atlantsko ladjevje. Mednarodne vode tega oceana so zelo bogate z ribami in zdaj jih izkoriščajo vse dežele z razvitim ribištvom. Nam morskih rib primanjkuje. Zato jih moramo vsako leto uvoziti za industrijsko predelavo za kakih 5 milijonov dolarjev. Iz tega razloga sodi naša dežela med zadnje v Evropi kot potrošnik morskih rib, ki jih pride na prebivalca pičlega pol kilograma. Petletni plan predvideva, da bo potrošnja morskih rib narasla na 2 kg na prebivalca, vtem ko bi industrija za predelavo rib še bolj povečala svoje zmogljivosti. Količina na Jadranu ujetih rib se ne more tako povečati, da bi zadovoljila vse potrebe.

Za zgraditev atlantskega ladjevja (18 ladij) bi potrebovali kakih 6 milijard 750 milijonov. Vrednost vsako leto ujetih rib pa bi znašala blizu 4 milijarde. Strokovnjaki menijo, da bi bilo treba za začetek zgraditi dve ali tri ladje. Na njih bi si naši ribiči pridobili izkušnje, ki bi jih lahko uporabili pri bodoči graditvi tega ladjevja.

Nekaj prireditev v mesecu tehnike

Od 10. do 13. novembra — Posvetovanje »Znanost in njene aplikacije v tehniki«. Referat: prof. dr. inž. Miloš Marinček iz Ljubljane. Koreferati, Društvo inženirjev in tehnikov, Celje, Titov trg 6.

OKRAJ CELJE

Društvo IT tekstilne industrije, Celje: 10. 11. — Strokovna ekskurzija v Tovarno organskih barvil Celje; 11. 11. ob 16.00 Predvajanje strokovnih filmov, Dvorana Društva inženirjev in tehnikov, Celje,

Okrajno društvo IT, Celje: 11. 11. ob 17.00 — Plenum društva: »Program dela za leto 1961 za vsa občinska in strokovna društva IT okraja Celje, Dvorana Društva inženirjev in tehnikov, Celje.

Občinsko društvo IT, Šoštanj: 13. 11. ob 8.00 — Ogled Rudnika lignita Velenje in Termoelektrarne Šoštanj za prebivalce, pod strokovnim vodstvom članov DIT.

Fotokino-klub, Celje: 13. 11. — Otvoritev doma v Cankarjevi ulici, Celje.

OKRAJ KRANJ:

Društvo elektrotehniških IT, Kranj — Zavod za napredek gospodinjstva, Kranj: 10. 11. ob 19.00 — Javno predavanje »Elektrifikacija v gospodinjstvu«, Delavski dom, Kranj.

OKRAJ LJUBLJANA:

Zveza IT gozdarstva in lesne industrije LRS: 10. 11. — Posvetovanje »O perspektivnem planu gozdarstva«, Ljubljana.

Zveza rudarskih, metalurških in geoloških IT LRS: 11. do 13. 11. — I. republiško posvetovanje »O nekovinah«, 17 referatov in koreferatov — združeno z ekskurzijo v Cementarno Anhovo in Rudnike kremenovih peskov »Kremen«, Novo mesto.

Zveza geodetskih IT in geometrov: 11. 11. ob 9.00 — Strokovno posvetovanje »Uporaba fotogrametrije v tehniki, gospodarstvu in znanosti« — prof. inž. Ivan Čuček, Zveza geodetskih IT in geometrov: »Uvedba racionalizacije pri poslovanju zemljiškega katastra in uporaba luknjičastih kartic« — Anton Košir; »O telemetričnem merjenju dolžin« inž. Marjan Jenko. Dvorana OZSZ, Ljubljana, Miklošičeva 24.

Slovensko kemijsko društvo: 11. 11. ob 18.00 — Predavanje »O plinski kromatografiji« dr. inž. Rajko Kavčič, Kemični institut »Boris Kidrič«, Ljubljana,

Občinsko društvo IT, Litija: 11. 11. — Predavanje »O produktivnosti«, J. Peterca, Litija.

Zveza geodetskih IT in geometrov LRS: 12. 11. ob 9.00 — Organizacijski plenum društva, Dvorana OZSZ, Ljubljana, Miklošičeva št. 24.

Avto-moto zveza Slovenije: 12. 11. ob 9.00 — Plenum, Ljubljana.

Brodarska zveza Slovenije: 12. do 13. 11. ob 9.00 — Posvetovanje strokovnih komisij in plenum Zveze, Ljubljana.

OKRAJ MARIBOR:

Društvo IT Ruše: 10. XI. — Ogled tovarne dušika, Ruše.

Društvo elektrotehniških IT, Maribor: 10. 11. — Pričetek tečajev za polkvalificirane, kvalificirane delavce in tehnične risarje.

Društvo orodjarjev, Maribor: 11. XI. — Posvetovanje »Organizacija vzdrževanja strojev za mariborski industrijski bazen«.

Okrajno društvo IT, Maribor: 11. XI. ob 19.00 — Predavanje »Urbanistični načrt Maribora z ozirom na razvoj industrije« — inž. Branko Podlesnik, inž. Humek.

Društvo IT gozdarstva in lesne industrije, Maribor: 11. XI. ob 19.00 — Predvajanje tehničnega filma »O mehanizaciji v gozdarstvu in lesni industriji«, Maribor, Dvorana Gozdnega gospodarstva.

Društvo IT, Ruše: 12. XI. ob 20.00 — Članski sestanek z družabnim večerom.

Podružnica Društva rudarskih, metalurških in geoloških IT, Ravne: 11. XI. ob 17.00 — Predavanje »O razvoju železarstva in rudarstva v Mežiški dolini«, — predvajanje tehničnih filmov, Dom Partizan v Mežici, 12. XI. ob 8.00 — Predavanje »Problemi mehanizacije na koroškem gozdno-gospodarskem območju« ing. Janez Gornjec, na Blatnici (žičnica).

OKRAJ MURSKA SOBOTA:

Okrajni odbor LT, Murska Sobota: 10. do 14. 11. — Predvajanje programa II. mednarodnega festivala znanstvenih in tehničnih filmov v okraju Murska Sobota.

OKRAJ NOVO MESTO:

Podružnica rudarskih, metalurških in geoloških IT, Senovo: 11. 11. — »Vtisi o rudnikih na Poljskem« — Miha Molan, Senovo.

Občinsko Društvo IT, Videm — Krško: 12. 11. Ogled Tovarne celuloze in papirja Videm — Krško za šolsko mladino, pod strokovnim vodstvom.

Več medsebojnega sodelovanja v industriji

Pomanjkanje lastnih izkušenj, neznanstveno organiziran proizvodni proces, pomanjkanje tehnične dokumentacije in strokovnih kadrov močno vpliva na delo posameznih gospodarskih organizacij na področju industrije. To je videti zlasti v tistih podjetjih, ki so vzniknila v krajih, kjer ni bilo industrijske tradicije ali kjer je zelo majhna. Zato se dogaja, da vrsta novih gospodarskih organizacij prva leta dela zelo močno občuti pomanjkanje izkušenj. Ne samo da je proizvodnja spričo pomanjkanja dobre organizacije, tehnične dokumentacije in kadrov draga, marveč tudi strojev ne izkoriščajo dovolj. To vpliva na proizvodne stroške in možnost prodaje proizvodov, konec koncev pa tudi na dohodke.

Takšno stanje je rodilo potrebo po izmenjavi izkušenj v medsebojnem sodelovanju podjetij, tako da se je zadnja leta razvila živahna notranja tehnična pomoč na torišču industrije. Njeni pobudniki so v glavnem nerazvita podjetja, ki iščejo to pomoč. Dostikrat pa se zgodi, da napredne gospodarske organizacije iz lastne pobude prek strokovnih združenj ali neposredno nudijo takšno pomoč.

Stihijsko nastajanje zahtev po notranji tehnični pomoči je že rodilo očitne sadove. Zdaj pa nastaja potreba, da se lotimo sistematičnega in organiziranega dela za to pomoč, da bi sistematično in načrtno zagotovili hitrejši razvoj posameznih gospodarskih organizacij.

Tudi mnogim zveznim organom za gospodarske posle, strokovnim sindikatom, industrijskim zbornicam in strokovnim združenjem je čedalje več do takšne oblike tehnične pomoči. Snovanje akcijskih programov za tehnično pomoč na podlagi popolnega in celotnega spoznavanja potreb posameznih gospodarskih organizacij v določeni industrijski panogi, bo zagotovilo hitrejše prenašanje izkušenj in bolj izenačeno naraščanje delovne storilnosti, modernizacijo proizvodnje, znižanje proizvodnih stroškov itd. V ta namen je upravni odbor Zvezne industrijske zbornice pred nekaj meseci izdal odlok o ustanovitvi agencije za tehnično pomoč. Nekatera strokovna združenja so že ustanovila tudi središča za notranjo tehnično pomoč.

Takšen način urejanja problema pomoči nerazvitim in manj razvitim gospodarskim organizacijam že rodi prve sadove. Med sladkornimi tovarnami je organizirana notranja tehnična pomoč prek skupne izmenjave proizvodnih izkušenj in osvajanja najugodnejših tehnoloških procesov, ki jih uporabljajo v posameznih tovarnah. Notranja tehnična pomoč je razvita tudi med podjetji za proizvodnjo konserv. Takšno sodelovanje imajo tudi mlekarne in druge gospodarske organizacije v okviru združene živilske industrije.

Strokovno združenje premogovnikov je organiziralo notranjo tehnično pomoč na širokem torišču. Ne samo da hodijo rudarji iz slabo razvitih premogovnikov, kakor so bosenski, v sodobno organizirane rudnike na izpopolnitev, marveč izmenjavajo tudi izkušnje na torišču tehnološke problematike. Močno je razvita notranja tehnična pomoč med podjetji usnja, obutve, gume in usnjene galanterije. Samo v prvih štirih mesecih letošnjega leta se je 226 delavcev iz petih še nedograjenih podjetij strokovno usposabljalo v bolj razvitih kolektivih. V istem obdobju je bilo 243 uslužbencev iz 33 gospodarskih organizacij te panoge v drugih podjetjih na specializaciji in strokovnem izpopolnjevanju.

Čeprav pa posvečamo notranji tehnični pomoči zadnje čase veliko pozornost, še daleč nismo izkoristili vseh možnosti. Glavni problem je nezadostna dejavnost strokovnih združenj. Čeprav so na letnih skupščinah strokovnih združenj sklenili, da bodo sestavili programe in akcijske načrte za takšno pomoč, je malo združenj, ki so se sistematično in organizirano lotila izpolnjevanja te naloge, ki do njene izpolnitve ni samo posameznim gospodarskim organizacijam, marveč tudi skupnosti.

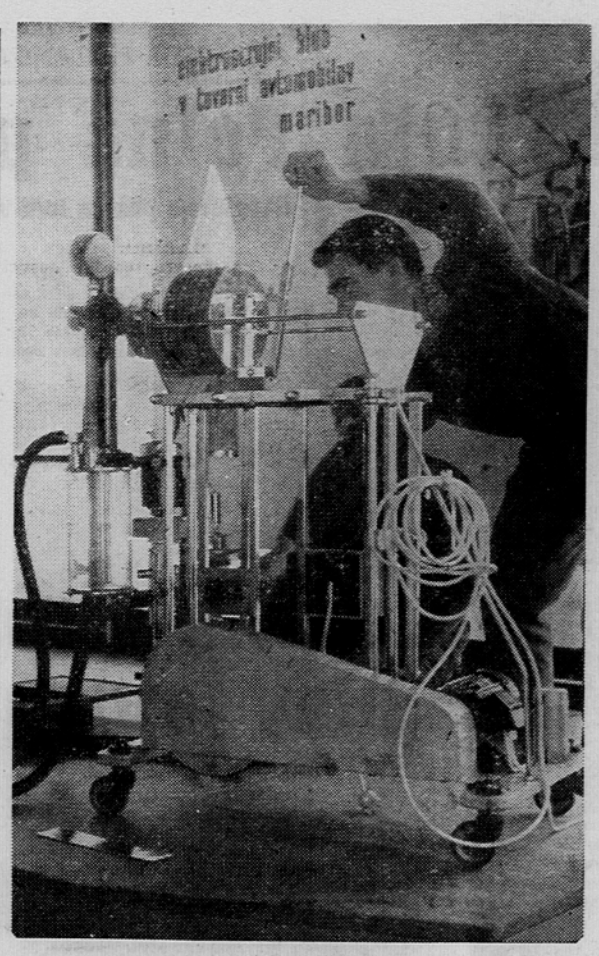
Nekatere gospodarske organizacije se boje konkurence in zato nočejo pospešiti razvoja podjetij iz lastne panoge. Značilno je, čeprav ni to tipičen primer in ga tudi ni treba posploševati, stališče posameznih proizvajalcev čokolade. Te tovarne ljubosumno čuvajo recepte kot največjo poslovno skrivnost in jih nočejo dati drugim tovarnam.

Dogaja se, da skušajo posamezni uporabniki notranje tehnične pomoči pridobiti strokovnjake in kadre podjetij, ki jim nudijo to pomoč. Uveljavlja se tudi težnja, da posamezni strokovnjaki, ki so se specializirali v tujini na stroške skupnosti, nočejo prenesti pridobljenih izkušenj, marveč skušajo iz tega kovati gmotno korist.

Prav tako bo treba spremeniti tudi nekatere zakonske predpise, kakor so predpisi o industrijski lastnini in nekatere notranje predpise podjetij, n. pr. o poslovni skrivnosti, da bi bilo laglje nuditi takšno pomoč.

Z ureditvijo teh vprašanj, kakor tudi vprašanje odškodovanja gospodarskih organizacij, nagrajevanja strokovnjakov in drugih bomo omogočili, da se bo začeta akcija notranje tehnične pomoči razširila in da bo dobila značaj dobro organizirane in sistematično pripravljene pomoči nerazvitim ali slabo razvitim gospodarskim organizacijam.

Ivan Stojiljković

Zahtevno medicinsko napravo — umetna pljuča so izdelali prizadevni člani elektrostrojnega kluba mariborske tovarne avtomobilov (Foto: Jerala)

RASTEJO NAM NOVI IZUMITELJI

Z razstave stvaritev amaterskih in mladih tehnikov

»Bodi pameten, prijatelj! Si že kdaj slišal za avtomobil brez koles? Vidiš prav tak nesmisel bi bilo letalo brez propelerja. Kar pozabi zato na svoje »reaktivno« letalo«.

Tako je nekaj let po prvi svetovni vojni v »mačehovskih časih« za tehniko nek višji vojaški funkcionar zavrnil revolucionarni načrt Franja Bratine. Tega 75 letnega veterana, ki je vse svoje življenje posvetil tehničnemu napredku, sem kot zastopnika Društva iznajditeljev okraja Ljubljana našel na razstavi prototipske in amaterske dejavnosti organizacij Ljudske tehnike, ki v teh dneh poleg ostalih tehniških razstav privablja obiskovalce na Gospodarsko razstavišče.

»Kakšna razlika je med nekdanjimi in sedanjimi časi ter možnostmi! Zdaj kar mesec dni v letu posvečamo tehniki, docela upravičeno pa bi zadnje čase lahko govorili o letih tehnike,« je še vedno poln energije in načrtov dejal tovariš Bratina, preden me je pospremil v svet izumov in prototipov.

:

Zaman bi človek med razstavljenimi izdelki iskal perpetuum mobile in podobne fantastične neživljenske stvaritve. Znanost in tehnika vendar življenjsko težita k nepresta nemu povečanju gospodarskih zmogljivosti in k zboljšanju življenjskih pogojev. Prav zato pomen tehnike na vseh področjih tako naglo raste in zaradi takšnih realnih stremljenj so se organizacije Ljudske tehnike v industrijskih podjetjih tako naglo in močno uveljavile. Pogoji v tovarniških delavnicah in laboratorijih so seveda precej boljši kot v zasebnih stanovanjih. Iznajditelji torej niso več obsojeni na samotarsko delo, ki bi ga okolica podcenjevala. Ni čudno, če se ravno pri kolektivnem delu v tovarniških klubih in društvih Ljudske tehnike rodi toliko bogatih zamisli. Mnogi rezultati raznih načrtov so že potrdili praktično uporabnost v proizvodnih procesih in v raznih zdravstvenih ter ostalih ustanovah.

Kdo ve, koliko človeških življenj bodo člani elektrostrojnega kluba tovarne avtomobilov Maribor rešili z respiratorjem — z umetnimi pljuči? Razen te zamotane naprave pa člani tega kluba razstavljajo tudi aparat za anestezijo, elektronski mikropolirni aparat in vrsto manjših kirurških inštrumentov.

Z maketo oddelka za tisnjeni liv vzbuja veliko pozornost elektrostrojni klub Mariborske livarne. »Škoda, da v Ljubljani nismo mogli dobiti stisnjenega zraka« je dejal zastopnik tovarniškega kluba. »Ti mali strojčki, ki delujejo na pnevmatskem načelu, bi potem lahko docela ponazorili delovanje strojev v naravni velikosti, ki se v naši livarni ponašajo z oznako: lastna konstrukcija«.

Res, sami so v tovarni izdelali jaškasto topilno peč, univerzalni livarski stroj z zapiralno silo 250 ton in še stroje za stiskanje duroplastičnih mas. Za medicinske potrebe pa so člani izdelali posebno bolniško posteljo; člani društva ljudske tehnike »Emalj« Celje pa posebno dvigalo, s katerim spuščajo bolnike v kad in jih iz nje dvigajo pri hidroterapiji.

Človek se seveda zaustavi tudi ob iznajdbi Franca Jaklja. Njegov transreaktančni elektromotor bo morda odločilno posegel v proizvodnjo električnih lokomotiv. Na velik prihranek lesa v naših rudnikih pa na razstavi opozarja miniaturna jeklena cevna jamska stojka tipa Valant. Trboveljske Strojne tovarne stojke že izdelujejo (seveda v naravni velikosti) iz domačega materiala. Količine pa so še veljko premajhne za vse naše in tuje rudnike, ki se zanimajo zanje.

Člani društva Ljudske tehnike Kostroj v Slovenskih Konjicah so se zamislili ob vprašanju, kako bi nagubano pomečkano usnje spremenili v uporabno surovino. Uganka je bila rešena, ko so sami izdelali stroj za raztegovanje vratnih delov usnja.

Zelo pomemben je poleg ostalih izumov inž. Jožeta Batestina tudi optični inštrument kolposkop, ki ga je konstruiral skupno z Viktorjem Simnovcem. Napravo uspešno porabljajo pri preciznih ginekoloških pregledih — zlasti za odkrivanje rakastih obolenj. Prav zato kolposkop že izdeluje »Soča«, podjetje za ortopedijo in za tehnično medicinsko opremo.

x

»Fant, boš čistil namesto mene?« je zaklicala snažilka. Odstranjevala je vodo, ki jo je radodarna jesen ob nevihti razlila po tlaku paviljona. Nisem vedel, komu je namenjeno vprašanje, dokler nisem opazil, kako se med gručo obiskovalcev sprehaja sem in tja meter visok fant — robot, ki so ga razen modelov vodenih avtomobilčkov in hidrogliserjev izdelali v modelarskem klubu Mehanotehnike v Izoli.

x

Tehnični napredek seveda ni samo stvar tehničnih strokovnjakov in le če bo tehnična miselnost dovolj globoko prodrla med ljudi, bomo lahko v tehnični preobrazbi proizvodnje dovolj naglo napredovali. Začenjati pa je seveda treba pri najmlajših. Od njihovega navdušenja in od njihovih stremljenj je namreč odvisno, če bomo v prihodnjih petih letih dosegli številke, ki jih navaja resolucija Zvezne ljudske skupščine o strokovni izobrazbi kadrov: 60.000 novih strokovnjakov z visoko in višjo izobrazbo, nad 180.000 strokovnjakov s srednjo izobrazbo, nad 80.000 visokokvalificiranih delavcev in 325.000 kvalificiranih delavcev.

Čeprav smo s šolsko tehnično vzgojo pravzaprav šele na začetku, kaže druga republiška razstava tehničnih izdelkov mladih tehnikov vendarle zelo lepe rezultate. Na razstavo mladih tehnikov, ki so jo razpisali že lani, je prispelo nad 2000 izdelkov, komisija pa je za razstavo odbrala 350 najboljših. Obiskovalci občudujejo izdelke mladih tehnikov obeh spolov. Med njimi je mogoče najti vse od šolskih map in od pustnih mask, reostatov, obločnic, hišnih telefonov, telegrafov, namiznih svetilk, maket hidroelektrarn, žičnic in mestnih naselij, pa do ampermetrov, episkopov, računskih robotov, tranzistorskih sprejemnikov »televizorjev«, miniaturne električne venecianke in modelov gusarskih jadrnic.

»Da, izumiteljev in novatorjev bomo imeli še dovolj«, se je z navdušenjem na obrazu zadovoljno smehljal tovariš Bratina.

F. Jeras

OB KRAJEVNIH KONFERENCAH SZDL V NOVOMEŠKI KOMUNI

Plodne razprave in veliko pobud

Priprave na krajevne konference SZDL v novomeški občini, ki so imele začetek o obravnavanju gradiva V. Kongresa in občnih zborih podružnic ter posvetovanjih aktiva, so močno razgibale člane in povečale zanimanje za delo organizacij SZDL. To so pokazale tudi dosedanje krajevne konference. V Poljanah pri Dolenjskih Toplicah so osnovali samostojno krajevno organizacijo, ker menijo, da bodo tako laže vključili člane v reševanje zadev svojega kraja. Na konferenci so poleg ostalih problemov zlasti razpravljali o obratu državnega posestva. Menili so, da so člani kolektiva tega obrata prav tako tudi člani njihove krajevne organizacije SZDL in bi se zato morali udeležiti konference. S predstavniki posestva se želijo pogovoriti več stvari ki se jim ne zde pravilne. Za šolski odbor so menili, da ga je treba pomladiti. Bolj bo moral skrbeti za pravilno šolanje otrok, pa tudi za vzdrževanje šole. Obravnavali so tudi perspektivni načrt kmetijske zadruge, na katerega niso imeli bistvenih pripomb. Sklenili so, da je treba v kratkem sklicati zbor volivcev, na katerem bodo med drugim izvolili svoj krajevni odbor. Ta bo v prvi vrsti moral reševati zadeve, ki jih je nakazala konferenca, odbor SZDL in člani pa mu bodo pri tem v pomoč.

Odbor krajevne organizacije Podturen je bil zelo delaven. Največji uspeh preteklega časa je vključitev v organizacijo 62 novih članov, predvsem mladine. V Podturnu so redki volivci, ki niso člani SZDL. Odbor je sodeloval z vsemi ostalimi organizacijami v kraju, prav tako je bil v pomoč krajevnemu odboru pri elektrifikaciji in kmetijski zadrugi pri širjenju pogodbenega sodelovanja.

Grajali so, da krajevni odbor in krajevna organizacija SZDL nista dobila odgovora na predlog, naj bi avtobusna podjetja, katerih proge gredo čez Podturen, uredila vsaj zasilno avtobusno čakalnico, pri čemer bi tudi sami pomagali. Prav tako niso dobili odgovora na predlog, da bi zgradili perišče in uredili javno razsvetljavo, kar so predlagali občini.

Tudi v Podturnu so govorili o obratih državnega posestva. Menili so, da imata obratna delavska sveta premalo pristojnosti. Hitreje bi morali uvajati nagrajevanje po storilnosti.

Na konferenci v Podturnu so veliko razpravljali o številnih komunalnih problemih. Pri gradnji vodovoda so bili opeharjeni. Podjetje je vgradilo slabe cevi, ki stalno pokajo, za vso vas pa je le en ventil. Če se vodovod pokvari v eni hiši, je vsa vas brez vode. Niž koliko zapisnikov in vlog so o tem napisali in poslali merodajnim, pa nobenega odgovora. Cesta proti Dolenjskim Toplicam je slabo oskrbovana. Tudi vaška pota so slaba, vendar so pri tem samokritično priznali, da tudi sami niso dovolj storili, da bi bila pota boljša.

Obširen program dela, ki so ga soglasno sprejeli, zagotavlja vsakemu članu SZDL mesto pri uresničevanju programa. Na prihodnjem zboru volivcev se bodo pogovorili, kaj bodo lahko sami uredili in kaj bo treba predlagati, da pride v družbeni plan občine.

Da članom SZDL ni vseeno, kako se gospodari na posestvih, je pokazala tudi konferenca v Klevevžu, kjer so zlasti obravnavali odnos kolektiva obrata do krajevne organizacije SZDL. Celo predsednik organizacije SZDL, ki je član tega kolektiva, se ni udeležil konference.

Prve krajevne konference SZDL v novomeški občini so pokazale veliko zanimanje članov za okrepljeno vlogo SZDL v našem družbenem dogajanju, prav tako pa tudi veliko željo članov, da so o vsem seznanjeni, da bi lahko tudi sami v čimvečji meri sodelovali pri reševanju družbenih nalog.

P. Romanič

Letalski modeli in makete na II. republiški razstavi mladih tehnikov (Foto: Jerala)

Nova tovarna parketov

V Novoselcu na Hrvatskem je začela delati nova tovarna parketov, ki bo izdelala na leto 250.000 kvadrat. m raznih vrst parketa. Tako bo izdelala tovarna 160.000 kvad. m mozaik oziroma lamel parketa in 90.000 kvad. m klasičnih vrst parketa. Tovarna pripravlja zgraditev nove tovarne pohištva, ki bo izdelala na leto 12.000 garnitur sodobnega pohištva in bo v njej zaposlenih 1000 delavcev.

M. B.

Prva predilnica v Baniji

V Glini so začeli graditi veliko bombažno predilnico s 120.000 vreteni. To bo prva predilnica v Baniji in prva večja tovarna v Glini, v kateri bo zaposlenih približno 600 delavcev. Gradbeni stroški bodo znašali 2 milijardi dinarjev, predilnica pa bo začela obratovati v začetku leta 1962. Na leto bo dajala do 400 vagonov bombažnega prediva

Enakomerna preskrba z jajci in perutninskim mesom

terja čimveč industrijsko urejenih vzrejališč

Prehrana naših ljudi je po količini hranilnih vrednosti še dokaj ustrezna, nepravilna pa je struktura potrebnih hranilnih snovi. Vsekakor vsebuje premalo beljakovin živalskega izvora in premalo jajc. To vrzel — pomanjkanje mesa je moč najlaže in najceneje nadomestiti z industrijsko proizvodnjo perutninskega mesa. To so pokazale izkušnje držav z visoko razvito perutninarsko proizvodnjo in to nam potrjuje tudi naša praksa, seveda ob pogoju, da je proizvodnja tako cenena, da je meso perutnine dostopno čimširšemu krogu potrošnikov. Cenenost bo tudi tista, ki bo obračunavala s ponekod še ukoreninjenim naziranjem, da je lahko perutninsko meso na mizi le ob praznikih.

Dosedanje izkušnje so tudi pokazale, da je lahko perutninarstvo izrazito ekstenzivna oziroma intenzivna panoga ter da se vsako polovičarstvo maščuje. V Sloveniji smo sicer začetne težave prebrodili, kajti v socialističnem sektorju snujejo intenzivno farmsko proizvodnjo, ki že vpliva na preskrbo. Predvsem farmska proizvodnja krije potrebe po mesu, kakih 80 odst., znatno manj pa oskrbuje trg z jajci. Čeprav se je v socialističnem sektorju povečalo število perutnine za blizu 400 odst., ima ta sektor še vedno samo 5,46 odst. vse perutnine, to je 117.107 od skupnega števila 2,144.925 perutnine in je razumljivo, da je preskrba z jajci skoro povsem odvisna od stihijske kmečke proizvodnje, v kateri ni zagotovljena enakomernost. To je tudi vzrok, da v jesenskih in zimskih mesecih mestom in industrijskim središčem jajc primanjkuje. Krajevni činitelji bi morali temu problemu posvečati več pozornosti in bolj pomagati proizvodnim organizacijam, da bi se specializirale za proizvodnjo potrošnih jajc.

Sedanje stanje perutninarske proizvodnje, velike spremembe v našem gospodarskem in družbenem razvoju in sam gospodarski pomen perutninarske proizvodnje, ki sodeluje v celotnem dohodku od kmetijstva z 9 do 12 odst., različno v posameznih letih, zgovorno narekujejo nujnost da čimprej organiziramo perutninarsko industrijo, ki bo krila naraščajoče potrebe po mesu in jajcih. Letno bi morala ta industrija predvidoma dajati 200 milijonov potrošnih jajc in 5 do 10 tisoč ton perutninskega mesa.

Naloga je velika, zato so se je lotili s treznim preudarkom in ob zagotovitvi osnovnih pogojev za proizvodnjo. V Sloveniji imamo že vrsto raznih manjših vzrejališč perutnine, ki so prebila led, navadila so namreč ljudi na potrošnjo perutninskega mesa, zlasti pa je perutninarska farma v Zalogu pokazala, kaj lahko pomeni velik industrijski perutninski obrat za preskrbo z mesom. Kapacitete založke farme so se zdele prvotno prevelike in so računali, da bodo domala polovico celotne proizvodnje izvažali. Praksa pa je kaj hitro že v letu dni, ovrgla ta predvidevanja. Farma nekaj časa ni mogla niti potreb ljubljanske ga trga kriti v polni meri.

Iz tega je moč posneti, da je in ostane naloga perutninarskih farm, da s proizvodnjo mesa piščancev zamenjajo predrago teletino in da nikakor ne smejo razočarati potrošnikov s previsokimi cenami. Zato je njihova velika naloga poceniti proizvodnjo, da bo perutninsko meso dostopno vsem slojem potrošnikov. Na potrošnjo perutninskega mesa pa ima pri nas čedalje večji vpliv tudi razvoj turizma in gostinstva, zato bi bilo priporočljivo, da bi pospeševali sezonsko rejo piščancev v manjših pitališčih.

Da bi čimbolj zadostili mnogostranim potrebam perutninarske proizvodnje in potrošnje, so v Sloveniji osnovali perutninarski center »Kras«, s sedežem v Neverkah pri Pivki, ki je, v kratkem povedano, matični center za vzrejo plemenske perutnine, za proizvodnjo valilnih jajc, za proizvodnjo brojlerjev, pa tudi za proizvodnjo potrošnih jajc. Center bo izdeloval tipizirano opremo za proizvodne objekte po vsej Sloveniji in Jugoslaviji. Da bi pa zagotovili čimbolj solidno delo, bo center v prihodnje posloval kot zavod z določenimi proizvodnimi nalogami. Med drugim bo s selekcijo in strokovnim delom skrbel za čimboljšo kvaliteto svojih proizvodov in sploh dajal ton celotni perutninarski proizvodnji v naši republiki. V centru se je že zbral dokaj številen strokovni kader iz vse Slovenije, ki je porok za uspešno delo in bo v tamkajšnji perutninarski šoli vzgajal tudi prepotrebni perutninarski kader, ki ga specializiranim proizvodnim organizacijam primanjkuje na vseh koncih in krajih.

V perutninarskem centru v Neverkah bodo po izgraditvi lahko letno izvalili 10 milijonov en dan starih piščancev, redili bodo 100.000 kokoši nesnic, ki bodo dale letno kakih 18 milijonov jajc, od tega 13,5 milijona valilnih in 4,5 milijona potrošnih jajc. Predvidevajo, da bodo 2,5 milijona piščancev sami vzredili za brojlerje, če jim bodo dopuščala investicijska sredstva, medtem ko bodo več kot sedem milijonov piščancev dajali farmam in manjšim vzrejališčem. Center je svoje naloge že začel izpolnjevati, za sedaj seveda še ne v polni meri. Letošnje leto so perutninske farme in manjša pitališča do 1. avgusta vzredila 878.000 brojlerjev, do konca leta pa jih bodo še nad pol milijona. Material za to proizvodnje jim je v glavnem dobavljal perutninarski center »Kras« iz Neverk.

Da bodo manjša pitališča bolje zmagovala svoje naloge, bo nujno, da se njihov strokovni kader izpopolnjuje na krajših seminarjih, v veliko pomoč pitališčem pa bodo tudi absolventi letošnjo jesen odprte perutninarske šole v Neverkah, ki bo junija prihodnjega leta dala na razpolago že prve absolvente. Spričo pomanjkanja denarnih sredstev bo brž ča s tudi v bodoče potrebna organizacija manjših pitališč, ki bodo s trdno povezavo v Združenju perutninarjev izpolnjevala planske naloge v perutninarski proizvodnji. Združenje, za katero se že zavzemajo posamezna pitališča, bo nedvomno velika opora pri urejanju skupnih problemov manjših in večjih vzrejališč perutnine.

M. R.

PO OBČINSKIH VOLITVAH V ITALIJI

Analize, ocene in ugibanja

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 9. nov. (Po telefonu) Glasovi so prešteti in volilni rezultati objavljeni. Vodstva političnih strank delajo analize svojih uspehov ali neuspehov ter uspehov in neuspehov drugih in se pripravljajo na rešitev nekaterih težavnih problemov, ki izhajajo iz volilnih rezultatov, zlasti v največjih italijanskih mestih, kjer nobena od političnih grupacij v okviru občinskega sveta ni dosegla absolutne večine. Kar pa se tiče vpliva volilnih rezultatov na bodočnost sedanje vlade, na splošno smatrajo, da so rezultati utrdili njen položaj, čeprav so stranke, ki tvorijo vladno večino, rahlo nazadovale v odnosu na rezultate političnih volitev leta 1958.

V provladnih krogih in tisku, ki je naklonjen političnim perspektivam sedanjega premiera Fanfanija, poudarjajo, da splošen premik na levo, ki so ga pokazali volilni rezultati, potrjuje, da za sedanjo vladno formulo v Italiji ni alternative ter da ostaja politika levega centra veljavna kot trajna tendenca. Hkrati naglašajo tudi, da volilni rezultati ne bodo mogli negativno vplivati na sedanjo parlamentarno koalicijo in da hipoteza predčasnih političnih volitev zato postaja vse bolj neverjetna.

Rahlo nazadovanje krščanskodemokratske stranke v primerjavi z rezultati političnih volitev leta 1958 in istočasni napredek socialnih demokratov pripisujejo predvsem posledicam krize, ki jo je vladna stranka preživljala v letu 1959 in prvi polovici tega leta, zlasti pa še posledicam kratkotrajne Tambronijeve vlade. Prav zaradi tega pa smatrajo, da se bo na osnovi rezultatov sedanjih upravnih volitev Fanfani laže zoperstavljal desničarskim tendencam v svoji stranki in eventualnim težnjam po novih povezavah z desnico. Del krščansko-demokratskega tiska je sinoči skušal volilne rezultate prikazati kot zmago krščanske demokracije, primerjajoč sedanje rezultate z rezultati upravnih volitev leta 1956.

Ne glede na rahel padec večinske stranke, pa se v provladnih krogih zadovoljujejo predvsem z uspehom socialnih demokratov in delno liberalcev. Uspeh prvih bo v prihodnjih mesecih nedvomno služil tako sredinskim strankam kakor tudi komunistom za izvajanje pritiska na socialistično stranko, kar kažejo že prvi komentarji v tisku. Eni kot drugi navajajo kot vzrok rahlega socialističnega nazadovanja njihovo dvoumnost in nihanje med povezavo s komunisti ali strankami centra.

Komunistom vsi priznavajo uspeh, ki je res izreden, zlasti še, ker so se okrepili predvsem na severu, kjer nihče ni pričakoval, da se bodo, pač pa se je smatralo, da se bodo okrepili na jugu. Od vseh strank so v splošnem obsegu največ pridobili prav komunisti, katerih glasovi so v primerjavi z rezultati iz leta 1958 narasli za 1.5 %.

Kakor rečeno, pa se poleg analiz rezultatov postavlja sedaj problem sestave izvršnih pokrajinskih in občinskih odborov. V 15 glavnih mestih pokrajin ima večino krščanska demokracija, z isto toliko komunisti in socialisti, sredinske stranke skupno pa še v nadaljnjih 29, v 23 glavnih pokrajinskih mestih pa nima večine nobena od političnih koalicij. Med temi mesti so tudi Rim, Neapelj, Firence, Genova, Benetke in Milan. Nekatera od teh so imela že doslej komisarsko upravo, ker v okviru občinskih svetov stranke niso mogle doseči sporazuma o sestavi izvršnih svetov, v drugih pa so vladali krščanski demokrati ob pomoči neofašistov (kakor v Rimu in Genovi, vendar tu le do julija, ko je odbor zaradi protifašističnih demonstracij odstopil in je mesto dobilo komisarja), čemur pa se hoče krščanska demokracija v bodoče izogniti.

Ker socialni demokrati niso pripravljeni sodelovati s socialisti in komunisti, bodo edine možne rešitve ali povezave sredinskih strank, s socialisti ali pa z neofašisti, ki so skoraj povsod jeziček na tehtnici, razen v Neaplju, kjer so največ mest v občinskem svetu dobili Laurovi monarhisti in je torej možna kombinacija krščanske demokracije, monarhistov in liberalcev. Zelo težaven bo položaj v Rimu, kjer prevladuje krščansko-demokratska desnica in je torej izključena sredinsko-leva kombinacija. Smatra se, da so prav ti desničarski klerikalni krogi tu finančno podprli neofašiste v volilni kampanji, da bi si zagotovili še nadalje njihovo sodelovanje in preprečili sredinsko-levo kombinacijo, ki bi jim onemogočila razne špekulacije z gradbenimi zemljišči.

V prihodnjih dneh se bodo sestala vodstva vseh strank. Od njihovih zaključkov bo odvisno, v kašnem smislu bodo rešene težavne lokalne situacije v vseh večjih italijanskih mestih.

Aca Stanovnik

RESOLUCIJA PARLAMENTA ZAR

Polna podpora Alžiriji

Resolucija poziva tudi vse arabske države naj materialno podpro alžirske upornike

KAIRO, 9. nov. (MEN). Parlament Združene arabske republike je sinoči soglasno sprejel resolucije, ki podpirajo boj alžirskega naroda za neodvisnost. Parlament je predvsem poudaril stališča, ki jih je predsednik Naser navedel v govoru ob proslavi obletnice alžirske vojne.

Resolucije pozivajo vse arabske države, naj materialno podpro alžirske upornike. Države, ki so članice Arabske lige, naj zahtevajo evakuacijo sil Atlantske zveze in vseh vojaških oporišč na njihovih ozemljih. Parlament ZAR je tudi pozval vse prijateljske države, zlasti afriške in azijske, naj pripoznajo začasno alžirsko vlado in naj dajo alžirskim upornikom kredite, orožje in vojaške inštruktorje.

Preden so bile resolucije sprejete, je govoril zunanji minister ZAR Mahmud Favzi. Ponovil je obljubo predsednika Naserja, da bo ZAR brez pomisleka podpirala alžirski narod po vseh svojih močeh, dokler ne bodo Alžirci dosegli svobodo in neodvisnost.

Mahmud Favzi je dejal, da je francoska vlada onemogočila vsak poskus za prenehanje vojne v Alžiriji. Rekel je, da je predsednik francoske republike de Gaulle od septembra letos namenoma nedoločno govoril o pravici Alžircev do samoodločbe. Favzi je poudaril, ko je komentiral de Gaullove besede o »miru hrabrih«, da Alžirci ne bodo nikoli odložili orožja in popustili v svojem boju, dokler ne bodo dosegli zmage.

Letalska nesreča v Ekvadorju

Quito, 9. nov. (Reuter). Včeraj so našli ostanke ekvadorskega potniškega letala, ki je v ponedeljek strmoglavilo nedaleč od ekvadorskega glavnega mesta Quita. Ubili so se vsi letalci in 34 potnikov.

Druga petrolejska konferenca odložena

Bagdad, 9. nov. (Reuter). Druga konferenca organizacije izvoznikov petroleja s Srednjega vzhoda, ki naj bi bila prihodnji torek, je bila odložena do 30. novembra, ker nekateri udeleženci ne morejo priti prihodnji teden na konferenco.

Francoska vlada sprejela Jacometovo ostavko

Pariz, 9. nov. (AP-AFP-). — Francoska vlada je danes razrešila dolžnosti generalnega sekretarja vladne administracije v Alžiru Jacometa, ki je odstopil v protest proti alžirski politiki predsednika de Gaulla. V vladnem sporočilu je rečeno, da je Jacomet suspendiran tudi kot član državnega sveta. Namesto njega je bil imenovan Max Moulin.

Današnji seji francoske vlade je predsedoval predsednik republike de Gaulle. Na seji so razpravljali o napetosti v vladi v zvezi z zadnjim de Gaullovim govorom po televiziji, v katerem je govoril tudi o ustanovitvi »alžirske republike« v prihodnosti.

PO OBČINSKIH VOLITVAH V ITALIJI

Tudi v Videmski pokrajini določena okrepitev levice

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 9. nov. (Po telefonu). Tudi v Videmski pokrajini, kjer so v severovzhodnih obrobnih predelih volili beneški Slovenci, je na nedeljskih pokrajinskih in občinskih volitvah prišlo do izrazite okrepitve levice. Pojavu pripisujejo toliko večji pomen, ker so bile zaradi odsotnosti več deset tisoč sezonskih delavcev znatno oslabljene volilne vrste delavskih strank.

Kljub volilnim uspehom levice, ki pa seveda v pogojih Furlanije in tamkajšnjega političnega monopola krščanske demokracije, zaostajajo za ostalimi italijanskimi pokrajinami, v novi videmski pokrajinski svet ni bil izvoljen noben slovenski predstavnik. Podoba je, da se obe delavski stranki nista dovolj zavzeli za izvolitev predstavnika beneških Slovencev, čeprav so socialisti s kandidiranjem slovenskega kandidata prispevali k političnemu vrednotenju tamkajšnje slovenske manjšine.

Izmed skoraj 200 občin v Furlaniji so komunisti in socialisti osvojili le nekatere. Večina pa je tudi tokrat ostala domena krščansko demokratske stranke, ki je v pogojih Furlanije zopet utrdila svoj politični monopol. Tako bodo znova v rokah vladajoče stranke tudi slovenske in jezikovno mešane občine v Beneški Sloveniji, čeprav je napredna opozicija zabeležila na tem področju določen uspeh in napredek.

Zavedni del Beneških Slovencev je tako na sedanjih pokrajinskih kot občinskih volitvah oddal svoje glasove socialistični in komunistični stranki, oziroma enotnim naprednim domačinskim listam, ki so se razen za ureditev tamkajšnjih težkih gospodarskih in socialnih razmer edine zavzemale tudi za kulturne in jezikovne pravice beneških Slovencev.

V Goriški pokrajini tokrat izjemoma niso bile volitve, ker tamkajšnjim upravnim organom poteče mandatna doba šele prihodnji mesec. Kakor kaže, bodo pokrajinske in občinske volitve na Goriškem v začetku prihodnjega leta.

Dušan Fortič

KAMPANJA PROTI »KOVINOMANIJI« V SOVJETSKI ZVEZI

Moskva, 9. nov. (Tanjug). V Sovjetski zvezi traja že več mesecev kampanja proti »kovinomaniji«, kot imenujejo pretirano uporabljanje kovin v strojni industriji in remontnih podjetjih. Sodijo namreč, da bi lahko prihranili na stotisoče ton barvnih in črnih kovin, če bi uporabljali drugo gradivo in v strojni, rudarski in transportni industriji izdelovali posamezne dele iz plastičnih snovi in stisnjene in prožne lesne mase.

Leningrajska »Pravda« navaja nekatere podatke o prihrankih barvnih in črnih kovin kot tudi o daljši trajnosti delov iz lesne mase. List tudi navaja, kaj bi lahko prihranili, če inženirji ne bi bolehali za »leso-fobijo« — strahom pred lesom.

Julijski plenum CK KP Sovjetske zveze je opozoril na to, da je nujno treba v znatno večji meri uporabljati nekovinske snovi v industriji. Leningrajska »Pravda« očita v tej zvezi številnim podjetjem, da samo delajo načrte, dejansko pa niso nič napravila.

List »Seljskaja žizn« poudarja da je tudi les v številnih primerih moč zamenjati s cenejšimi snovmi, tako na primer s trsom, ki raste v Sovjetski zvezi na površini 5 milijonov kvadratnih metrov. List piše, da bi lahko na leto zgradili nad 3-milijone enosobnih stanovanj, če bi ves trs predelali za uporabo v gradbeništvu.

Uporaba trsa v kemični industriji je že v načrtu. V Kazahstanu gradijo velik celulozno-papirni kombinat, ki bo za surovino uporabljal trs.

PROCES NA JAŠI ADI

Pričanja proti Menderesu

Sodišče raziskuje krivdo v zvezi s protigrškimi izgredi leta 1955 v Istambulu in Izmiru

JAŠI ADA, 9. nov. Pred visokim sodiščem pravice na Jaši Adi so danes nadalje zasliševali priče v zvezi s protigrškimi demonstracijami 6. in 7. septembra 1955. Konjeniški poveljnik Sumer, ki je bil v tistem času adjutant bivšega predsednika vlade, je izjavil, da sta bila obtožena predsednik Bajar in ministrski predsednik Menderes seznanjena s tistim, kar se je tedaj dogajalo.

Sumer je opozoril tudi na izjavo Menderesovega tajnika Muzaferja Ersija, ki je dejal, »da sta zagrešila zločin, zdaj pa se skušata oprati«.

Predsednik sodišča je potem prebral pisma mnogo ljudi, ki bi radi pričali in ki dokazujejo krivdo Menderesa in pristašev njegove Demokratske stranke za septembrske dogodke pred petimi leti.

Obtoženi Menderes se je zagovarjal s tem, da se je skliceval na nekatere beležke, ki jih je napravil bivši notranji minister Gedik, preden je storil samomor. Menderes skuša namreč ovreči trditev, da je preprečil bivšemu ministru Gediku, da bi pred protigrškimi demonstracijami govoril na seji parlamentarne skupine demokratskih poslancev.

Sodišče ni upoštevalo zahteve bivšega zunanjega ministra Zorluja, naj zaslišijo pričo bivšega generalnega sekretarja v zunanjem ministrstvu, sedanjega turškega veleposlanika v Washingtonu Maliha Esenbela.

Zasliševanje prič se bo nadaljevalo 12. novembra.

Na popoldanski seji bo sodišče nadalje obravnavalo obtožbe proti bivšemu finančnemu ministru Polatkanu, obtoženemu korupcije.

Predsednik Ajub o odnosih z ZAR

Kairo, 9. nov. (MEN). Pakistanski predsednik Ajub, ki je na uradnem obisku v Združeni arabski republiki je sinoči govoril po televiziji. Rekel je, da nad svetom dandanes visi nevarnost atomske vojne, v katero se ne Pakistan ne Združena arabska republika ne bi rada zapletla. Ta vojna lahko prinese samo zlo človeštvu in uniči vse, kar je civiliziran svet stoletja ustvarjal.

O razgovorih, ki jih je imel s predsednikom ZAR Naserjem, je Ajub dejal, da so se nanašali na splošni mednarodni položaj, na problem Srednjega vzhoda in na odnose arabskega sveta z azijskimi državami. Prav tako sta se oba predsednika razgovarjala o notranjih problemih ZAR in Pakistana.

Pakistanski predsednik je na koncu poudaril, da je zelo zadovoljen z obiskom v ZAR.

Kreisky in Lange odpotovala iz Londona

LONDON, 9. nov. (Reuter). Zunanja ministra Avstrije in Norveške Bruno Kreisky in Halvard Lange sta danes odpotovala iz Londona, kjer sta se udeležila tridnevne neuradne konference držav, ki so članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA). Konferenca bo zaključena nocoj z govorom britanskega ministra za trgovino Reginalda Maudlinga.

Konference v Londonu se udeležuje okrog 450 delegatov, v glavnem politikov, industrijcev, bančnikov in sindikalnih voditeljev sedmih držav članic EFTA.

‚Katimerini' za ureditev odnosov z Bolgarijo

Atene, 9. nov. (Tanjug). Vladi naklonjeni »Katimerini« se danes zavzema za ureditev neurejenih vprašanj med Grčijo in Bolgarijo. Avtor članka Pipineli, ki je bil svoj čas grški veleposlanik v Sofiji, sodi, da bi bila »navezava prijateljskih odnosov med obema državama politično vsekakor koristna«. Po njegovem mnenju bi morali najprej začeti postopno urejati neurejene probleme, s čimer bi dosegli vzdušje zaupanja.

Grško-poljski trgovinski sporazum

Atene, 9. nov. (Tanjug). Grčija in Poljska sta sklenili nov trgovinski in plačilni sporazum za prihodnje triletno obdobje. Sporazum, ki so ga podpisali v Atenah, določa, da bo vrednost izmenjave v obeh smereh dosegla v prvem letu 11,5, v drugem 12,5, v tretjem pa 14 milijonov dolarjev. Grčija bo izvažala v Poljsko tobak, bombaž, rude in južno sadje iz Poljske pa bo uvažala premog, stroje, meso, sladkor in kemične izdelke

RAZGOVORI O EVAKUACIJI OPORIŠČ V ZAHODNI INDIJI

Da, toda le deloma

ZDA hočejo obdržati oporišča, ki so po njihovem mnenju »bistveno važna« za obrambo Zahoda

LONDON, 9. nov. (AP). V Londonu je bila končana prva faza pogajanj o prihodnosti ameriških oporišč na otokih Karibskega področja. Pogajanj se udeležujejo predstavniki ZDA, Velike Britanije, Zahodnoindijske federacije in posameznih otokov. Druga faza pogajanj se bo začela 29. novembra letos.

Po razgovorih v Londonu so objavili, da so ZDA privolile v to, da brezpogojno zapustijo »večji del« teh svojih oporišč, izrazile pa so upanje, da bodo obdržale oporišča, ki so po njihovem mnenju bistveno važna za obrambo Zahoda.

Hkrati so objavili, da so se ZDA na londonski konferenci pridružile obljubam Velike Britanije, da bodo gospodarsko pomagale zahodnoindijskim otokom, ko bodo postali neodvisna država. V sporočilu je tudi rečeno, da so vsi udeleženci konferenc sprejeli »osnovno načelo, da bo imela Zahodna Indija, ko bo postala neodvisna, pravico vzpostavljati svoje lastne zveze in sklepati sporazume, kakršne bo želela, glede vojaških oporišč na svojih tleh«.

Sedanja pogajanja so se nanašala na revizijo sporazuma iz leta 1941, ki sta ga podpisala tedanji britanski ministrski predsednik Churchill in predsednik ZDA Roosevelt. Na podlagi tega sporazuma je britanska vlada odstopila ZDA oporišča na zahodnoindijskih otokih do leta 2040. V povračilo so dale ZDA Veliki Britaniji 50 rabljenih rušilcev in drugo vojaško opremo.

Poljska vojaška delegacija v Pragi

PRAGA, 9. nov. (Tanjug). Na povabilo češkoslovaškega obrambnega ministra je danes prispela v Prago delegacija poljske ljudske armade. Delegacijo vodi obrambni minister in član politbiroja CK PZDP Marijan Spichalski.

Inštitut FAO v Varšavi

Varšava, 9. nov. (Tanjug). Predstavnik organizacije OZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) dr. N. E. Holmes je prispel na Poljsko, kjer se bo na pobudo vlade razgovarjal o tem, da bi v Varšavi ustanovili znanstveno- raziskovalni inštitut za prehrano ljudi. Razgovarjali se bodo tudi o opremi inštituta s potrebnimi aparati in napravami za znanstveno- raziskovalno delo kot o finansiranju inštituta iz sklada OZN.

NOVICE S PETIH CELIN

ROMUNIJA

REKORDNO ŠTEVILO ŠTUDENTOV

Bukarešta, 9. nov. (Tanjug). - Na fakultetah v Romuniji študira letos skupno 56.570 študentov. Medtem ko so imeli pred vojno v Romuniji le 33 fakultet, jih imajo zdaj 130, razporejenih v devet univerzitetnih centrih. Najstarejša je univerza »Aleksandru Joan Kuza« v Jašiju, kjer so te dni proslavili stoletnico njenega obstoja.

Eden osnovnih načel romunskega pouka na visokih šolah na vseh stopnjah je povezava pouka s praktičnim delom v proizvodnji. Medtem ko imajo v nižjih šolah praktično delo v samih šolah, pa učenci srednjih šol in študentje odhajajo na obvezno praktično delo v proizvodne enote. Od uspeha na izpitih v tovarnah ali v drugih objektih je pogosto odvisno, ali lahko študent nadaljuje šolanje.

Po nedavno objavljenih podatkih je od 1948. do 1959. leta končalo fakultete v Romuniji 110.877 študentov. Od tega je skoraj polovica študentov tehnike in ekonomije.

ZSSR

208,8 MILIJONA PREBIVALCEV

Moskva, 9. nov. (Tanjug). - Po podatkih v letnem zborniku Velike sovjetske enciklopedije, ki je izšel te dni, je imela Sovjetska zveza lani 208,8 milijona prebivalcev. - Rusov je 114,1 milij., Ukrajincev 37,3, Belorusov 7,9, Uzbekov 6 milijonov, Tatarov 4.9, Kazakov 3,6, medtem ko je Azerbejdžancev, Armencev, Gruzincev, Litvancev, Židov in Moldavijcev od 1,9 do 2,2 milijona.

Izmed 108 narodnosti, kolikor jih našteva letni zbornik, je 1,620.000 Nemcev, 1,380.000 Poljakov, 324.000 Bolgarov, 314 tisoč Korejcev, 309.000 Grkov, 155.000 Madžarov, 214.000 Romunov, 35.000 Turkov, 26.000 Kitajcev, 40.000 Čehov in Slovakov, 4800 Albancev, 2400 Špancev, 1200 Italijanov in 1000 Francozov.

Severnih narodnosti omenja letni zbornik 20. Med njimi je Evankov in Nencev 24.000 oziroma 23.000, Eskimov 1000, Čukagirov in Aleutov pa po 00.

BRAZILIJA

UKREPI PROTI STAVKUJOČIM

Rio de Janeiro, 9. nov. (AP Reuter). Brazilski minister a delo je ukazal vsem uslužencem in delavcem v državni službi, ki stavkajo, naj se ntri vrnejo na delo, sicer da do odpuščeni.

Pol milijona delavcev in lužbencev državnih prometih podjetij stavka zato, ker ni v načrtu, da bi tudi zanje veljale določbe zakonskega osnutka, po katerem naj bi plače osebja v drugih državnih službah vskladili s prejemki pripadnikov vojske, ki so višji.

V sporočilu predsednika Kubička, objavljenem po sinočnjem sestanku vlade, je rečeno, da bodo oborožene sile zajamčile varnost vseh tistih, ki bi se radi vrnili na delo, da pa bo vlada uveljavila izjemne ukrepe, določene z ustavo, če se položaj jutri ne bo normaliziral.

Zaradi stavke v Braziliji je sinoči zastal promet na vseh glavnih železniških progah, na ladijskih progah in v lukah. Radio poroča, da je pod zaščito vojske v Braziliji danes vozilo samo nekaj vlakov.

BOLGARIJA

REKONSTRUKCIJA ŽELEZNIC

Sofija, 9. nov. Kakor poroča bolgarska telegrafska agencija, se je v Sofiji začelo posvetovanje o nadaljnjem razvoju in rekonstrukciji železniškega prometa v državah socialističnega tabora.

Posvetovanje poteka v okviru tehnične komisije orgazacije za sodelovanje na področju železniškega prometa. Udeležujejo se ga predstavniki Sovjetske zveze, Kitajske, ČSSR, Madžarske, Poljske, Romunije, DR Nemčije in Bolgarije.

JUŽNA RODEZIJA

VLADA POPUSTILA?

Salisbury, 9. nov. (Reuter). - Pravosodni minister Južne Rodezije Knight je objavil, da bodo drastični vladni zakon - redu in miru glede na nedavne javne proteste spremenili in dopolnili. Tako bo policiji prepovedano vdirati v privatna stanovanja, ministrstvom pa ukinjati javne publikacije.

Guantanama je ime, ki vedno pogosteje polni polemične stolpce tiska in postaja polarizacijska točka za hladno vojno v Karibih. Guantanama je namreč ameriška pomorska baza v pokrajini Oriente na Kubi. Američani so jo dobili s »sporazumom« iz leta 1903, ki je bil vsiljen Kubi v senci ameriških ladijskih topov. Sporazum velja pa 99 let, »najemnina« pa znaša 2000 dolarjev na leto. »Sporazum« je 1934. leta podaljšala proameriška vlada v Havani. Oporišče meri 144.000 hektarjev, šteje pa 140 oficirjev, 1400 mornarjev in 2800 uslužbencev. Vlada Fidela Castra, ki je izpostavljena hudemu ameriškemu pritisku — oporišče Guantanama je eden izmed materialnih elementov tega pritiska — je napovedala, da bo problem oporišča ob ugodnem trenutku rešila s posredovanjem Združenih narodov.

Pred konferenco načrta Colombo

Potrebe in zahteve naraščajo

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

NEW DELHI, novembra. Področje jugovzhodne Azije ima svoje posebne gospodarske probleme in težave. Na tem je vsekakor temeljila zamisel o ustanovitvi regionalne organizacije, ki bi proučevala gospodarstvo tega dela sveta. Organizacija je bila ustanovljena že pred desetimi leti in je dobila ime Colombo-plan po glavnem mestu Cejlona, v katerem je bil leta 1950 prvi sestanek ministrov za zunanje zadeve držav — članic.

Ustanovitelji tega načrta so poverili tej organizaciji nalogo, naj dela za napredek in združevanje gospodarskega sodelovanja dežel jugovzhodne Azije.

Področje, ki ga obsega Colombo plan, zavzema 6 odst. površine zemeljske oble. To je obenem tudi najbolj naseljeni del sveta, na katerem živi danes približno 700 milijonov ljudi ali četrtina prebivalstva sveta. V zadnjih desetih letih, kolikor časa obstoji organizacija Colombo-plana, se je prebivalstvo tega področja povečalo nad 100 milijonov. To povečanje je po najnovejšem poročilu posvetovalnega odbora organizacije brez primera na svetu in je obenem največji problem organizacije tega dela sveta sploh. Prebivalstvo narašča namreč hitreje kakor proizvodnja, kar pelje skoro vse dežele tega dela sveta v zelo nezavidljiv gospodarski položaj.

Čeprav je Colombo-plan organizacija za gospodarski razvoj in sodelovanje dežel jugovzhodne Azije, se kot članice te organizacije pojavljajo tudi Velika Britanija, Amerika, Japonska, Avstralija in Kanada, ki naj bi drugim deželam — članicam Burmi, Kambodži, Cejlonu, Indiji, Indoneziji, Laosu, Malajski federaciji, Nepalu, Novi Zelandiji, Pakistanu, Filipinom in Vietnamu dajale potrebno pomoč, da bi pospešile njihov gospodarski razvoj.

Letos se bo začel redni sestanek posvetovalneoa odbora dežel Colombo-plana 14. novembra v Tokiu. Pred tem sestankom so se sestali zastopniki 19 dežel — članic, da bi pripravili predlog letnega poročila. To poročilo bodo v Tokiu proučevali voditelji delegacij, ministri za zunanje zadeve.

Pred sestankom v Tokiu je posvetovalni odbor Colombo-plana objavil poročilo o dosedanji tehnični pomoči. Poročilo navaja, koliko ljudi je bilo iz jugovzhodne Azije v raznih tečajih bodisi v deželah tega dela sveta ali v drugih deželah — članicah organizacije. Poročilo navaja nadalje, da je 1729 strokovnjakov obiskalo področje jugovzhodne Azije, da bi na mestu pokazali najnovejše metode in dognanja znanosti in tehnike. Na podlagi načrta tehniške pomoči deželam Colombo-plana je bilo dobavljene razne tehniške opreme v vrednosti 30 milijonov dinarjev. Poročilo posvetovalnega odbora poudarja, da je vse to pripomoglo članicam Colombo-plana, da lahko same izobražujejo strokovne kadre. Kot zgled navaja Indijo, ki je strokovno usposobila tisoč ljudi iz sosednih dežel. Dejansko je Indija v tem oziru na čelu vseh drugih dežel tega dela sveta.

V preteklem letu (julij 1959 — junij 1960) je bila aktivnost na področju tehniške pomoči zelo velika, kar je razvidno iz podatka, da so samo tiste dežele tega dela sveta, ki že dajejo tehniško pomoč, dale v ta namen približno 150 milijonov dolarjev. Samo v tej dobi je bilo usposobljenih približno 4.300 strokovnjakov. Poročilo navaja, da jih je bilo izmed teh nad 2500 na praksi v ZDA, drugi pa v drugih deželah, največ v Angliji, Avstraliji in Kanadi.

Na sestanku v Tokiu bodo morali zastopniki dežel Colombo-plana razen poročila o tehniški pomoči proučiti tudi dve drugi obliki aktivnosti tega plana. To so predvsem načrti za gospodarski razvoj posameznih dežel in pomoč, ki jo prejemajo izven tega področja. Večina dežel tega področja ima svoje plane za gospodarski razvoj, kakor n. pr. Indija, Pakistan, Nepal, Cejlon in druge. Izpolnjevanje teh planov je precej odvisno od pomoči iz inozemstva. Organizacija Colombo-plana ni doslej in bržkone ne bo mogla niti v prihodnje mnogo napraviti v tem oziru, tako da ostaja podpora iz inozemstva več ali manj poseben problem vsake izmed teh dežel.

Ako za nič drugega, bo sestanek dežel Colombo-plana kakor navadno dobro služil kot indikacija za oceno razpoloženja in možnosti za pomoč iz inozemstva. Vsekakor bodo letos zahteve večje kakor prej, ker so se povečale tudi potrebe.

Stjepan Pucak

Francija bo še naprej uvažala ameriški premog

Pariz, 9. nov. (Reuter). – Francoski komisariat za atomsko energijo je objavil, da bo Francija potrebovala še najmanj štiri do pet let, da bi lahko krila svoje potrebe z lastno atomsko energijo, ki jo bo uporabljala kot pogonsko gorivo, in da ji ne bo treba več uvažati ameriškega premoga. Prvotni rok do leta 1965, ko naj bi Francija že krila svtoje potrebe po gorivu, bo morda nekoliko podaljšan.

Žrtve ciklona v vzhodnem Pakistanu

Karači, 9. nov. (Reuter). Po najnovejših uradnih podatkih je na področjih Vzhodnega Pakistana v dveh ciklonih prejšnji mesec izgubilo življenje 12.000 ljudi.

Izposojena karikature iz News Statesmana

Napovedovalci so bili v zadregi

Dramatične jutranje ure

UNIVAC daje 4 proti 2 za Nixona; UNIVAC daje 49 proti 1 za Kennedyja; UNIVAC daje 332 proti 1 za Kennedyja, UNIVAC daje 6 proti 5 za Nixona; UNIVAC daje 403 proti 1 za Kennedyja ...

UNIVAC je stroj. Nima nobenih čustev. Ni ne republikanec ne demokrat. UNIVAC je velik elektronski stroj, ki požira listke z najnovejšimi rezultati in nato sproži v svoji notranjosti verjetnostne račune in na drugi strani pošlje v svet svoje napovedi. UNIVAC je začel bruhati svoje napovedi že zelo zgodaj. Prvo napoved je dal že takrat, ko so bili znani rezultati iz prvih dveh volilnih okolišev izmed 160.000 in je napovedal Nixonu visoko zmago — 300 proti 1.

Toda prav tako negotovi glede zmage enega ali drugega kandidata na volitvah so bili komentatorji in strokovnjaki ter strankarski analitiki; zato ubogega stroja ne gre zaničevati.

Sprva ni kazalo nič. Oba kandidata sta imela enako glasov, v enakem številu okrajev z enakimi možnostmi na zmago...

Ob dveh (po jugoslov. času) zjutraj je Kennedy sicer vodil s sto tisoč glasovi, toda v tričetrt volilnih okoliših v ZDA so volili do štirih zjutraj po našem času, tako da se iz tega vodstva ni dalo sklepati nič (in so ubogi komentatorji in radijski napovedovalci obujali spomine na dobre čase iz leta 1956, ko so ob tej uri in minuti že lahko brali vnaprej pripravljene govore in komentarje o Eisenhowerjevi zmagi).

To pot so si morali pomagati drugače. Poleg rednih poročil iz volilnih središč, ki so bila spočetka precej nepopolna in tudi nasprotujoča si, so se zatekali k prijemom, ki rešujejo radijske napovedovalce, kadar jim zmanjka dogodkov ali dejstev. Zvedeli smo vse: kakšen govornik je bil Ciceron, kakšno volilno kampanjo je vodil Washington, kaj meni dvakrat poraženi republikanski kandidat Dewey o svetovnem dogajanju...

Ob pol treh zjutraj je prvi »padel« Connecticut: Kennedy je dobil prvih osem elektorskih glasov.

Nato se je začelo počasi premikati. Kennedy je začel zelo počasi, a vztrajno voditi. Najprej sto tisoč, potem sto dvajset tisoč, nato sto petdeset tisoč prednosti, toda čez pol ure že pet sto tisoč, sedem sto tisoč in milijon. Še pomembneje je bilo, da je vodil v ključnih državah, to je v tistih državah, ki imajo največ prebivalstva in so mu navrgle največ točk.

Toda to še nikakor ni pomenilo, da je Kennedy zmagal. Še vedno je bilo popolnoma nejasno, kam se nagiba zmaga. Zato so se vsi napovedovalci in komentatorji ter njihovi poročevalci s terena skrbno izogibali sleherni napovedi. Ker je bilo ob treh preštetih komaj deset odstotkov glasov, je to popolnoma razumljivo. Zato pa je poslušalec dalje zvedel: da je republikanski kandidat Nixon smuknil za dve uri v Mehiko na kosilo, zvečer pa, ko so začeli šteti glasove, in so ti sprva kazali zanj ugodno, da je šel spat; da je pred Kennedyjevo hišo v Massachusettsu zelo veselo (v ozadju reporterjevega poročila je bilo slišati smeh, trkanje kozarcev, nekoliko zategnjeno petje): da sta pripravljeni dve četi detektivov — ena za Nixona in ena za Kennedyja — za tistega pač, ki bi bil izvoljen (Nixon je sedaj seveda ostal brez njih); da je predsednica klubov demokratičnih žena Amerike prepričana, da bodo ženske spravile Kennedyja v Belo hišo, že zato, ker imajo tri milijone več glasov kot moški (v ozadju njenega pripovedovanja je bilo prav tako slišati živahen klepet in bodrilne vzklike navijalk); da so . . .:

Nato je »padel« Massachusetts, rodna država senatorja Kennedyja. – Šestnajst novih »točk« za senatorja. Potem je Nixon dobil tri »točke« v Vermontu, kar je bila pač slaba tolažba. Začele so prihajati še bolj vznemirljive vesti (vznemirljive za republikansko stranko). Celo v državah, kjer so republikanci upravičeno pričakovali zanesljivo zmago, je vodil Kennedy ali pa je bil Nixonu tik za petami. Z druge strani pa je imel Kennedy pol milijona večine v državi New York, milijon glasov večine v Ohiu in tako dalje (čeprav so se te razlike potem zmanjšale). Celo z Juga so razburjeni reporterji poročali, da marsikje vodi Kennedy, kar je za rasno in versko nestrpni Jug pač nekaj novega, nato pa so, da bi bila mera polna, že začeli primerjati Kennedyjevo vodstvo v državi New Yorku z Rooseveltovimi zmagami v isti državi (Nixon je med vsem tem baje sladko spal.)

Ob pol petih je bil izid volitev še popolnoma negotov in presenečenja niso bila izključena ne z ene ne z druge strani. Ozračje se je neopazno spremenilo. Hripavi napovedovalci so imeli nenadoma okrog sebe skupinice strokovnjakov, ki so — kdo ve zakaj? — začele obravnavati samo Kennedyjevo osebnost, kakšna bo verjetno njegova politika, njegova vlada in tako dalje. Skratka, zelo je bilo podobno sedmini za Nixonom, čeprav ni še nihče vedel končnega rezultata.

Potem se je utrgal plaz po državah. Kennedy je sicer vodil z milijon glasovi pri skupnem številu 70 milijonov volivcev, toda zmagoval je v ključnih državah z največjim številom elektorjev. Ob osmih zjutraj so bili sicer znani samo rezultati polovice držav toda te države so dajale Kennedyju tolikšno prednost, da je Nixon kmalu potem priznal svoj poraz in čestital zmagovalcu.

V Zahodni Nemčiji se čuti predvolilni čas

Zbiranje in oblikovanje opozicije?

V tednu dni sta bili v Zvezni republiki Nemčiji dve važni posvetovanji, na katerih so razpravljali o volitvah v zvezni parlament leta 1961 in vprašanju, kakšno stališče naj zavzamejo opozicijske plasti prebivalstva.

V Frankfurtu ob Maini se je 36 zastopnikov različnih krogov izreklo proti atomskemu oboroževanju Nemčije, proti naraščajočim izdatkom za oboroževanje ter za razorožitev in nevtralizacijo zvezne republike. Pobudnik je bil dr. Viktor Agartz, bivši vodja gospodarsko-znanstvenega inštituta Zveze nemških strokovnih organizacij. Agartz je že pred letom izstopil iz socialdemokratske stranke, ker je bil proti njenemu sodelovanju pri oboroževanju Zahodne Nemčije. Ostale osebnosti na frankfurtskem posvetovanju so bile pretežno iz meščanskega tabora. Med njimi je zbujala posebno pozornost skupina protestantskih teologov pod vodstvom profesorja Gollwitzerja in višjega cerkvenega svetnika Kloppenburga. Ta skupina, ki ne zastopa nič drugega kakor pastorja Niemoellerja, se je že v Hitlerjevem času izrekla proti fašizmu in za sodelovanje tudi z delavskimi krogi. Tretja pomembna skupina na frankfurtskem posvetovanju je bil vsekakor politični prispevek Westfalskega grofa. Westfalski grof se je leta 1954 izrekel proti remilitarističnim težnjam v zvezni republiki in je kasneje ustanovil svojo lastno delovno skupino. V ministrstvu za vojsko je deležen najvišjega nezaupanja, medtem ko uživa zlasti med starejšimi oficirji zvezne vojske velik ugled. Končno je treba upoštevati tudi navzočnost bivšega nemškega državnega kanclerja Wirtha, ki je bil med ustanovitelji nekdanjega republikanskega »Državnega praporja črno-rdečezlato« (demokratične zaščitne organizacije). Njemu in bivšemu višjemu županu v Moenchen-Gladbachu, je podrejena »Zveza Nemcev« (Bund der Deutschen), ki se je doslej zavzemala z majhnim uspehom za nevtralno politiko. Udeleženci frankfurtskega posvetovanja so sklenili, da se bodo združili za volilni boj leta 1961 in začeli ne glede na svetovna naziranja ali podrejene politične razlike v mnenjih skupen boj proti sedanjim strankam.

Nedeljo kasneje se je sestala v Dortmundu, središču Porurja, konferenca osrednjega odbora bivših socialdemokratov. Tudi tu je bil dr. Viktor Agartz vodilna sila. Tega zborovanja so se udeležili opozicijski socialdemokrati, ki so po večini izstopili iz socialdemokratske stranke po objavi »Godesberškega programa« in »Protikomunističnega manifesta«. Razpravljali so, ali naj obnove poizkus združiti levičarske socialistične sile v stranko, potem ko se je že leta 1948 ponesrečil tak poizkus. Kot zagovornik takega poizkusa je nastopil zlasti dr. Gleissberg, bivši glavni urednik osrednjega glasila socialdemokratov. Ugovarjal mu je znani marksistični ideolog Seehof, ki uživa sedaj švicarski azil. Seehof je opozoril na nevarnosti, ki bi bile v zvezi z ustanovitvijo takšne stranke. Na noben način se ne sme zahodnonemško delavsko gibanje popolnoma lo-čiti od množičnih gibanj, torej od socialnih demokratov in sindikatov. Zavzel se je za intenziven frakcijski boj proti sedanjemu socialdemokratskemu vodstvu. Na Nizozemskem živeči protifašist Fritz Kief je nasprotno predlagal, naj se osnuje skupaj z Italijansko socialistično stranko, levičarji v laburistični stranki in Združeno socialistično stranko Francije zahodno evropski borbeni odbor. Do popolnega sporazuma ni prišlo, ker so tudi pristaši »Mednarodnih komunistov Nemčije«, trockistov, vztrajali na svojem posebnem stališču. Večina pa je bila mnenja, da se je treba takoj pridružiti sodelovanju s frankfurtskim krogom šestintridesetih.

H. P. R.

Iz včerajšnje druge izdaje

Debata o Kongu v OZN

New York, 8. nov. (AP-Reuter). Prihod predsednika Konga Kasavubuja in zahteva, da govori v Generalni skupščini, sta nekoliko spremenila predvideni program dela plenarne seje, ki bi se morala začeti z obravnavanjem načrta resolucije osmih azijskih in afriških držav o predstavniku centralne kongoške vlade v OZN in o zahtevi, da se pod zaščito sil Združenih narodov skliče kongoški parlament.

Kasavubu je dobil pravico, da da izjavo in da se nato pred debato umakne.

Na začetku svojih izvajanj je predsednik Kasavubu zahteval, naj verifikacijski odbor pregleda pooblastila članov delegacije, ki jo je on imenoval kot predstavnik Konga v OZN in da v tem takoj obvesti Generalno skupščino. Kasavubu je rekel, da ima samo šef države pravico imenovati predstavnike.

Kasavubu je rekel, da smatra za svojo prvo nalogo, pouduriti privrženost republike Konga določilom Ustanovne listine OZN in njeno pripravljenost izpolnjevati svoje obveznosti. Ko je izrekel mnenje, da je kongoški narod zapadel v »tragične dogodke«, je Kasavubu dejal, da nobeno tuje vmešavanje, čeprav bi bilo nesebično, ne sme Konga omejevati v pravicah, da sam rešuje svoje politične probleme z lastnimi ustanovami, kakor so šef države, parlament in vlada, ki bosta sklicana na zasedanje »o pravem času in ko bo kongoški narod to želel«.

Po besedah Kasavubuja bi politična oblast, ki bi jo on vodil, ne glede na njeno strukturo, končala kaos in »vodila račun o potrebi enotnosti Konga«. Opozoril je na izjavo Čombeja in rekel, da bo ta odcepljena država pripravljena sodelovati v »taki skupni nalogi«.

Gvinejski predstavnik Ismail Toure, prvi udeleženec v nocojšnji debati o resoluciji osmih afriških in azijskih držav, je zahteval od Generalne skupščine, naj potrdi priznanje Konga s tem, da prizna mesto predstavniku te afriške države. Toure je rekel, da vlade Mobutuja, Ilea in drugih ni treba mešati z osrednjo vlado, ker nobena od njih ne uživa zaupanja kongoškega parlamenta. Za vlado polkovnika Mobutuja je Toure rekel, da je docela nesprejemljiva, ker ji parlament ni dal oblasti. Ileo prav tako ne more biti predsednik vlade, ker nobena vlada, kakor je rekel Toure, nima pravice delovati v imenu naroda, dokler ni dobila pooblastila parlamenta. Gvinejski predstavnik je naglasil, da je vlada premiera Lumumbe edina, ki ima pravico govoriti v imenu Konga.

Ob zaključku svojih izvajanj je predstavnik Gvineje poudaril, da je OZN dolžna takoj zagotoviti kongoškemu parlamentu, da dela svobodno in brez strahu. Po njegovem mnenju morajo Združeni narodi onemogočiti vtis, da svetovna organizacija podpira uzurpatorje oblasti, kakor je Mobutu.

Kar zadeva Kasavubujevo poročilo, je Toure rekel, da je bilo napisano v Parizu in Bruslju.

Šef sovjetske delegacije Valerijan Zorin je grajal stališče ZDA, OZN in generalnega sekretarja Hammarskjölda nasproti Kongu. Po njegovih besedah Združeni narodi in Hammarskjöld podpirajo zaroto proti neodvisnosti te afriške države, sledeč kolonialnim silam, ki že od vsega začetka niso trpele vlade premiera Lumumbe zaradi njenega odločnega stališča. Zorin je rekel, da belgijska agresija v Kongu ni niti za trenutek popustila, pač pa da se nadaljuje v vseh smereh in da je privedla do stopnjevanih političnih konfliktov med vodilnimi osebnostmi v Kongu.

Če Belgija in tisti, ki jo podpirajo, vključno ZDA — je nadaljeval Zorin — ne bodo pregnani iz Konga, bo to povzročilo nadaljnje poslabšanje mednarodnih odnosov. Sovjetski predstavnik je ponovno izjavil, da ZSSR želi striktno izpolnjevanje resolucije Varnostnega sveta, v kateri je rečeno, da je moč čete v sestavi mednarodnih sil v Kongu uporabiti samo z vednostjo in pristankom kongoške vlade. Pripomnil je, da sta poveljstvo Združenih narodov v Kongu in generalni sekretar svetovne organizacije storila vse, da bi onemogočila normalno delo legalni vladi v Kongu. Za Kasavubuja je Zorin rekel, da nima pooblastila kongoškega naroda.

Prihodnja seja Generalne skupščine bo jutri.

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA HRVATSKE

Letos nad 16.000 stanovanj

Zagreb, 9. nov. (Tanjug). Do konca letošnjega leta bodo na Hrvatskem dogradili nad 16 tisoč stanovanj od skupnih 34 tisoč, kolikor jih grade. V stanovanjsko graditev družbenega in privatnega sektorja na Hrvatskem so investirali letos 27,3 milijarde din.

Izvršni svet Hrvatske je pozitivno ocenil uveljavljanje stanovanjske reforme in delo uprav stanovanjskih skladov. Na področju Hrvatske je zdaj 260 skladov za stanovanjsko graditev, ki imajo nad 18 milijard družbenih sredstev. Hišnih svetov je nad 13.000 in v njih dela kakih 60.000 državljanov, ki jim je zaupano družbeno upravljanje 150.000 stanovanj.

Skladi za stanovanjsko graditev so po mnenju članov Izvršnega sveta solidna materialna baza in komunam zagotavljajo večjo pobudo. Izvršni svet pa meni, da bi bilo treba te možnosti izkoristiti za še hitrejšo stanovanjsko graditev, predvsem z večjo uporabo raznih predfabrikatov. Razen tega bi morali posvetiti večjo pozornost zbiranju dodatnih sredstev v obliki naplačila za nova stanovanja in razvijanju raznih servisov ter drugih dejavnosti v stanovanjski graditvi.

Novi japonski veleposlanik prispel v Beograd

Beograd, 9. nov. (Tanjug). – Novi japonski ambasador v FLRJ Takahasi Mičitoši je danes prispel v Beograd.

Na beograjskem letališču ga je sprejel in pozdravil šef protokola v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Lazar Lilić. Novega japonskega ambasadorja so pozdravili tudi člani japonske ambasade.

Naser obišče Sudan

Kairo, 9. nov. (MEN). V Kartumu se pripravljajo na prihod predsednika Naserja, ki bo v torek prispel na uradni obisk v Sudan.

Iz Kaira bo v sudansko prestolnico odpotoval sudanski veleposlanik v ZAR Mohatar, da bi se udeležil sprejema predsednika Naserja in razgovorov, ki jih bo imela delegacija ZAR z najvišjimi državnimi funkcionarji Sudana.

KONFERENCA EFTA V LONDONU

Malo upanja za zbližanje

Na konferenci so ugotovili, da je »pomanjkanje politične volje« za zbližanje s Skupnim trgom

LONDON, 9. nov. (Tanjug). Na konferenci predstavnikov držav, ki so članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), so v Londonu danes izrazili mnenje, da za zdaj želo slabo kaže, da bi v bližnji prihodnosti našli kako rešitev za povezavo EFTA in Skupnega trga.

V poročilu komisije, ki je proučevala to vprašanje, je rečeno, da »težave niso toliko v formuli za takšno rešitev, kot v pomanjkanju politične volje nekaterih krogov«.

Na konferenci so se strinjali z gledišcem, da morajo države EFTA, dokler ne bo dosežena »širša evropska rešitev«, krepiti svoje združenje in hkrati sodelovati z vsemi državami članicami GATT, v splošnih naporih za liberalizacijo trgovine.

V razpravi je bil sprožen tudi predlog, naj bi države EFTA popolnoma ukinile carinske tarife v medsebojni trgovini v prihodnjih petih letih namesto desetih. Delegati posameznih držav pa so izrazili precejšnje pomisleke glede tega.

Sklenili so ustanoviti odbor ki bo proučil vse pobude, sprožene v razpravi, in na podlagi tega sprejel predloge, ki jih bodo poslali vladam držav, članic EFTA.

Poljska sindikalna delgacija v Beogradu

Beograd, 9. nov. (Tanjug). V Beograd je prispela delegacija sindikata pomorščakov in pristaniških delavcev Poljske, v kateri sta razen predsednika generalnega sveta tega sindikata Rikarda Pospieszinskega podpredsednik Bogdan Vajcik in voditelj ekonomskega oddelka generalnega sveta Marijan Zelek.

Delegacija bo kot gost sindikata prometa in zvez Jugoslavije ostala pri nas deset dni. Člani delegacije se bodo seznanili z življenjem in delom mornarjev in pristaniških delavcev v Jugoslaviji.

KAMITATU PODPRL LUMUMBO

Leopoldville, 9. nov. (Tanjug). Predsednik pokrajinske vlade Leopoldvilla Kelofas Kamitatu se je danes zavzel za to, da bi bila v Združenih narodih zastopana izključno centralna kongoška vlada Lumumbe. Predsedniku republike je osporaval pravico, da predstavlja kongoško vlado; poudaril je, da bi moral za to imeti po ustanovnem zakonu odobritev parlamenta. Ta parlament — njegovo legalnost priznavajo Združeni narodi — še ni preklical svojega sklepa o zaupnici vladi Lumumbe.

To je že drugič, da je predsednik pokrajinske vlade Kamitatu v kritičnem trenutku podprl Lumumbo. Njegov prvi poseg za uvajanje reda in miru, ko je poslal ultimat polkovniku Mobutuju, je bil učinkovit.

Preložitev seje v Ženevi

Ženeva, 9. nov. (Reuter). Današnja seja ženevske konference o prepovedi atomskih eksplozij je bila odpovedana na podlagi doseženega soglasja med delegati ZDA, Sovjetske zveze in Velike Britanije. Prihodnji sestanek bo jutri.

Zvedelo se je, da je odgoditev današnje seje zahtevala ameriška delegacija, v pričakovanju rezultatov predsedniških volitev v ZDA.

Bonnski odmev na volitve v ZDA

Bonn, 9. nov. (Tanjug). Ob novici, da je bil izvoljen za novega predsednika ZDA senator Kennedy, so v Bonnu izrazili upanje, da bo nova vlada v Washingtonu še naprej podpirala Zvezno republiko, kot jo je podpirala vlada predsednika Eisenhowerja. Menijo, da zmaga demokratskega kandidata ne bo spremenila ameriških gledišč na najvažnejša vprašanja, ki zanimajo Bonn — na berlinsko vprašanje in na nemški problem. V tem pogledu sta namreč obe ameriški stranki dali bonnski vladi istovetna zagotovila. Uspeh republikanske stranke bi v Bonnu nedvomno pozdravili z večjo prisrčnostjo, toda kljub temu poudarjajo, da bo sedaj najbrže nastopilo obdobje »zahodnih pobud« in da se bo nehala »negotovost, ki je bila karakteristična za ameriško zunanjo politiko v zadnjih letih«.

Kancler Adenauer je novoizvoljenemu predsedniku brzojavil in mu sporočil svoje upanje, da bodo ZDA »modro in odločno« vodile Zahod. Uradni predstavnik je prav tako izjavil, da bo »Nemčija vedno ostala na strani ZDA«.

Socialnodemokratska stranka je izrazila upanje, da bo »ameriška zunanja politika ostala ista, da pa se bo mnogokaj spremenilo v nekaterih važnih podrobnostih, kar zadeva Nemčijo«. Tudi Liberali so pozdravili volilno zmago Demokratske stranke in v svojem sporočilu poudarili, da se bo novi predsednik »verjetno izognil napakam stare administracije.

Poročilo alžirske osvobodilne armade

Kairo, 9. nov. (MEN). Poveljstvo alžirske osvobodilne vojske je objavilo, da je v vojaških operacijah od 26. do 31. oktobra padlo 377 francoskih vojakov, 451 pa je bilo ranjenih. Skupina 21 francoskih vojakov se je pridružila alžirski osvobodilni vojski.

Sporočilo nadalje pravi, da so alžirski borci v tem času sestrelili sedem francoskih letal, vrgli v zrak tri vlake, uničili 57 vozil in zapustili 189 kosov orožja kot tudi znatne količine streliva in bomb

Stara slovenska glasba v Narodni galeriji

VSELEJ RAZUMLJIVA IN OSVAJAJOČA

Če občinstvo ploska v arenah, zakaj pač ne bi zaploskalo tudi pri ugotovitvi, da je naš umetnik pisal kot prvi v tem delu Evrope dobre simfonije že pred Bachom in Händlom? Tako se je tudi res spontano pripetilo, ko je na odlično uspelem ponedeljkovem koncertu stare slovenske glasbe komentator Danilo Pokorn uvajal delo Kamničana Janeza Krstnika-Dolarja.

Vokalno instrumentalnemu koncertu v veliki dvorani Narodne galerije, na katerem sta komorni zbor in orkester RTV Ljubljane pod vodstvom dirigentov Milka Škoberneta in Uroša Prevoršek lepo izvedla dela Jakoba Gallusa, Gabrijela Plavca, Amanda Ivančiča in Janeza Krstnika Dolarja, sta naspoloh dali pečat dve stvari: predvsem v marsičem prvo srečanje z nekaterimi dragocenimi umetninami domačih skladateljev renesanse, baroka in klasicizma, ki so doslej ležale v arhivih; drugič pa čudovito skladno galerijsko okolje s stensko dekoracijo dostojanstvenih starih slik iz istega 15., 16., 17. in 18. stoletja.

Prvak na programu, Jakob Gallus, po domače Petelin, rojen leta 1550 v Ribnici ali kje drugje na Slovenskem, se pravi naše gore list, saj se je sam podpisoval za Carniolusa vse do svoje smrti leta 1591, ko je za vselej umolknil kot zborovodja cerkve Sv. Janeza na Bregu v Pragi, nam sicer res ni neznanec. Gotovo pa je, da tega svojega in mednarodnega velikana še vse premalo poznamo. Med 500 skladbami, ki jih je zapustil, je tudi zbirka 47 madrigalov, ki jih je pod naslovom Moralia izdal po njegovi smrti brat Jurij in, ki so jih doslej hranili v Zwickau na Nemškem, odkoder smo jih s pomočjo mikrofilma ljubljanske Narodne in univerzitetne knjižnice lahko prelili v današnjo pevsko govorico. Nekoliko asketske modrosti o tem, kako je treba z delavnostjo krotiti ljubezen, kot jo je omenjalo besedilo v enem izmed štirih zapetih madrigalov, je avtor sproščeno dopolnil z življenjskim ponazarjanjem kukavice in prirode v zadnjem, čudovito zvenečem madrigalu Per multos liceat cuculus.

Izmed del Gabrijela Plavca (1580—1642), ki naj bi bil po najnovejših izsledkih muzikologa dr. Dragotina Cvetka doma iz Železnikov, so zapeli dve mogočni skladbi, Dic Maria in Gloria.

V instrumentalni polovici koncerta je simfonija Amanda Ivančiča prinesla pod oboke dvorane že igrivo vedrino klasicizma. Kje se je mož, ki je zaključil kot organist v Grazu, pravzaprav rodil, še danes ni do konca dognano. Vsekakor pa obstajajo iste verjetnosti, da je bil Slovenec, doma s Štajerskega, kot da je bil Hrvat, Avstrijec ali Slovak. Nedvomno pa je ljubljansko občinstvo njegovo simfonijo v C-duru, ki jo hranijo v arhivu v Zagrebu, po 200 letih prvič lahko slišalo.

Za Dolarja, čigar skladbi Balletti a quatro in Sonata tredici sta zveneli kljub temu, da sta bili napisani sto let prej, še veliko bolj polno in osvajajoče, je zanimivo, da so ga še lani v praški zbirki Artia kot Jana Křtitela Tolarja, proglasili za največjega svojega skladatelja, 17. stoletja. V resnici pa je bil Dolar po zgodovinsko verodostojnih podatkih član Ljubljanske Academie Operosorum Janeza Dolničarja, rojen v Kamniku in po navedbah Valvazorja deloval v ljubljanskem jezuitskem kolegiju, dokler ni bil poslan v Passau in tam za seboj zabrisal vsako sled.

Ni torej čudno, če se nam ob teh starih mojstrih, ki so naši in hkrati že tako stari, da čutimo do njih zgolj neki kolektivni odnos, poraja razumljiv nacionalni ponos, hkrati pa tudi vprašanje: ali ne bi kazalo teh pomembnih predstavnikov naše kulture le nekoliko bolj uveljaviti vsaj tam, od koder so izšli.

Ta nacionalni ponos pa se uravnoveša z drugim — z dejstvom časa. Tudi naši skladatelji iz 16., 17. in 18. stoletja so, kot kaže zvesta primerjava s podobami tujih starih slikarjev, spadali v isti čas, se pravi, da so vsi, domači ali tuji, vztrajali v izrazu stilnih specifičnosti svoje dobe. Njihove glasbene bravure in miline so zato pri koncertu našle toliko bolj harmonično dopolnilo v svetnikih in vitezih, devicah in nimfah, ki so jih upodobili stari tuji slikarji na svojih platnih.

A spet: pri vseh specifičnostih, značilnih za vsako dobo, pri čemer so te razlike tem večje, čim večji so časovni razmahi, pa vendar ostajajo nekatere vrednote nad časom; vselej razumljive, vselej osvajajoče, vselej pomirjujoče. Živ stik med občinstvom 20. stoletja in glasbo ter slikarstvom izpred 300 let v Narodni galeriji v Ljubljani, dne 7. novembra 1960, je bil zato en dokaz več.

Bogdan Pogačnik

Vokalni del koncerta stare slovenske glasbe v ljubljanski Narodni galeriji je izvedel komorni zbor RTV Ljubljana pod vodstvom dirigenta Milka Škoberneta

ČETRTI STROKOVNI SESTANEK JUGOSLOVANSKEGA ZDRUŽENJA ZA FILOZOFIJO IN SOCIOLOGIJO

Marksistična misel v naši stvarnosti

Danes in že jutri ter v soboto bo imelo Jugoslovansko združenje za filozofijo in sociologijo na Bledu svoj četrti strokovni sestanek. Filozofi in sociologi iz vse države se bodo zbrali na posvetovanje o nekaterih izredno pomembnih teoretičnih vprašanjih: filozofi bodo razpravljali o osnovnih problemih marksistične spoznavne teorije, sociologi pa bodo v svoji sekciji obravnavali prve rezultate sociooloških raziskav naše družbene stvarnosti.

Iz gradiva, ki je na razpolago pred sestankom, se pravi iz referatov oziroma tez različnih avtorjev, je razvidno, da jugoslovanski filozofi posvečajo živo pozornost temeljnim filozofskim problemom in da lahko štejemo njihova prizadevanja za originalne in važne prispevke v okviru obče teorije marksizma. Na Bledu bodo govorili predvsem o bistvenih postavkah in kategorijah dialektično materialistične spoznavne teorije, o teoriji odražanja oziroma o praksi kot edinem kriteriju človeškega spoznanja, pri čemer stopa v ospredje njihova volja, da marksistično misel obvarujejo pred vsemi togimi dogmatskimi in vulgarnimi stranpotmi, da jo ohranijo v vsej njeni veljavi in bogastvu ter da jo dalje razvijajo v skladu z napredkom človeškega znanja in v skladu z njeno lastno, imanentno zahtevo po neprestanem izpopolnjevanju. Tako stališče jugoslovanske filozofije je brez dvoma po eni strani neposreden izraz naše celotne družbene stvarnosti, po drugi strani pa tudi obravnavanje oziroma razčiščevanje omenjenih teoretičnih problemov ni neko abstraktno ali vsaj ozko strokovno prizadevanje, temveč dejavnost, ki ima izrazit družbeno ideološki pomen.

Sociologi bodo na Bledu predvsem izmenjali izkušnje in misli o načelnih in metodoloških problemih, ki izhajajo iz njihove delovne, znanstvene prakse. Naj navedemo samo nekaj značilnih naslovov oziroma tem iz pripravljenega gradiva: »Izkušnje iz konkretnih sociooloških raziskav«, »Metodologija v naših učbenikih sociologije«, »Raziskovanje delavskega samoupravljanja po metodi vsebinske analize«, »Nekateri problemi sociološkega raziskovanja s stališča raziskovalca« itd. Na dnevnem redu bodo torej vprašanja, ki neposredno zadevajo našo družbeno stvarnost, njen dosedanji razvoj, pa tudi njeno prihodnjo rast — saj se vloga sociološke znanosti v vsem našem javnem življenju in pri konkretnem preučevanju njegovih posameznih pojavov gotovo neprestano razširja in stopnjuje.

Iz povedanega sledi, da blejsko zborovanje jugoslovanskih filozofov in sociologov ne bo samo strokovno zanimiv sestanek, temveč dogodek, ki zasluži pozornost celotne kulturne javnosti. In prav zaradi te splošnejše pomembnosti še posebej želimo, da bi posvetovanje prineslo obilo plodnih rezultatov.

IZREDEN USPEH »VESELICE«

Novi slovenski film »Veselica«, ki je povsod pri občinstvu naletel na lep sprejem, je v Ljubljani doživel izreden obisk: v kinu Union, kjer ga predvajajo, so doslej našteli 40.000 gledalcev. (Na sliki sta glavna igralca iz filma Nika Juvan-Kalanova in Miha Baloh)

Poglavje iz sodobne medicine

»Na živčni podlagi«

Cankarjeva založba je ustanovila za poljudnoznanstveno literaturo novo zbirko z naslovom »Planet«. Njen namen ni samo izdajanje domačih in tujih spisov iz naravoslovja, medicine in podobnih ved, marveč predvsem poglobitev družbenega aspekta na posamezne vede, njih povezava z življenjem, s konkretnimi potrebami naše družbe. Pravkar je izšel prvi zvezek »Planeta«, spis dr. Steva Juliusa *»Na živčni podlagi«* (prevedel Božidar Borko, 272 str.). Slovenska izdaja tega spisa zagrebškega zdravnika ni samo pomemben prispevek k našemu medicinskemu prosvetljevanju, marveč je v nekem smislu tudi primer takega obravnanja zdravstvenih vprašanj, ki postavlja psihohigienske in podobne pojave na realna tla našega družbenega razvoja, saj obravnava nekatere individualne bolezni s stališča, kako vplivajo nanje družbeni faktorji, kakor so civilizacija, vzgoja, način dela, poklicna sposobnost itd. Julisova knjiga prinaša v našo medicinsko književnost nekatere nove poglede, ki utegnejo koristiti ne samo širokemu krogu laiških bralcev, marveč tudi, kakor priznava v kratkem predgovoru prof. dr. Arpad Hahn, »mnogim zdravnikom pri njihovem delu na področju proučevanja in zatiranja psihosomatičnih bolezni.«

Preventiva in kurativa psihosomatičnih bolezni — to bi bila strokovna označba dr. Juliusove knjige »Na živčni podlagi«. Psihosomatične bolezni so pri nas zelo malo znane, zlasti v širših slojih prebivalstva, čeprav pravi pisec, da malone tretjina v ambulantah pregledanih bolnikov dobiva diagnozo »nevrovegetativna distonija« in čeprav je distonija »bolezen našega stoletja«. Psihosomatične bolezni, namreč bolezni, ki nastajajo pod duševnim vplivom in sicer preko vegetativnega živčevja, vzbujajo v naših dneh čedalje večjo pozornost. Tako je letos v juliju zasedal v Vittelu v Franciji prvi kongres specialistov za psihosomatično medicino. Na njem so obravnavali eksperimentalno dokazane zveze med organskim in psihičnim, zveze, ki kažejo, da lahko emocionalni pretresi povzročijo preko živcev funkcionalne motnje v posameznih organih, nato pa tudi čisto organske okvare in take procese, kakor so n. pr. razjede ali čir. Potemtakem je treba v prenekem primeru zdraviti bolnika duševno, če hočemo popraviti njegovo telesno stanje. Seveda ne smemo psihosomatičnih bolezni istovetiti z duševnimi boleznimi, ki imajo drug izvor, značaj in potek. Preprečevanje in zdravljenje psihosomatičnih bolezni je postalo nova, važna panoga današnjega zdravstva.

Knjiga dr. Juliusa »Na živčni podlagi« posega torej prav na to novo medicinsko področje in prva v našem jeziku nadrobno in poljudno seznanja bralce, ki jih zanimajo ti pojavi, s celo vrsto živčni podlagi nastalih bolezni. Dr. Julius je spisal svoje delo ne le s širokim strokovnim znanjem, marveč tudi z živo, nazorno besedo, naslanjajočo se na mnoge konkretne primere in v takem slogu, da bo vsakdo z zanimanjem in celo z užitkom prebral posamezna poglavja, čeprav gre za pojave, ki so dokaj zamotani in še vedno predmet mnogostranskega strokovnega proučevanja. Njegova izvajanja se ne omejujejo na medicino v ožjem smislu besede, marveč zajemajo tudi psihologijo, posebej še psihologijo dela in tipologijo človeka, segajo pa tudi v pedagogiko, v probleme izbire poklica, zakonskega sožitja itd. — Piščevo besedo izpopolnjujejo številne nazorne ilustracije.

—r—

Šesta jugoslovanska univerza

Mladim ljudem iz večjih srbskih mest to jesen ni bilo več treba oditi v Beograd, da bi nadaljevali svoje študije. V petih mestih so v novem študijskem letu odprli fakultete, kjer je bilo pač največ zanimanja in potrebe. Niš, Kragujevac in Priština so postali fakultetna središča s katedrami pri beograjski univerzi, medtem ko je Novi Sad prerastel iz fakultetnega v univerzitetni center. Dobil je šesto jugoslovansko univerzo.

Na novi univerzi so se že začela predavanja na vseh fakultetah. Zanje se je prijavilo večje število novih in starih študentov. Največ, nad 1200, se jih je prijavilo na pravni fakulteti, takoj za njo pa pride filozofska fakulteta z okoli tisoč študenti. Ob teh dveh fakultet deluje še kmetijska, tehnična, strojna in medicinska fakulteta. Poleg šestih novosadskih fakultet spada v sklop te univerze tudi nova ekonomska fakulteta v Subotici. Skupno znaša število novih prijav za reden in izreden študij 2.500, s slušatelji iz prejšnjih let pa znaša to število nad 4.000.

Z velikimi ambicijami, in ob upoštevanju realnih potreb so odprli tudi več fakultet v Nišu. Pričakujejo, da bo nastalo sedem samostojnih fakultet, kar bo v doglednem času omogočilo šolanje mladih strokovnjakov, pa tudi ustreznega zbora predavateljev. Število prijavljenih študentov, ki znaša okrog 2.500, priča o potrebah mesta in okolice po visokokvalificiranih kadrih. Za formiranje fakultetnega študija so pokazale veliko zanimanje tudi gospodarske organizacije.

Prvi koraki so dovedli do ustanovitve pravno-ekonomske tehnične in medicinske fakultete. Pri teh so uporabili študijske programe beograjske univerze in si pomagali s predavatelji iz Beograda. Krajevni organi pa so že ukrenili vse potrebno, da bi svojo visoko šolstvo čimprej osamosvojili.

Znano elektrotehnično podjetje »Zavodi RR« v Nišu je podelilo štipendije 80 študentom elektrotehničnega odseka, s čimer si bo zagotovilo nove, visokokvalificirane kadre. Že prej so razmišljali o tem, da bi ustanovili fakulteto za elektroniko ravno v Nišu zaradi tega, ker so tu zavodi RR, ta pomembna industrijska organizacija.

Glavno mesto avtonomne oblasti Kosova in Metohije je pred nekaj dnevi prav tako slovesno odprlo svojo filozofsko fakulteto. Ta fakulteta je tem pomembnejša, ker predstavlja prvo takšno institucijo v krogu šiptarske nacionalne manjšine, in ki bo le-tej dajala najvišji šolani kader.

R. R.

V Beogradu

Festival amaterskega filma

Te dni se je v Beogradu zaključil šesti zvezni festival amaterskega filma Jugoslavije. Izmed šestinštiridesetih predloženih filmov je posebna komisija izbrala sedemnajst del, katera so tri večere predvajali v dvorani Muzeja jugoslovanske kinoteke.

Miniaturne filmske stvaritve amaterjev so pokazale najrazličnejše težnje po izvirni ustvarjalnosti od izbire snovi do oblikovanja scenarija, snemanja ter režijskega in igralskega deleža. Široko snovno področje našega amaterskega filmskega dela so dokazovale vse tri stilne skupine, dokumentarni, igrani in žanrski filmi. Prireditev je omogočila ljubiteljem filma prijetno doživetje, filmska podjetja pa je opozorila na amatersko filmsko snovanje in na njegove kvalitetne predstavnike.

Kot najmočnejši amaterski filmski središči sta se na tem festivalu uveljavila Kino klub »Beograd« z osmimi predvajanimi filmi, od katerih so bili štirje nagrajeni, ter Kino klub »Elektra« iz Ljubljane s štirimi predvajanimi oziroma dvema nagrajenima filmoma; ostale izmed devetih podeljenih nagrad pa so prejeli Kino klub »Zagreb«, Kino klub iz Sarajeva in Akademski kino klub iz Beograda.

V nagradnem ocenjevanju je največje število točk in prvi dve nagradi v kategoriji dokumentarnih filmov prejel Kino klub »Elektra« iz Ljubljane za filma »Elektrika v otroškem svetu« in »Bregovi Murex, posneta na 16-milimetrski trak v črno-beli tehniki. Prvi film je bil nagrajen za konsekventno izpeljano zamisel, za čisto in jasno realizacijo, za nedvomni pedagoški pomen ter za kvalitetno tehnično obdelavo. Dobil je tudi posebno nagrado Centralnega odbora Ljudske tehnike. V »Bregovih Mure« pa so ocenjevalci zapazili predvsem odlično ustvarjalno atmosfero.

Medtem ko so dokumentarni filmi dokazali velike možnosti amaterskega filma na področju dokumentacije, kronike in reportaže, so igrani in žanrski filmi opozorili na različne eksperimentalne posege amaterjev. Njihovi ustvarjalci so zatrjevali, koliko možnosti za filmsko šolanje jim nudita ti dve zvrsti, ki po splošni oceni dajeta doprinos ne le amaterskemu domačemu filmu, temveč vsej naši kinematografiji. Taki so zlasti nagrajeni filmi »Daj, kar daš« Kino kluba »Beograd«, »Cvetni prah« Kino kluba »Zagreb« in žanrski film »Zid« Akademskega Kino kluba iz Beograda.

V festivalskih dneh je bile prirejeno tudi posvetovanje o amaterskem filmu, ki ga je spremljala živahna diskusija. Beograjski festival amaterskega filma ni bil le uspel pregled novejših domačih dosežkov na tem področju, temveč tudi dobra priprava za sodelovanje na Prvem mednarodnem festivalu amaterskega filma, ki bo predvidoma v maju prihodnjega leta v Beogradu.

R. Radović

M. E. Vigée-Lebrun: Komtesa Isabelle Demblin (z razstave starih tujih mojstrov v ljubljanski Narodni galeriji)

PREJELI SMO

Avtorjevo pojasnilo

Tovariš urednik,

kljub temu, da je bila v »Komunistu« št. 132, dne 5. 11. 1959 objavljena biografija Nikole Hećimovića, sekretarja Rdeče pomoči Jugoslavije, ki je pojasnila potek in vsebino dogodkov ob aretaciji, policijskem zaslišanju in umoru Djure Djakovića in Nikole Hećimovića, dobivam še vedno prošnje, da bi dovolil prevajanje svoje knjige »Zločin« in branje odlomkov iz nje. Te prošnje po svoji vsebini dokazujejo, da mnogi roman »Zločin« jemljejo kot biografski roman o Djuri Djakoviću in Nikoli Hećimoviću in ne kot svobodno umetniško obravnavanje možnega dogodka. Zato imam za potrebno, da se javno zoperstavim takemu pojmovanju.

Vesel sem, da so bile s člankom v »Komunistu« končno razbite vse negativne sodbe o obnašanju Nikole Hećimovića pred policijo — krivi so nekompletni in ne dovolj pazljivo pregledani policijski dokumenti —, kar so povsem neopravičeno in brez moje dejanske želje povezovali z ogrodjem dramskega dela v romanu »Zločin« in z dramo »Slavni punt«, ki je nastala na temelju te knjige.

Sodim, da sem dolžan, da bralcem, pa tudi zaradi tovaršev Nikole Hećimovića in njegove družine, dam naslednjo izjavo:

1. Pri pisanju romana »Zločin« sem želel umetniško obdelati pretresljivo, realno možno človeško dramo revolucionarja, ki se je večkrat dejansko dogajala, nisem pa imel namena pisati zgodovinske kronike konkretnega dogodka. Zato sem pri umetniški obravnavi močno abstrahiral konkretne okoliščine in spremenil imena junakov drame, čeprav sem obdržal celo vrsto realnih elementov, ki so mi bili potrebni za prikaz avtentične atmosfere. Torej, moj roman, točen kot umetniška obdelava abstrahirane človeške drame, ni časovno avtentičen prikaz dejanskega dogodka iz zgodovine našega delavskega gibanja in ZKJ.

2. Celota umetniškega postopka, ki sem se ga poslužil pri romanu »Zločin«, jasno dokazuje, da nisem niti po osnovnem konceptu niti po subjektivnem hotenju, niti moral niti hotel negirati borbene odločnosti Nikole Selimovića, in še manj sem hotel v čemer koli zmanjšati svetli lik vidnega revolucionarja Nikole Hećimovića. Nasprotno, z likom Selimovića sem hotel prikazati, kako se pri fanatičnih borcih — v prvih trenutkih nestabilnosti, ki jo povzroča padec v zločinske roke razrednega sovražnika — človeško lepo izraža njihova revolucionarna požrtvovalnost in odločnost za brezkompromisno borbo.

3. Nespretna komercialna propaganda založnikov romana »Zločin« in drame »Slavni punt« — za katero nisem dal dovoljenja — je povezovala njegovo vsebino in junake izključno z znanimi dogodki zločinskega policijskega umora Djure Djakovića in Nikole Hećimovića, s tem da ga je predstavljala bralcem kot zgodovinsko kroniko, ne pa kot umetniško delo, ki mu je konkreten zgodovinski dogodek lahko služil samo kot eden od inspirativnih povodov.

Prosim Vas, da v »Delu« objavite to izjavo.

Ivan Potrč

Dnevno 4000 obrokov

Načrt za rekonstrukcijo restavracije »Triglav« na Miklošičevi cesti ● V prihodnje: največja restavracija z delno samopostrežbo

Prostori sedanje restavracije »Triglav« na Miklošičevi 12 so od časa, ko je bila zgradba postavljena, pa do danes, večkrat menjali »lastnika«, bili pa so tudi večkrat preurejeni. Od prvotne izvedbe pred trinajstimi leti pa se le ena stvar ni spremenila: funkcionalnost. Z drugo besedo: nobena ureditev, dopolnitev ali prezidava ni mogla dati tem prostorom take funkcionalnosti, ki bi ustrezala sodobnim načelom gostinstva. Zakaj tudi v gostinstvu ni vseeno, kaj dobi gost na krožniku, temveč tudi, kako dobi servirano in kako se v lokalu počuti.

Skoraj idealna lokacija, kjer so prostori »Triglava«, predvsem zaradi Miklošičeve ceste, a tudi neprestane pritožbe, da v takih prostorih ni moč urediti sodobnega lokala, so nujno narekovali rešitev. Kaj torej storiti? Ali restavracijo ukiniti ali pa jo urediti tako, kakor zahtevajo obojestranske potrebe: osebje, ki dela v teh prostorih in gostje, ki obiskujejo restavracijo. Zmagal oz. odločil je predlog, da je treba prostore delno preurediti, hkrati s tem pa izboljšati njihovo funkcionalnost.

Idejni načrti za rekonstrukcijo, čeprav še niso popolnoma izdelani oz. potrjeni, kažejo, da bo moč iz sedanjih prostorov urediti sodobno restavracijo, predvsem za potrebe družbene prehrane. Ne gre pa samo za preureditev oz. prezidavo prostorov, temveč je sploh potrebno nabaviti novo, sodobno opremo za kuhinjo, napeljati novo električno, ventilacijsko in centralno napravo ter na novo zgraditi v podzemlju sanitarije in garderobe. Računajo, da bi v preurejeni restavraciji izdali dnevno lahko 4000 obrokov hrane (zajtrk, kosilo in večerja), še zlasti, ker bi poslovala restavracija pretežno na samopostrežen način. V poletnih mesecih pa bi bil na prostoru pred zaprtim delom restavracije tudi vrt s približno 64 stoli.

Restavracija »Triglav« bo v prihodnje vidna tudi z Miklošičeve ceste, kajti palača DOZ, ki jo bodo zgradili na prostoru, kjer je zdaj pritlična stavba, spodaj ne bo imela nobenih lokalov, temveč bo ploščad, po kateri bo tudi vhod do restavracije.

Že do jeseni prihodnjega leta naj bi bila restavracija »Triglav« preurejena, rekonstrukcija pa bi v prihodnjih mesecih potekala skoraj vzporedno z gradnjo palače DOZ pred njo. Ko bodo namreč zgradili temelje palače DOZ, bi začeli preurejevati restavracijo, ko pa bo palača pod streho in bodo dokončno uredili ploščad oz. dohode pod stavbo DOZ, bi morala biti preurejena tudi restavracija »Triglav«.

MIMOGREDE V LJUBLJANI

Če ni šefa je res težko . . .

Nujno sem potreboval aktovko. Všeč mi je bila tista pri »Jugovinilu«, v poslovalnici na Miklošičevi cesti. Stopim k prodajalki in ji povem svojo željo.

— Žal, toda zmanjkalo nam jih je. Poglejte kje drugje!

— Toda, saj jo vidim v izložbi?!

— Iz izložbe je ne smem vzeti. Ni šefa, brez njega pa . . .

— !?

Kolovratil sem po Ljubljani (ura se je bližala poldnevu in trgovine bodo vsak čas zaprli), vendar brez uspeha. Želel pa sem prav tako aktovko iz polivinila. Pot me pripelje spet nazaj. Toda šefa še ni bilo . . .

— Iz izložbe ne jemljejo nikjer. To ni v navadi! — je dejala prodajalka.

Ko sem razmišljal o tem, sem se spomnil primera, ko mi je neki trgovec v tujini skorajda »razdrl« izložbo, da bi vzel iz nje predmet, ki mi je bil všeč; veljal pa ni več kot 220 lir!

Razstave naj bodo razstave, predmetov pa, ki jih ne prodajajo v trgovinah, naj tudi ne kažejo v izložbah! I. A.

LJUBLJANSKE POSEBNOSTI

ZAPLETEN SISTEM UMIVANJA

Z vlaka stopi človek običajno z umazanimi rokami. Včasih se zadovolji s tem, da si obriše roke v robec ali papir. Največkrat pa to ne zadostuje. Roke je treba umiti. Toda na ljubljanski železniški postaji je to zaradi zapletenega sistema pip in napisov dokaj težavno. Pred vhodom v stranišče je namreč pipa, opremljena z napisom: »Pitna voda — Umivanje prepovedano.« Dva koraka dalje je tabla z napisom: »Umivalnica s toplo in hladno vodo.« V stranišču pa je človek razočaran. Zagleda namreč umazano vodovodno školjko in pipo, iz katere niti v letošnji deževni dobi ni pritekla kaplja vode. Ali je res treba zaradi preprostega umivanja rok stopiti v umivalnico, če bi lahko to opravili v stranišču? Se pipa v stranišču res ne da popraviti? Če je ne morejo, naj odstranijo še tisto, kar spominja nanjo!

Foto: Z. Deniša

Nova cesta Lenart-Benedikt

S pomočjo mladinskih delovnih brigad bo kmalu zgrajena nova cesta Lenart — Benedikt, dolga 7 km, za katero je bilo treba narediti v precejšnji dolžini popolnoma novo traso. Računajo, da bo do 29. novembra že služila namenu, čeprav še ne bo popolnoma asfaltirana. Hkrati izboljšujejo in asfaltirajo cesto tudi naprej od Benedikta proti Gornji Radgoni, kjer bo za dokončanje del v prihodnjem letu potrebnih okrog 34 milijonov din.

Tehnično vodstvo gradbenih del meni, da letos opravljenih del ne bi moglo opraviti samo z delavci, četudi bi imeli dovolj gmotnih sredstev. Teh pa je premalo še sedaj, ko je mladina opravila mnogo dela brezplačno. Zato je bila pomoč mladinskih delovnih brigad toliko pomembnejša.

Pri gradnji ceste Benedikt — Lenart je sodelovalo v treh izmenah 1100 mladih brigadirjev iz raznih krajev Slovenije. Da bi omogočili promet že v letošnji zimi, so podaljšali delovno akcijo še v oktobru.

Razen dela na cesti, so pomagale mladinske brigade tudi Lenarčanom pri gradnji vodovoda. Opravile so preko 3000 ur prostovoljnega dela. S prireditvami so pospeševale tudi kulturno-prosvetno dejavnost v okoliških vaseh. J-k

Začasna ukinitev 5 vajenskih šol

V zvezi z reorganizacijo strokovnega šolstva, ki jo nakazuje resolucija Zvezne ljudske skupščine, je OLO Ljubljana sklenil predlagati republiškemu Svetu za šolstvo ukinitev vajenskih šol raznih strok v Grosupljem, Litiji, Hrastniku, Zagorju in na Vrhniki. Po načelih omenjene resolucije je OLO Ljubljana organiziral periodični sistem pouka na vseh vajenskih šolah ini strokovni pouk za posamezne poklice v raznih strokah. Iz teh razlogov pa navedene šole zaradi premajhnega števila učencev, pomanjkanja stalnih učnih moči in stalnih učnih prostorov nimajo pogojev za nadaljnje delovanje. Začasna ukinitev teh petih vajenskih šol raznih strok naj bi veljala za šolsko leto 1960–61. (S. I.)

Jugoslovanski filmski distributerji v Ljubljani

Včeraj, in predvčerajšnjim so bili v Ljubljani zastopniki filmskih distribucijskih podjet: »Kinema« iz Sarajeva, »Makedonija« iz Skopja in »Zeta film« iz Budve, ki so prišli sklepat pogodbe z Ljubljanskim kinematografskim podjetjem za novo odkupljene filme. »Kinema« je ponudila enajst novih filimov, »Makedonija« sedem, »Zeta« pa štiri. Od tega je šest domačih filmov (»Kovček modrega neba«, »Dan štirinajsti«, »Dr. Kolar«, »Kapo« in drugi), od tujih pa sta najboli znana francoska »Moderato Cantabile«, ki so ga letos predvajali v Cannesu, in »Ljubezenske igre«, ki je bil nagrajen letos na festivalu v Berlinu. Dalje velja omeniti še dva filma Julesa Dassina iz časov, ko je ustvarjal še v Ameriki, in sicer: »Groba sila« in »Golo mesto«; ter dva Disneyeva filma: »Speča lepotica« in »Toby Tyler«. Te filme bodo predvajali šele v prihodnjem letu.

R. S.

Garancije za kmetijstvo

OLO Ljubljana je na zadnji seji izdal supergarancijo Kmetijskemu gospodarstvu Grosuplje za investicijsko posojilo v višini 109,6 milijona dinarjev, in sicer 85,6 milijona za osnovna sredstva in 24 milijonov dinarjev za obratna sredstva. Investicijsko vsoto za osnovna sredstva bodo porabili za gradnjo štirih hlevov za govejo živino s po 200 stojišči (kjer bo znašala lastna udeležba 12 milijonov dinarjev) ter za nakup 800 krav (lastna udeležba kmetijskega gospodarstva bo 14,4 milijona dinarjev). Razen tega so izdali tudi dodatno poroštveno izjavo »Agrokombinatu« v Ljubljani za 3,284.300 dinarjev, ki je namenjen kot dodatno posojilo k že odobrenemu in najetemu posojilu v skupni vrednosti nad 95,6 milijona dinarjev. (S. L.)

Orkester Slovenske filharmonije bo gostoval

V sredo, 16. novembra bo gostoval v Celju orkester Slovenske Filharmonije iz Ljubljane. To bo prvi izmed osmih abonmajskih koncertov, ki jih bo letos priredila v Celju Slovenska filharmonija v sporazumu s celjsko glasbeno šolo. (A. N.)

Nesreče

Otrok pritekel pred avto

LJUBLJANA, 9. nov. — Včeraj ob 14.20 uri je peljal po Zupančičevi ulici Ciril Podržaj osebni avtomobil S-2366. Nenadoma je stekel čez cesto otrok Iztok Lipožič, tako da voznik kljub zaviranju ni mogel preprečiti trčenja. Otrok je dobil hude telesne poškodbe in so ga odpeljali v bolnišnico.

Smrt pod avtomobilom

LJUBLJANA, 9. nov. — Včeraj ob 15.15 uri je peljal po cesti iz Doba proti Trojanam osebni avtomobil S-8266, ki ga je z zmerno hitrostjo vozil Anton Pirnat. V Dobu je prišla nasproti gluhonema Marija Varl in šla tik pred avtomobilom čez cesto. Čeprav je voznik zaviral, je avtomobil vseeno zadel Varlovo s sprednjim levim žarometom ter jo zbil po tleh. Hudo poškodovano so prepeljali v bolnišnico, kjer je čez nekaj ur umrla.

Zaviral je na mokri cesti

LJUBLJANA, 9. nov. — Včeraj ob 20.30 uri je vozil skozi Studenec dostavni avtomobil S-16311, ki ga je s hitrostjo približno 50 km na uro upravljal Janez Stopar. Pri odcepu ceste za Fužine je voznik nekoliko zavrl, ker pa je bila cesta mokra, je avtomobil zaneslo s ceste, da se je zaletel v vrtno ograjo hiše številka 3 na Studencu. Od ograje je vozilo odbilo nazaj na cesto, kjer se je prevrnil in obstal na strehi. Škode na avtomobilu je za približno 150.000 dinarjev, voznik pa je na srečo ostal nepoškodovan.

Nesreča zaradi mokre ceste

LJUBLJANA, 9. nov. — Včeraj ob 22. uri je vozil s hitrostjo 50 km na uro osebni avtomobil S-10459 po cesti iz Iškega Vintgarja proti Igu. Voznik Ivan Zrimšek je na levem ovinku zaradi mokre ceste izgubil oblast nad vozilom, ki ga je zaneslo čez rob ceste, kjer se je z bočno stranjo zaletel v smreko. Materialne škode je za približno 300.000 dinarjev.

Tržaški boksarji le pridejo...

V torek zvečer je imel izvršni odbor BZS izredno sejo, na kateri je razpravljal o bližnjem in bodočem sporedu. Iz Trsta so namreč dokončno sporočili brzojavno, da bo njihova boksarska reprezentanca to soboto resnično (upajmo da bo držalo!) gost ljubljanske reprezentance, s katero se bo spopriljela v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča ob 20 uri.

Seveda se je morala BZS glede tega nastopa zavarovati s tem, da je zahtevala od tržaških gostov plačilo penalov, če ekipa ne bi nastopila, na kar je prejela brzojavni pristanek. Tako bodo prijatelji boksa vendarle — prvič v naši boksarski zgodovini — lahko gledali v ringu mnoge odlične italijanske boksarje. Med njimi naj omenimo samo nekaj imen: drž. reprezentanta Carbija in Benvegnuja, brata olimpijskega zmagovalca Benvenuttija Caligarisa, Zarra, Petrozzija, Romana, Batistutto, Pignolla in Pizzalija, ki v glavnem sestavljajo reprezentanco Julijske krajine. Njim se bodo postavili po robu Ljubljančani: Kovač, Vuk I in II, Djordjević, Balič, Slavič, Novak, Prešeren, Bitenc in Jakhel, ki bodo okrepljeni z znanima Mariborčanoma Žurmanom in Drofenikom.

Organizatorji dvoboja so že včeraj začeli pripravljati ta veliki nastop in so si oskrbeli dvorano na GR, poskrbeli pa bodo tudi za nekaj tehničnih dopolnitev, tako da bo ta dvoboj res lahko na višini dobrega mednarodnega nastopa. Obojne ekipe jamčijo za dober in lep športni užitek.

Trije jugoslovanski mojstri na šahovski olimpiadi v Leipzigu: Ivkov, Matanović in Gligorić

BEOGRAD : LEIPZIG 2:0 (1:0)

Budimpešta, 9. nov. — Nogometna reprezentanca Beograda je v tretji tekmi premagala ekipo Leipziga 2:0 (1:0) in se tako uvrstila v nadaljnje tekmovanje za pokal velesejemskih mest. Zmaga beograjskih nogometašev je zasluženа in bi lahko bila še izdatnejša, če bi bili napadalci. Jugoslovanov spretnejši pred vrati. Najboljši Beograjčani so bili Šoškić, Kovačević in Zebec, pri Leipzigu pa se je odlikoval srednji napadalec Frölich. Pred okoli 5.000 gledalci je na stadionu MTK vodil Avstrijec Marschall. Gola sta dosegla Skoblar (9. min.) in Kostić (47. min.)

Beograd: Šoškić, Durković, Jusufi — Tasić, Šijaković, Vasović — Skoblar, Kovačević Prlinčević, Zebec, Kostić.

Leipzig: Sommer, Bauer, Pfeifer — Faber, Scherbaum, Hermann — Frenzel, Krauss, Frölich. Dressler, Scheidenreich.

OBJAVE

SABLJAČI ODREDA! Jutri bo v društvenih prostorih Odreda, Kidričeva 9, obvezen sestanek članstva.

V MARIBORU VSE NARED

Pred XI. namiznoteniškim prvenstvom Jugoslavije

V Mariboru so vse priprave za XI. mednarodno namiznoteniško prvenstvo Jugoslavije, ki bo od 18.—20. t. m. v dvoranI C Mariborskega tedna, praktične že zaključene. Organizacijski odbor za prvenstvo in mariborska namiznoteniška podzveza sta ukrenila vse, da bo doslej največje tekmovanje z belo žogico v mestu ob Dravi teklo brezhibno. Prireditelji bodo opravili še zadnjo preizkušnjo to nedeljo, ko bo na sporedu okrajno prvenstvo v namiznem tenisu. Najmarljivejša organizatorja turnirja tovariša Kobal in Belc sta torej lahko zadovoljna.

Kako pa je z udeležbo: Polmensko so se že prijavile reprezentance Anglije, Zah. Nemčije, Poljske, Italije, Francije in Avstrije, pričakujejo pa še udeležbo Madžarske, Svedske in Belgije. Z našo ekipo vred bodo torej nastopila zastopstva 10 držav.

Jugoslovanski reprezentanti — brata Markovića, Hrbud, Covićeva, Petračeva in Pirčeva so že prispeli v Maribor in začeli trenirati. Ker je bil Vilim Harangozo v zadnjem trenutku zadržan, vodi priprave trener Terečik. V ponedeljek — po zaključku mednarodnega prvenstva Madžarske — pa bodo prispeli v Maribor še ostali reprezentanti — Teran, Kern, Plutova in Nikolićeva.

V. B.

Cedalje več tekem

Čeprav je število smučarskih tekmovanj v vsaki sezoni prvenstveno odvisno od vsakoletnih snežnih razmer, pa je za dokončno bilanco vendarle pomembna tudi organizacijska pripravljenost, s kakršno jo klubi in višji smučarski forumi pričakajo.

Po teh merilih lahko pri nas ugotavljamo čedalje večji napredek. Na nedavni skupščini Smučarske zveze Slovenije so med drugim pregledali tudi ta obračun in v primerjavi s sezono 1959 zaznali velik korak naprej. Število registriranih smučarskih tekmovanj (podatkov o šolskih in sindikalnih največ sploh ni) je bilo namreč v sezoni 1960 približno trikrat večje kakor pred letom dni. Na 108 tekmah (lani 34) je nastopilo nič manj ko 4546 (lani 1428) tekmovalcev in tekmovalk, pri čemer je tudi razdelitev po disciplinah zelo zanimiva: teki — 21 tekmovanj s 790 tekmovalci in tekmovalkami, skoki — 13 in 457, slalom — 23 in 703, veleslalom 42 — 2030 ter smuk 9 — 566.

Na skupščini so poudarjali, da tudi doslej doseženo število tekmovanj ni zadovoljivo. Zato je treba v klubih sprožiti čimveč pobud za prirejanje najrazličnejših tekem in organizirano dočakati snežne dni ali morda celo tedne. Letošnji koledar prireditev, ki so ga sprejeli na skupščini, je zelo obsežen, na osnovnih organizacijah pa je sedaj, da ga še bolj izpopolnijo. Želeti je predvsem čimveč mladinskih in klubskih prireditev, pri čemer pa naj bodo — izjema velja seveda za prvenstvene — vse odprte tudi za tekmovalce vseh ostalih organizacij.

Sicer pa smo v naslednjem pripravili pregled najpomembnejših smučarskih prireditev v novi sezoni:

ALPSKE DISCIPLINE

29. nov. — slalom pri Ribniški koči, **4. dec.** — slalom na Krvavcu, **25. dec.** — veleslalom na Črnem vrhu, **8. jan.** — veleslalom na Joštu, **14.–15. jan.** — tekmovanje z Lauberhorna — Wengen, **18. jan.** — slalom s Šmarjetne gore, **21.–22. jan.** — tekmovanje s Hahenkamma — Kitzbühel, **22. jan.** — prvenstva GSP, MSP, ZSP in KSP, **27.–29. jan.** — Megève—St. Gervais (vse tri discipline), **28. jan.–5. feb.** — Koroški smučarski teden, **3.–5. feb.** — prvenstvo Slovenije za člane in članice na Pohorju, **4.–5. feb.** — prvenstvo LRS za mladince in mladinke na Krvavcu, **14. feb.** — slalom v Ljubljani, **16.–19. feb.** — prvenstvo Jugoslavije, **26. feb.** — smuk z Uršlje gore, **4.–5. marca** — mednarodna prireditev FIS v Kranjski gori, **10.–12. marca** — tekmovanje Kandahar v Mürrenu, **17.–19. marca** — prvenstvo ljubljanske univerze v Kranjski gori, **19. marca** — veleslalom na Krvavcu in veleslalom na Peci, **24.–26. marca** — Sestrère (vse tri discipline), **2. apr.** — smuk z Zelenice, **6.–7. apr.** — Cervinina (vse tri discipline), **23. apr.** — Triglavski smuk, **30. apr.** — veleslalom na Zelenici, **1. maj** — veleslalom na Okrešlju, **14. maj** — Triglavski veleslalom, **21. maj** — Majnikov veleslalom, **25. jun.** — slalom za Akom, **30. jun.** — slalom pri Češki koči.

KLASIČNE DISCIPLINE

18. dec. — Krvavec (teki), **25.–27. dec.** — Chamonix in Megève (skoki), **30. dec.–8. jan.** — Oberstdorf—Garmisch-Innsbruck-Bischofshofen (skoki). **8. jan.** — Bohinj (teki), **14.–15. jan.** — Le Brassus (teki), Ljubljana (skoki), prvenstvi KSP in MNP (teki, skoki). **21.–22. jan.** — Morez les Rousses (teki), Bohinj (teki, skoki). **28.–29. jan.** — pokal Kurikkala (Val d'Aosta) — teki, **22.–29. jan.** — švicarska turneja (skoki). **28. jan.–3. feb.** — Koroški smučarski teden (vse discipline). **4.–5. feb.** — pokal Kongsberg (Ljubljana) — skoki, prvenstvo LRS v tekih — Gorje, pionirsko prvenstvo Slovenije v skokih — Velenje. **7. feb.** — Maribor (mednarodni skoki). **12. feb.** — prvenstvo LRS v skokih (člani — Maribor, mladinci — Velenje), memorial Tomaža Godca (štafete) — Bohinj, **17. feb.** — Cortina (skoki), **15.–19. feb.** — prvenstvo Jugoslavije v tekih in skokih — Mojstrana, **23.–26. feb.** — Oberstdorf (poleti), **26. feb.** — Isteničev memorial (teki, skoki), **4.–5. marca** — Jakopičev memorial (teki, skoki), **5. marca** — Ponte di Legno (skoki), Klingenthal (skoki), Lahti (skoki), **11.–12. marca** — Holmenkollen (skoki), **31. marca** — **2. apr.** — Oberwiesenthal (skoki).

Vse pri starem

Jugoslavija zmagala nad Bolgarijo (2,5:1,5) ZDA pa nad DDR (3,5:0,5), tako da je vrstni red dokončno: 1. Sovjetska zveza (34), 2. Združene države Amerike (29), 3. Jugoslavija (27) — V zadnjem kolu je angleški mojster Penrose spravil ob celo točko svetovnega prvaka velemojstra Talja (SZ)

LEIPZIG, 9. nov. V sinočnjem zadnjem (XI.) kolu finalnega dela tekmovanja na XIV. šahovski olimpiadi do prekinitve še ni bilo odgovora na vprašanje, kdo bo drugi oziroma tretji. Sovjetski velemojstri so si zmago priborili že nekaj kol pred zaključkom, in tako petič zapored osvojili pokal FIDE.

Največje presenečenje zaključnega kola je bil poraz svetovnega prvaka velemojstra Talja v partiji z mladim angleškim mojstrom Penrosom. Igra je bila nimco-indijska obramba. Penrose je odlično začel in so njegovi beli kmetje v uvodnem delu igre napredovali preko sredine. Svetovni prvak je poiskusil napasti na damskem krilu, vendar se je ta poteza pokazala za neuspešno, nakar se je v 39. potezi vdal. Ostala tri srečanja matcha med Sovjetsko zvezo in Anglijo so minila v znamenju premoči sovjetskih reprezentantov. Vsekakor je do prekinitve zmagal samo Korčnoj, zmagi Keresa in Petrosjana v nadaljevanjih pa sta samo vprašanje časa.

Dvoboj med ekipama ZDA in DDR je potekal v zagrizenem boju. Od rezultata tega srečanja je namreč odvisno, kdo bo osvojil srebrno kolajno. Američani so sedli za mize pripravljeni, da ne izpustijo prednosti pred Jugoslovani. Njihova energična igra v otvoritvah je to samo potrdila. Velemojster Bizguier in mednarodni mojster Byrne sta premagala nasprotnika še pred potekom rednega igralnega časa, velemojster Fischer in Lombardy pa sta na dobrih položajih v prekinjenih partijah. Pričakovati je gladko zmago ameriške ekipe.

Jugoslovanski šahisti so se zelo potrudili v dvoboju z Bolgari, da bi v primeru ugodnega izida srečanja ZDA in DDR dohiteli Američane. Matanović in Ivkov sta dokaj hitro odpravila partnerja, toda mojster Bobocev je le primoral Gligorića na delitev točke. Izid prekinjene partije med Bertokom in Minevom verjetno ne bo vplival na končni plasman Jugoslavije.

V drugi finalni skupini je zmagala ekipa Švedske, ki je sinoči igrala neodločeno (2:2) z Izraelom. Švedi so zbrali 27,5 točke, Izrael 26,5. Za tretje mesto se potegujejo Finci, ki pa morajo še doigrati prekinjeni partiji s Poljaki.

V tretji skupini je zmagala ekipa Filipinov z 28,5 točke pred Indonezijo, ki je zbrala točko manj. Tretji so šahisti Mongolije s 26,5 točke in eno prekinjeno partijo. Enako število pa imajo tudi Albanci. Zadnje in sicer 40. mesto na tem šahovskem maratonu, je zasedlo moštvo Libanona.

Leipzig, 9. novembra. Po odigranih partijah zadnjega kola finalnega dela šahovske olimpiade so rezultati dvobojev taki Jugoslavija — Bolgarija 2,5:1,5 (Bertok : Minev 0:1, Zahodna Nemčija : Nizozemska 2:1(1), ČSSR : Argentina 2:2, DDR : ZDA 0,5:3,5, Romunija : Madžarska 1,5:2,5 in Anglija : Sovjetska zveza 1:3.

Končni vrstni red najboljše dvanajstorice na XIV. olimpiadi je torej naslednji: **Sovjetska zveza 34, ZDA 29, Jugoslavija 27, Madžarska 22,5, ČSSR 21,5 Bolgarija 21, Argentina 20,5, DDR 19, Zahodna Nemčija 18,5(1), Nizozemska 17(1), Anglija in Romunija po 16,5.**

Dokler je pač denar

Italijanski teniški igralec Nicola Pietrangeli je za prvi čas zavrnil laskavo ponudbo za prestop v teniški cirkus ameriškega menažerja Kramerja in ostane do preklica — po dolgih pogajanjih s svojimi športnimi vrhovi — še v amaterskem stanežu. Seveda si veliki mož z reketom, ki odhaja prav zdaj v Avstralijo na medconski finale za Davisov pokal, ni premislil tega iz ljubezni do italijanskega tenisa, marveč je za to odločitev prejel cel kup denarja iz naslova odškodnine za izgubljeni zaslužek (nekaj milijonov v našem denarju). Zelo ogorčeni so nad to prakso zlasti Belgijci, ki zlasti še zamerijo olimpijskim ustanovam v Italiji, da so podprle te neamaterske težnje teniške federacije in glede te podkupnine so kratko in malo umolknile. In vendar dobro ve ves svet, Pietrangeli ne izvaja nobenega poklica, ampak lagodno igra tenis in služi z njim kolikor mu je pogodu. Toda denar je denar špotne časti so pa drugo . . .

Predragi filmi iz Rima

Film o rimskih olimpijskih igrah bo vsaj za prvi čas zelo drag in komaj dostopen državam, ki ne bodo hotele zanj odšteti težkih denarjev. Zanimivo je, da v Zahodni Nemčiji močno dvomijo, da bodo videli ta trak v italijanski produkciji. Malo več prometa je bilo z dokumentarnim filmom o ameriških zimskih igrah z naslovom »Ljudje, upi in kolajne«, ki je tamkaj polnil blagajne samo v Münchenu in Stuttgartu, po severnih pokrajinah pa si ga sploh nočejo izposoditi, ker se bojijo finančnega fiaska.

Za onamljene cirkalne konje

Precej na tihem in brez velikega hrupa so v Angliji likvidirali široko, neprijetno aféro z dopiranjem jahalnih konj na številnih najbolj znanih dirkah, v katerih so nekateri nepridipravi zaslužili bajne vsote denarja na račun strastnih hazarderjev pri stavah in seveda na kožo ubogih živali, ki so jih gnali do smrti — obebljene z mamili. Sodišče v Gloucestru je pred kratkim obsodilo štiri glavne krivce, in sicer enega žokeja, dva hlevska čuvarja in nekega lekarnarja na zaporne kazni od 6 do 18 mesecev.

Pregost razpored med kegljači

HKRATI S FINALOM OZK LJUBLJANA V BORBENIH PARTIJAH SO SE ZAČELI TUDI ŽE IZBIRNI NASTOPI ZA MOŠKO REPUBLIŠKO LIGO

Kakor smo že zabeležili, se je v okviru ljubljanske kegljaške zveze odprla precej živahna sezona: za uvod so bile v soboto in nedeljo odigrane prve tekme v finalu v borbenih igrah ter hkrati tudi izbirni nastopi za moško republiško ligo. V nedeljo zvečer sta končala Ljubljana-Transport in Harfa na 8 x 200 lučajev mešano, pri čemer sta se obe ekipi izkazali nekoliko bolje kakor dopoldne. Podpeč in »Lek«. Uspešnejši pa so bili igralci Ljubljana-Transporta, ki so zmagali s 6094 (najboljši Ostanek 795) : 6072 (Vrančič 787). Večini igralcev pa se je močno poznala utrujenost, zaka; v dneh pred nedeljo so imeli za seboj že nekaj prvenstvenih nastopov. To pomeni, da je bil koledar tekmovanj v okviru ljubljanske OKZ sestavljen prece; nespretno, zlasti na škodo klubov, ki imajo manj tekmovalnih izkušenj in možnosti za pridobitev tehnike v igri ter kondicije.

Na sporedu je zdaj namreč že novo prvenstvo v borbenih igrah v I. in II. skupini, v katerih igra 16 klubov. Doslej doseženi rezultati kažejo, da o favoritih ni moč govoriti vnaprej, saj sta bila dva izmed njih že poražena. Prvi rezultati so bili naslednji:

I. skupina: Zvezda : Ljubljana-Transport 398:343, Poštar : Ljubljana-Transport 352:336, Poštar : Gradis 423:388, Ilirija Ljubljana 35:374; II. skupina Saturnus : Harfa 362:334, Invalid : Rog 378:322, Grafičar : Klec 312:255, Lek : Podpeč 312:289, Grafičar : Rog 280:304, Rog : Harfa 322:383.

Finalna tekmovanja OKZ Ljubljana v borbenih igrah bodo spet v soboto in nedeljo, nakar bo izbranih sedem ekip za nastop na republiškem prvenstvu v Kranju.

DOPOLNITEV I. SLOVENSKE ODBOJKARSKE LIGE

ČRNUČE – NOVI ČLAN

Izola, 6. novembra. Ob presenetljivo lepem vremenu in dobri organizaciji domačinov so se tukaj pomerili med seboj trije kandidati za vstop v prvo slovensko ligo (Kobarid, Črnuče in Izola). Zmagalo je mlado in mnogo obetajoče moštvo TVD Partizana iz Črnuč. Značilna za turnir je bila velika izenačenost nastopajočih in dokaj slaba prstna igra vseh treh ekip. Vzlic temu so se odbojkarji Črnuč po začetni nervozi v prvem srečanju s Kobaridom zbrali in z odličnejšim nastopom v drugem nizu prepričljivo premagali Izolo ter tako povsem zasluženo zasedli prvo mesto. Pri zmagovalcih sta se najbolj odlikovala odlični tolkač Košir in preudarni kapetan Arh.

Presenečenje na turnirju so pripravili mladi igralci iz Kobarida, ki so z dobro igro v polju malone obračunali z rutiniranim in tehnično boljšim moštvom Izole. Sodnika Kobentar in Šugman sta bila dobra.

IZIDI:

Črnuče : Kobarid 3:1 (15:13, 13:15, 15:7, 17:15). Izola : Kobarid 3:1 (15:13, 13:15, 15:11, 13:15, 18:16) in Črnuče : Izola 3:1 (15:13, 15:9, 12:15, 15:9). — Lestvica: Črnuče 4 (6:2), Izola 2 (4:5) in Kobarid brez točke (3:6).

Za novega člana slovenske odbojkarske lige so igrali: Arh, Snoj, Košir, Dragonzet, Knez, Kovač, Jevnikar, Hočevar, Kumer, Trdan in Trpin. N. L.

VČERAJ DANES JUTRI v Ljubljani

Nov časopis za Rožno dolino

Krajevna organizacija SZDL v Rožni dolini bo skupaj s stanovanjsko skupnostjo pričela izdajati časopis, ki bo obravnaval probleme, ki se pojavljajo v dejavnosti družbenih organizacij na tem področju. Tak časopis je v tem delu Ljubljane res potreben, saj šteje Rožna dolina približno 8000 prebivalcev, torej toliko kot manjše mesto. Novi časopis, ki se bo imenoval »Obveščevalec«, bo izhajal na osmih straneh pisarniškega formata ter ga ureja poseben uredniški odbor. Prva številka bo izšla ob letni konferenci krajevne organizacije SZDL, ki bo 15. novembra. Izšla bo v 2000 izvodih. Prva številka bo vsebovala predvsem poročila o delovanju družbenih organizacij na terenu. Časopis bo sprva izhajal priložnostno, pozneje pa redno vsak mesec. (A. N.)

Rojstva

V torek se je v Mestni porodnišnici rodilo sedem dečkov in štiri deklice, v Klinjki za porodništvo in ginekologijo pa dva dečka. (V. S.)

UKV povezava s Trbovljami

Konec tedna bodo pričeli montirati na streho Pošte 3 v Ljubljani UKV anteno za telefonsko povezavo s trboveljskim bazenom. Za radijsko zvezo so se odločili zato, ker bi bila kabelska povezava predraga. Telefonska UKV zveza bo potekala preko vmesnih relejnih postaj v Šentvidu in na Kumu. Aparaturo, ki je vredna 40 milijonov dinarjev, je izdelala italijanska tovarna »Teletra« iz Milana. Pri montaži bodo delno pomagali tudi italijanski tehniki in bo zato tovarna za napravo tudi jamčila. V kolikor ne bodo naleteli na kake težave, bo nova zveza s Trbovljami vzpostavljena že konec novembra. (P. G.)

Stanovanja za sodnike

Na zadnji seji obeh zborov OLO Ljubljane so sprejeli sklep, po katerem se bo OLO udeležil I. natečaja stanovanjskega sklada občine Ljubljana-Center, kjer bo najel posojilo 10 milijonov dinarjev za nakup stanovanj in garsonjer za potrebe okrožnega in okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani. Stanovanjski problem sodnikov teh dveh sodišč je namreč sila pereč in je otežkočal njihovo delo. Zato je republiški sklad za stanovanjsko gradnjo nakazal v stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center 10 milijonov dinarjev s pogojem, da bo prav tak znesek prispeval OLO Ljubljana. S temi sredstvi bo moč kupiti 7 tanovanj in 2 garsonjeri. (S. L)

Predavanja na magnetofonskem traku

Skoraj na vseh ljubljanskih fakultetah primanjkuje učbenikov, zato si morajo študentje dostikrat pomagati kar sami. Dosti teže pa je zlasti na fakulteti ali katedri, ki se na novo ustanovi. Slušateljii katedre za sociologijo, ki se je letos osnovala, so se znašli skoraj brez slehernih pisanih učnih pripomočkov, zato so sklenili, da bodo ob končanem semestru izdajali skripta, ki bodo služila kot pripomoček rednim, še predvsem pa izrednim slušateljem. Pa tudi marsikateremu drugemu študentu bodo pripomoček, saj se letos predava uvod v družbene vede skoraj na vseh fakultetah. Študentje bodo snemali predavanja na magnetofonski trak, ki jim ga je v ta namen posodil Zavod za družbeno in delavsko upravljanje občine Bežigrad. (I. C.)

Kanalizacija čez letališče

Gradbeno podjetje »Gradis« gradi čez ljubljansko letališče kanalizacijsko vejo s cevmi premera 70 x 105 cm. Nova veja bo povezovala desno stran letališča z zbiralnikom lokomotivske postaje in preko nje z Ljubljanico. Vsa dela bi bila končana že sredi decembra, če JAT ne bi letos imel letalskega prometa čez zimo. Da se bo promet lahko nemoteno razvijal, so morali izvajalci del pristopiti k dvoetapni gradnji. Prva etapa v dolžini 350 m je že končana in kanal že zasipajo. Ko bo teren nad izkopom utrjen, bodo pričeli z drugo etapo. (P. G.)

V »dolini bajerjev« športni park?

Potreba po športnem parku v občini Rudnik je precejšnja, če računamo, da je urbanistični plan namenil prostor sedanjega nogometnega igrišča bodočemu centru občine. Idejni načrt tega novega športnega parka je že izdelan. Še več, izvajajo že tudi prva zemeljska dela, kanalizacija spodnjega konca pa je že napeljana. Okrajni svet za telesno vzgojo je v ta namen že dodelil nekaj sredstev. Najprej nameravajo zgraditi novo nogometno igrišče. Težko je reči, kdaj bo park narejen, saj terja gradnja takega športnega parka precej časa in denarja, vendar pa je načrt novega športnega parka osnovan tako, da je možna etapna gradnja. Tu pa bo morala priskočiti na pomoč tudi občina, kajti sredstva, ki jih bo dal okrajni svet za telesno vzgojo, ne bodo zadostovala. (V. S.)

Spet izlet v neznano

Kot lani, tako bo tudi letos pionirski odred na osemletki »Hinka Smrekarja« priredil »Izlet v neznano«. Seveda pa to ne bo edina letošnja prireditev tega odreda, ki je že izdelal delovni načrt za letošnje šolsko leto. Tako bodo tudi letos zbirali star papir, steklenice in odpadne krpe, v načrtu imajo pogozdovalne akcije, slovesno bodo proslavili dan šole, Dan republike, Prešernov dan, mednarodni ženski dan, 1. maj in dan mladosti. Med zimskimi počitnicami bo odred organiziral smučarski tečaj, sodeloval bo na pohodu »Ob žici okupirane Ljubljane«, razen tega pa bo priredil tudi tekmovanja »Pokaži, kaj znaš« ter »Spoznavajmo svet in domovino«. (E. P.)

V korak s sodobnimi težnjami

Proizvajalci potrošnih dobrin si čedalje bolj prizadevajo, da bi njihovi izdelki bili ne le dovolj kakovostni, marveč tudi po obliki, tehniki in uporabnosti kar se da v skladu s potrošnikovimi željami in potrebami. Podobno je tudi za posodo, ki jo uporabljamo v gospodinjstvu. Prizadevanja na tem področju so sicer še dokaj skromna, saj te vrste proizvodov na našem trgu ni dovolj.

Največji proizvajalec posode pri nas je celjska Tovarna emajlirane posode. Hkrati s povečanjem obsega proizvodnje posode si zelo prizadeva tudi delno modernizirati svoje izdelke oziroma jih sodobneje oblikovati. Svojim sokovnikom, »econom« loncem, posodam za kuhanje mleka in nekaterim drugim izdelkom so slednjič pridružili še skupino »pastel« — sodobno oblikovane in obarvane posode. To so: »triumf« emajliran pekač s pokrovom in mrežastim vložkom. Emajlirajo ga v modri in rdeči barvi. Pravzaprav gre pri tem za dva pekača, ker lahko pokrov uporabljamo tudi kot pekač.

Etažno posodo je tovarna že doslej delala. Od te je letos poslala na tržišče izboljšan tip »DUAL«. Komplet je sestavljen iz lonca, kozice in pokrova. Na tržišču je v štirih različnih barvah in treh velikostih. K skupini »pastel« posode sodijo še ponvice ABC, ki so prav tako emajlirane v različnih barvah, brez zavihanega roba ter z montažnim ročajem, ki omogoča varno rokovanje z vročo ponvico.

In še opomba v imenu kupcev: več take in podobne posode v naše trgovine, da je bo dovolj na izbiro. F. K.

KAMNIK

V kamniški občini so bile pretekli teden letne konference osmih krajevnih organizacij SZDL. Člani so obširno razpravljali o vlogi SZDL pri uveljavljanju organov družbenega samoupravljanja na najrazličnejših področjih. Dalje so govorili tudi o komunalnih problemih. Na nekaterih konferencah so govorili tudi o vlogi odbornika občinskega ljudskega odbora in to predvsem zavoljo tega, ker se nekaterih konferenc krajevnih organizacij odborniki ne udeležujejo, čeprav bi bila njihova pomoč pri tolmačenju perspektivnega načrta razvoja komune tu najbolj potrebna.

GORNJA RADGONA

Fluorografiranje v radgonski občini je dobro uspelo. Od 12194 prebivalcev se je udeležilo fluorografiranja 11164 oseb ali 99 odstotkov. Perspektivni družbeni načrt o razvoju zdravstvene in socialne službe predvideva med drugim tudi ustanovitev dveh lekarniških postaj, v Slatini Radenci in Vidmu ob Ščavnici.

BLED

Prenovljeni blejski grad je prav prijubljena in zelo obiskana izletniška točka na Gorenjskem. Letos si je ogledalo grad in muzej nad 80.000 obiskovalcev. Nedokončana je samo še gornja restavracija, ostala dela pa tudi že gredo h kraju.

☐ Te dni so začeli z deli pri obnovitvi ceste iz Spodnjih Gorij v sotesko Vintgar. Nova cesta bo speljana po stari trasi, vendar bo precej širša, zgradili bodo nov most čez Radovno in nov parkirni prostor pri restavraciji pred vhodom v Sotesko.

NOVA GORICA

Slabo vreme je letos zavrlo pravočasno spravljanje jesenskih pridelkov. Ponekod se boje, da bo prej zapadel sneg, preden bodo mogli izkopati krompir. Zavoljo dežja koruza že klije. Jesensko deževje je kmetovalcem povzročilo znatno večjo škodo kakor pred leti toča, ki jim je uničila večji del pridelka.

METLIKA

Na zborih volivcev v metliški občini so razpravljali o šolskih vprašanjih, reorganizaciji krajevnih odborov, izpolnitvi družbenega načrta, stanovanjskem problemu, o obnovitvi vinogradov in agrotehničnih ukrepih.

☐ Občinski ljudski odbor v Metliki je pripravil strojepisno tekmovanje, ki se ga je udeležilo 10 tekmovalk. Zmagovalke so prejele za nagrado lepe izdelke tovarne »Beti«, ostale pa denarne nagrade.

☐ V belokranjskem muzeju je že od začetka oktobra odprta razstava kiparja Alojza Gangla. Razstavljenih je 35 plastik. To je doslej najpopolnejša zbirka njegovih del pri nas.

MIREN

TVD Partizan v Mirnu bo dobilo v nadstropju delavsko-kulturnega doma nove telovadne prostore. Društvo je svojo dosedanjo telovadnico odstopilo podjetju otroške obutve, da si je v njej uredilo delavnico.

Elektro – Trbovlje

KUPI TAKOJ

več razteznih GASILSKIH LESTEV

dolžine 10 do 12 metrov.

Ponudbe pošljite na **Upravo podjetja.** 9676

Dotrpela je naša ljuba mama, stara mama, sestra, teta in tašča

FRANČIŠKA BURNIK
iz Polja pri Vodicah

Pogreb nepozabne mame bo v petek, 11. nov. ob 15.30 izpred Antonove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči: sinova Leon in Jože, hčerka Sonja por. Papež z družinami, brat Janez in ostalo sorodstvo.

Polje pri Vodicah, Črnuče, Oberhausen, Prahovo, 9. nov. 1960.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi moje drage žene, hčerke, sestre in tete

BRANISLAVE PETREVČIČ,
roj. Grajzar

se iskreno in iz vsega srca zahvaljujem vsem, ki so jo v tolikem številu spremili na njeni zadnji poti, vsem ki so nam izrazili sožalje, iskrena hvala vsem, ki so darovali cvetje in sočustvovali z nami. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči mož s hčerkama, mama, oče, sestre in brata.

Ljubljana, Sp. Pirniče.

ZAHVALA — Ob bridki izgubi nepozabne

MIROSLAVE PAVŠIČ

se zahvaljujeva darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so z nama sočustvovali in jo spremili k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo izrekava zdravnikom, medicinskim sestram in strežnemu osebju Interne klinike in Septike za izkazano skrb pri lajšanju bolečin. — Predvsem pa se zahvaljujeva dr. Milanu Struklju za požrtvovalno večletno zdravljenje doma.

Mož Izidor, sin Pepi s sorodstvom

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša ljuba sestra, teta in svakinja

AMALIJA MARINKO
učiteljica v pokoju

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 11. novembra, ob 16. uri izpred hiše žalosti, Preska štev. 31, na pokopališče v Preski.

Žalujoči: **sestre Roza, Mici, Polda, Angela, brat Jože z družinami in ostalo sorodstvo**

Preska, Medno, Stanežiče, Mlače, Ljubljana, dne 9. novembra 1960.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

Strojnem kovinskem industrijskem podjetju »S K I P« –

LJUBLJANA — VIŽMARJE ŠTEVILKA 170,

RAZPISUJE

NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

2 KONSTRUKTERJEV

2 PLESKARJEV

Pogoji: za razpisana mesta se zahteva srednja strokovna izobrazba z diplomskim izpitom oziroma izobrazba kvalificiranega delavca.

Kandidati morajo imeti odslužen vojaški rok. — S stanovanji ne razpolagamo.

Osebni dohodek po obstoječem pravilniku.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev sprejema

TAJNIŠTVO PODJETJA. 9841

UPRAVNI ODBOR

PODJETJA GOZDNO GOSPODARSTVO

MARIBOR — Tyrševa cesta številka 16,

RAZPISUJE

NASLEDNJA VODILNA DELOVNA MESTA:

1. **ŠEFA gospodarsko-računskega sektorja**
2. **ŠEFA splošnega odseka**
3. **ŠEFA plansko analitskega odseka**
4. **ŠEFA gradbenega odseka**

Pogoji za razpisana delovna mesta so naslednji:

pod 1. diplomirani ekonomist s petletno prakso ali srednja strokovna izobrazba z desetletno prakso v računovodstvu;

pod 2. diplomirani pravnik s triletno prakso ali več ali srednješolsko izobrazbo z desetletno prakso na vodilnih mestih;

3. diplomirani ekonomist ali gozdarski inženir s petletno prakso ali diplomirani gozdarski tehnik z desetletno prakso v tej stroki;

pod 4. diplomirani gradbeni ali gozdarski inženir s petletno prakso ali diplomirani gradbeni oziroma gozdarski tehnik z desetletno prakso.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Prošnje sprejema uprava podjetja 14 dni po objavljenem razpisu. 9859

TOVARNA OBUTVE »PROLETER«

BEOGRAD — Bulevar Revolucije štev. 174

namerava odpreti

SVOJE PRODAJALNE OBUTVE v vseh večjih mestih v državi.

Osebe, ki bi našle in nudile lokal, pridejo v poštev kot osebje v prodajalni.

ZA VSA OBVESTILA SE OBRNITE NA GORNJI NASLOV. 9807

Komisija za sprejem in odpust delavcev pri podjetju

ELEKTRO-MARIBOR OKOLICA. Maribor.

Heroja Tomšiča 2/I — razpisuje prosti delovni mesti:

elektromonterja

za svoj obrat v Slovenski Bistrici in

elektromonterja

za svoj rajon v Slovenskih Konjicah

Pogoj: urejena vojaščina

V obeh primerih je družinsko stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje naj prosilci pošljejo upravi podjetja najkasneje do 25. novembra 1960. 9858

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij **TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ«, KIDRIČEVO**

razpisuje prosta delovna mesta, in sicer za:

strojnika parnih turbin

— izmenskega mojstra v kotlarni

kurjača parnega kotla

z izpitom za kurjača visokotlačnih parnih kotlov z avtomatično-termično komando

ključavničarje

kot pomočnike kurjačev visokotlačnih parnih kotlov Interesenti naj se zglase osebno ali pismeno na upravi podjetja. Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru, nastop službe je mogoč takoj. 9857

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

OBVEŠČA PREBIVALSTVO, KI JE SODELOVALO PRI

JAVNI NAGRADNI ANONIMNI ANKETI,

da bo JAVNO ŽREBANJE V ČETRTEK, 10. novembra, ob 16. uri v prostorih Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani, Čopova ulica štev. 3.

Vabimo anketirance, da žrebanju prisostvujejo! 9854

Komisija za uslužbenske zadeve pri **Občinskem ljudskem odboru POSTOJNA** razpisuje na podlagi 21. in 164. člena zakona o javnih uslužbencih naslednje delovno mesto:

upravnika veterinarske postaje POSTOJNA

diplomirani veterinar z opravljenim strokovnim izpitom in z najmanj 3-letno prakso

Pravilno kolkovane ponudbe z dokumenti o strokovnosti pošljite komisiji za uslužbenske zadeve ObLO Postojna v 15 dneh po objavi. 9818

Upravni odbor BOLNIŠNICE ZA GINEKOLOGIJO IN PORODNIŠTVO KRANJ

razpisuje delovni mesti:

pomočnika upravnika

babice

Interesenti naj vložijo pravilno kolkovane prošnje z dokazili o strokovnosti na upravo zavoda. 9829

IŠČEMO

SEKRETARKO DIREKCIJE

za pomembno ustanovo v Ljubljan

s takojšnjim nastopom službe ali pozneje do dogovoru. Interesentkam, ki imajo trgovsko, ekonomsko ali drugo popolno srednješolsko izobrazbo, ki so hitrega, eksaktnega dela navajene, ki so avtoritativne v držanju reda, samostojne, vešče stenodaktilografije, znajo nemščino ali angleščino v govoru in pisavi in ki imajo legitimacijo o neoporečnosti se nudi lepa priložnost nove stalne zaposlitve.

Lastnoročno pisane ponudbe z življenjepisom, dosedanjimi in sedanjo zaposlitvijo, prepisom zadnjega šolskega spričevala pošljite v

OGLASNI ODDELEK »DELA« OB NAŠEM ZAGOTOVILU DISKRECIJE POD **»DO 35.000«.** 9851

Nepričakovano nas je zapustil naš zvesti in vestni uslužbenec

RUDI TOMŠE

rečni čuvaj na spodnji Savi

Pogreb bo v petek, dne 11. novembra 1960, ob 14. uri izpred hiše žalosti v Podgračenem na čatežko pokopališče.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA
VGS ZA SPODNJO SAVO — BREŽICE
Brežice, dne 9. novembra 1960.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgem in mučnem trpljenju za vedno zapustil nadvse ljubljeni mož, zlati atek, stari ata, brat, stric, tast in svak

BOGO FEKONJA

pekovski pomočnik

K večnemu počitku ga bomo spremili v petek, dne 11. novembra 1960, ob 16. uri iz Krištofove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči: žena **Fani,** hčerke **Nada, Boga** in **Joži** z družino, vnuk **Marjan,** sestre, svakinje in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Beograd, Zagreb, Ljutomer, Cleveland (ZDA), 9. novembra 1960.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so pospremili našo dobro mamo

TEREZIJO KNOL

v njen poslednji dom. Prav lepo se zahvaljujemo tudi organizacijam in posameznikom za številne vence in cvetje, a zlasti tovarišema dr. Janezu Oražmu in dr. Antonu Jagodicu, ki sta naši mami požrtvovalno stala ob strani in ji lajšala trpljenje.

KNOLOVI

Ribnica na Dolenjskem, 9. novembra 1960.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE NENADOMA ZAPUSTIL NAŠ DOLGOLETNI ČLAN KOLEKTIVA

Jože Nedl

POGREB BO V PETEK, 11. NOVEMBRA V LJUTOMERU. ŽALNI SPREVOD BO KRENIL IZPRED TITOVEGA DOMA OB 14. URI NA POKOPALIŠČE V LJUTOMER.

MURSKA SOBOTA, 9. NOVEMBRA 1960.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR — SINDIKALNA PODRUŽNICA OLO MURSKA SOBOTA

NEPRIČAKOVANO NAS JE ZAPUSTILA NAŠA DOLGOLETNA POŽRTVOVALNA SODELAVKA

MALČI TRINK

VODJA OBRAČUNSKEGA ODDELKA

NA ZADNJI POTI JO BOMO SPREMILI V ČETRTEK, 10. NOVEMBRA, OB 16. URI 30 MINUT IZPRED NIKOLAJEVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKEGA PODJETJA »LJUDSKA PRAVICA«

LJUBLJANA, 8. NOVEMBRA 1960.

OBJAVE OBVESTILA

Cena malih oglasov do 10 besed 400 din, vsaka nadaljnja beseda 50 din. Zenitni oglasi vsaka beseda 100 din. Za oglase pod ponudbo doplačate 50 din. Prav tako doplačate za vse nedeljske objave 20% za objavo na odrejeni dan pa 10%. Če zahtevate kakršnekoli informacije, priložite pismu znamko za 50 din. Naslovov naročnikov oglasov pod ponudbo ne dajemo. — Naročene objave v vrednosti do 3000 din prosimo poravnajte ob naročilu v gotovini al' po poštni nakaznici. — Za objavo oglasov na določeni dan ne jamčimo.

Inženirju GOSTINČAR ANTONU čestitamo za uspešno opravljeno diplomo na strojni fakulteti v septembru letos. Prijatelji.

Za promocijo na medicinski fakulteti čestita dr. Marku Demšarju – Mira.

Inž. Sečnik Roku za diplomo na strojni fakulteti čestitajo kolegi iz Naselja.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOČNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA ZA NUJNE PRIMERE NA BOLNIŠKEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN.

Zdravstveni dom Center:
dr. Novak Cveta, Miklošičeva c. 24, tel. 33-911.

Zdravstveni dom Bežigrad:
dr. Pajntar Marjan, tel. 31-286. – V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-800.

Zdravstveni dom Šiška:
dr. Fritsch Fedor, Miklošičeva c. 19-III, tel. 30-058.

Zdravstveni dom Vič:
dr. Stok Miloš, Cankarjeva 10 – tel. 21-519.

Zdravstveni dom Moste:
Zdravstveni dom, Prvomajska 11, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom Rudnik:
dr. Velikonja Tine, Rudnik 80, tel. 23-282. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 20-500.

Zdravstveni dom Ljubljana-Polje:
dr. Vidmar Roman, tel. 383-149, Vevče, Blok I.

Dežurna lekarna:
Lekarna »Ajdovščina«, Ljubljana, Gosposvetska 4.

KUPIMO ALI VZAMEMO V NAJEM
VEČ ELEKTRIČNIH KALORIFERJEV
V JAKOSTI OD PET DO DESET KILOWATOV.
ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE »DELO«

KONCERTI

Pianistka Zdenka Novakova iz Maribora, diplomantka zagrebške Glasbene akademije, bo debutirala jutri v Filharmoniji s celovečernim klavirskim koncertom. Vstopnice v Filharmoniji, za abonente belega in modrega abonmaja ob predložitvi abonmajske izkaznice brezplačne. K

PREDAVANJA

Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani vabi na nastopno predavanje, ki ga bosta imela tovariša

inž. ALBERT ČEBULJ,
docent na Fakulteti za elektrotehniko

o temi: **»Doprinos k izboljšanju električne opreme transformatorskih postaj za napajanje nizkonapetostnih omrežij«** v četrtek, dne 10. novembra 1960 ob 9. uri v predavalnici T 15, Aškerčeva 9 (Stara tehnika) – in

inž. BOJAN PERME,
docent na Fakulteti za elektrotehniko

o temi **»Razsvetljava – njen razvoj in pomen«** v četrtek, dne 10. novembra 1960 ob 11. uri v predavalnici T 43, Aškerčeva 9 (Stara tehnika). P 9855

OBVESTILA

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

razpisuje natečaj za izvirne sodobne lutkovne igre in dramatizacije primernih starejših in sodobnih literarnih tekstov, ki ustrezajo zahtevam lutkovnega gledališča, in sicer

za MARIONETE
in za ROČNE LUTKE

Vsaka igra naj obsega 20 do 30 tipkanih strani.

Podeljene bodo tri nagrade:
ena nagrada po 120.000 din
ena nagrada po 80.000 din
ena nagrada po 50.000 din

Nagrajena dela so lahko tudi odkupljena v sporazumu z avtorjem. Uprava Mestnega lutkovnega gledališča si pridržuje pravico, da pod običajnimi pogoji odkupi in uprizori tudi nenagrajena dela.

Komisijo za presojo prejetih del bo imenoval gledališki svet MLG.

Natečaj je anonimen. Tekstom naj bodo priloženi polni naslovi avtorjev v zapečatenih kuvertah.

Zadnji rok za vložitev rokopisov je **15. maj 1961.**

Tipkopise v najmanj treh izvodih naslovite na **Mestno lutkovno gledališče, Ljubljana, Resljeva 36,** s pripombo: ZA NATECAJ..
O 9850

Sekcija za civilno pravo ljubljanske podružnice Društva pravnikov LRS ima 11. novembra 1960 ob 17. uri sestanek v Ljubljani, v sodni palači, v sobi št. 107-I, z diskusijo o Načrtu zakona o izvršilnem postopku. Vsi pravniki vabljeni. O

Vse inženirje in tehnike stanujoče na področju občine Ljubljana-Vič, vabimo k udeležbi na ustanovni občni zbor Ob. DIT v soboto, 12. novembra 1960 ob 9. uri dopoldne v dvorani kina Vič. – Iniciativni odbor. O

Društvo geodetskih inženirjev in geometrov Slovenije priredi v Mesecu tehnike strokovno posvetovanje 11. novembra in organizacijski plenum 12. novembra 1960, obakrat v dvorani OZSZ v Ljubljani, Miklošičeva 24, od 9. do 14. ure. O

MALI OGLASI

TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK, nov ali dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z navedbo cene pod »Inozemski«. 25044-5

STROJ za brizganje plastične mase, 25 g, nov, prodam. – Ogled Borutova 9, visoko pritličje desno, t. j. konec Parmove levo. 24879-4

ZAMENJAM dvoinpolsobno komfortno stanovanje v Mariboru za enako ali večje v Ljubljani. Ponudbe pod »Zamenjava«. 24986-9

ZA STANOVANJE pomagam v popoldanskem – času. Jambriško Pepca, Vodnikova 195, Ljubljana. 24985-9

NUJNO POTREBUJEM dobro gospodinjo, da bi imela blago srce za 4-letnega otroka in pravilno razumevanje do starejših ljudi, najraje Gorenjko od 35–45 let. – Ponudbe pod »Cimprej«. 24984-1

FIAT 500 C kupim po ugodni ceni. – Ponudbe v ogl. odd. pod »500 C«. 24987-m

IŠČEM enodružinsko sobo, po možnosti s posebnim vhodom. – Ponudbe pod »Plačam vnaprej«. 24988-9

TRODELNO OMARO (novo) prodam. Ogled od 13. do 15. ure, Povhe, Gallusovo nabrežje 11-III. 24993-4

OMARO, kombinirano, prodam. – Staničeva 21. 24991-4

DVA ŠTUDENTA, dobro situirana, iščeta sobo. Ponudbe pod »Mirna«. 24989-9

KUPIM 6 g zlata za zobe. Stopar, Tržaška 24, Ljubljana. 24994-5

V PONEDELJEK sem v Šiški izgubil aktovko. Najditelj naj denar obdrži, aktovko pa vrne vratarju Narodno univerzitetne knjižnice. 24995-10

MOTOR BMW, 250 ccm, R 25–1955, v brezhibnem stanju, prodam. – Hribernik Franc, Naklo 89. P 3201-m

PRODAM kovaško ključavničarsko orodje, električni ventilator, brusilni stroj, vrtalni stroj, jeklenko za plin, jeklenko za kisik, varilni aparat z varilno garnituro in drugo pripadajoče orodje in eventualno delavnico v prometnem kraju. Vidovič, Litija. 24695-4

LONČARSKA obrtna zadruga v Komendi odkupuje slamo. Cena po dogovoru. K 9837-5

GOSPODINJSKO pomočnico k 4-članski družini išče Detela, Šiška, Kneza Koclja 8. Zglasite se od 15. do 18. ure ali Cankarjeva 1 pri vratarju. 24953-1

RADIO »Savica 65« in dve pečki na žaganje, prodam. Frizerski salon »Izabela«, Šentvid. 24965-4

KLAVIR, dunajski, odlično ohranjen, prodam. Hočevar, Stare pravde 6. 24941-4

VELEBLAGOVNICA »MAGAZZINI FELICE«, Trst – nasproti pokrite tržnice – razpolaga z veliko izbiro deželnih nylon plaščev in ameriških hlač za moške, ženske in otroke. Razen tega nudi srajce, jopiče in nešteto drugih artiklov po najugodnejših tržaških cenah. – Ne pozabite in obiščite veleblagovnico MAGAZZINI FELICE, Trst. K 9636-4

DVE POSTELJI in lepe zimnice – prodam. Resljeva 24, pritl. desno. 25004-4

GUME, 5.60x15, Continental, prodam, tel. 31-554. 25005-4

ODDAM prazno ali opremljeno sobo (11.5 kv. m.) v novi hiši (Šiška) za 5 let v najem. Ponudbe pod »Gotovina«. 25006-9

MIZARSKEGA pomočnika za pohištvena dela sprejmem. Hrana in stanovanje priskrbljena. Kočevar Jože, Prebold pri Celju. P 3207-1

KUPIM hišo v Kopru ali okolici. Ponudbe pod »Hiša« na podružnico Dela – Koper. P 3202-7

IŠČEM upokojenko ali osebo s popoldansko zaposlitvijo, ki bi mi dopoldne pazila otroka. Klemenčič, Črtomirova 3-II. 24997-1

KLETI, SKLADIŠČA, trgovske lokale in pisarne na področju mesta Ljubljane išče trgovsko podjetje. – Pismene ponudbe pod »Cimprej«. 25008-8

INOZEMSKI ŠTUDENT nujno išče sobo. Ponudbe pod »Inštruira angleško«. 25009-9

PRODAM malo rabljen štedilnik na drva znamke FEMI, Dvoršak, Medvedova 6. 25011-4

KATERA UPOKOJENKA ali vdova zna pesem »Bom godca vzela bom zmiraj vesela«? – Ponudbe Delo, Celje, »Harmonika«. P 3209-11

PRODAM 3-tonski avto, trombus kabina, v voznem stanju. Ponudbe pod »Gotovina«. 25016-m

PROSTORNO stanovanje pri Igu dobi kdor kupi vso opremo. Ponudbe pod »Zelo ugodno«. 25013-9

KDO mi priskrbi v Ljubljani vselijivo enosobno stanovanje ali proda – nudim večje posojilo. – Ponudbe pod »Dogovor«. 25002-9

DVOSOBNO ali dvoinpolsobno stanovanje v Ljubljani, takoj vselijivo, kupim. Ponudbe pod »Takoj«. 25015-7

UŠEL je mlad volčjak. – Vrnite proti nagradi. Dr. Müller, Janševa 13, Ljubljana. 25017-10

GREM za sostanovalko. Plačam dobro. Ponudbe pod »Z deželo«. 25000-9

PRODAM spalnico ter kuhinjo – malo rabljeno, po zelo nizki ceni zaradi selitve. Ponudbe pod »Zelo poceni«. 25003-4

KUPIMO ali prevzamemo kot prenos osnovnih sredstev za račun naših komitentov vsa motorna vozila iz socialističnega sektorja. Ponudbe z opisom vozila in ceno pošljite na naslov: »Avalakomerc«, Beograd, Mutapova 51 – telefon 42-426. K 9827-m

POTREBUJEMO več motornih privatnih vozil v brezhibnem stanju, »Avalakomerc«, Beograd – Mutapova 51, telefon 42-426. K 9827-m

500 C PRODAM ali zamenjam za 600 in doplačam. Makovec Rudolf, Erjavčeva 14. 24974-m

BANČNA uslužbenka išče prazno ali pa opremljeno sobo kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »Solidna«. 24954-9

VESPO, 150 ccm, prodam. – Dev Rudi, Gornji trg 20. 24957-m

DVA ŠTUDENTA iščeta sobo, plačata dobro. Ponudbe pod »Brez obiskov.« 25023-9

DOMA POUČUJEM STROJEPISJE. Zglasite se pismeno v ogl. oddelek pod »Strojepisje«. 25039-11

DVA MLAJŠA skromna študenta dobita sobico. Ponudbe pod »Mlajša«. 25025-9

IZGUBLJENA ROČNA URICA, od Vodnikove 35 do Celovške 44. Prosim vrnite proti nagradi na naslov Vodnikova 35-a. 25027-10

OPREMLJENO SPALNICO ugodno prodam – ogled mogoč v popoldanskem času na Vodovodni 75. 25031-4

INŠTRUIRAM ANGLEŠČINO. Zglasite se v Robbovi 21 – pritličje, Bežigrad. 25020-11

PRODAM italijansko mešalno baterijo za kopalnico in kratek klavir. Peternel, Jana Husa 22. 25032-4

FIAT 600, izdelava 1959 prodam. Ogled od 15. do 17. ure Drašler, Beethovnova 7. 25030-m

KUHINJSKO POHIŠTVO prodam. Bančič, Stožice 214. Ogled po 16. uri. 25042-4

MOŠKI usnjen plašč, rjav, prodam, Gerbičeva 20. 24979-4

3-SOBNO, komfortno stanovanje zasedeno samo z 2 osebama v centru Ljubljane prodam najboljšemu ponudniku ali zamenjam za avto novejše tipe. Ponudbe pod »Prilika«. 25048-9

RAZPISI

Šolski odbor in ravnateljstvo Vajenske šole avtomehanske stroke v Šentvidu razpisuje mesto tajnice. Potrebna šolska izobrazba: srednja šola z administrativno šolo. R 24959

Študente univerze sprejme za bilijeterje v Drami Slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Zglasite se takoj na Upravi SNG, Cankarjeva 11. R 25012

VRATARJE zaposli takoj ali po dogovoru »Emona« – mesna industrija, Zalog – Ljubljana. Interesenti naj se osebno zglasijo na razgovor v splošnem oddelku podjetja. R 9839

TRGOVSKO PODJETJE »Tabor« – Grosuplje sprejme tri trgovske pomočnike-ce za svoje poslovalnice v Grosuplju, Dobrepolju in Škofljici. Ponudbe pošljite na upravo podjetja do 20. XI. 1960. R 9817

Zavod LR Slovenije za zdravstveno in tehnično varnost v Ljubljani, Parmova 33, razpisuje naslednja delovna mesta:

V ODDELKU ZA VARSTVO PRED IONIZIRAJOČIM SEVANJEM:

inženirja kemije ali diplomiranega kemika za delo v kemičnem laboratoriju,

inženirja fizike ali diplomiranega fizika za delo v fizikalnem laboratoriju,

tehnika-laboranta kem. stroke, tehnika-elektronika,

rentgenskega tehnika.

V SEKTORJU ZA TEHNIČNO VARSTVO:

elektro-inženirja,

gradbenega inženirja,

V TAJNIŠTVU ZAVODA:

tajnika – s pravno ali ekonomsko fakulteto z nekaj let prakse na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu ali upravni službi,

finančnega knjigovodje,

daktilografa,

stenodaktilografa.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite na gornji naslov. R 9707-zn

GLEDALIŠČE

OPERA

Četrtek, 10. nov. ob 19.30 Purcell: DIDO IN ENEJ, Menotti: AMELIJA GRE NA PLES. – Abonma red U. (Vstopnice tudi v prodaji)

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana – Gledališka pasaža

Četrtek, 10. nov., ob 19.30: J. P. Sartre: Zaprti v Altoni. Abonma Kolektivi A. Vstopnice so tudi v prodaji.
Ob 20. uri: Shakespeare, Dva gospoda iz Verone. Gostovanje v Logatcu.

MLADINSKO GLEDALIŠČE – Ljubljana – dvorana Soče

Četrtek, 10. nov., ob 15.30: Hep van Delft: HURA SONCU IN DEŽJU. Predstava za 6. pionirski abonma.
Preostale vstopnice so v prodaji od 9. do 11. ure in dve uri pred predstavo pri blagajni v Soči.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE ROČNE LUTKE

Četrtek, 10. nov., ob 8.30: gostovanje v Čepincih.
Ob 11.30: gostovanje v Šalovcih.

SLOVENSKO LJUD. GLEDALIŠČE CELJE

Četrtek, 10. nov., ob 19. uri: Mihalkov-Hieng: Robinzoni in dekleti. Abonma za red Šolski večerni in izven.

KINO

SPORED ZA ČETRTEK

KINO UNION: slovenski film VESELICA. Režija Jože Babič. Tednik FN 45. Predstave ob 15., 17 in 19. uri. Ob 10. uri matineja nemški film NEDOKONČANA ZGODBA. – Ob 21. uri svečana otvoritev Jugoslov. akademskega kulturnega festivala.

KINO KOMUNA: angl. film ZGODBA O DVEH MESTIH. Režija Ralph Thomas. Brez tednika. – Predstave ob 15., 17., 19. in 21.

KINO VIČ: amer.-angl. film PODAJ ROKO HUDIČU. Režija Michel Anderson. Predstave ob 15., 19. in 21. uri. Danes zadnjikrat.

KINO SLOGA: češki film VRNITEV V ŽIVLJENJE. Režija Juri Krojčnik. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO ŠIŠKA: domači film NE OBRAČAJ SE SINKO. – Režija Branko Bauer. Tednik FN 44. – Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9. do 11. ure in od 14. ure dalje.

MLADINSKI KINO (v Soči): amer. barvni film GORA, ob 10. uri dopoldne.
Prodaja vstopnic za mladino po 20 din, za odrasle po 60 din od 8. ure dalje.

KINO TRIGLAV – LJUBLJANA: amer. barvni VV film PONOS IN STRAST, ob 16, 18.15 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO LITOSTROJ: amer. barvni CS film PRINC STUDENT, ob 18 in 20. uri.

VEVČE: jugoslov. film RAFAL V NEBO, ob 19. uri.

SVOBODA ŠENTVID: jap. barvni film STREHA JAPONSKE, ob 17 in 19. uri.

ČRNUČE: amer. film ŽENA IN NJENA IGRAČKA, ob 19.30.

MENGEŠ: franc. barvni CS film TAMANGO, ob 19. uri.

RADIO: angl. barvni film ABDULAH VELIKI, ob 18 in 20. uri.

PLAVŽ: jugoslov. film PET MINUT RAJA, ob 18 in 20. uri.

DOVJE: ameriški barv. CS film TRAPEZ.

BLED: italijanski film komedija LEPE TODA REVNE, ob 20. uri.

RADOVLJICA: amer. barvni VV film DREVO SMRTI, ob 20. uri. Cene vstopnicam zvišane za 10 din.

DUPLICA – KAMNIK: ital. film ŠKODA, KER JE TAKŠNA, ob 19. uri.

ŽALEC: franc. barvni film NJENO ŽIVLJENJE, ob 19.30.

»DOM«, KAMNIK: ital. barvni VV film LJUBEZEN IN OBREKOVANJE, ob 17.15.

»CANKARJEV DOM« VRHNIKA: ital. film POČITNICE IN LJUBEZEN, ob 17. uri. Angl. barvni film NEPRIČAKOVANA LJUBEZEN, ob 20. uri.

»VODOVA HIDEM-KRŠKO: indij. barvni film MATI INDIJE, ob 19.30.

»KRKA« NOVO MESTO: gruzinski film TUJI OTROCI, ob 18 in 20. uri. – Mladinski program: francoski barvni film RDEČI BALON, ob 15. uri, vstopnina znižana, enotna 20 din.

TRBOVLJE, DELAVSKI DOM: – italijanski film OBIČAJNO NEPOZNANI LOPOVI, ob 18. in 20.

»SVOBODA« II., HRASTNIK: – indijski barvni film KRALJICA JHANSI, ob 19. uri.

ROGAŠKA SLATINA: ital. film ZALJUBLJENI, ob 19.30.

KINO »PARK« MUR. SOBOTA: indijski barvni film KRALJICA JHANSI, ob 17.30 in 20. uri.

»SOČA« KOPER: ameriški barvni film BOJ ZA POSEST, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO »GARIBALDI« – PIRAN: domači film V MISIJI MIRU IN PRIJATELJSTVA, ob 17, 18 in 20.15.

KINO LJUDSKI DOM PORTOROŽ: TRI ANE, ob 17.30 in 19.30.

RTV Ljubljana

DNEVNI SPORED ZA ČETRTEK,

5.00–8.00 Dobro jutro! – 5.10–5.30 Nekaj domačih – 6.30–6.40 Reklame – 9.05 Zabavna glasba – 8.35 Poje zbor JLA iz Beograda – 8.56 Radijska šola za višjo stopnjo – 9.25 Iz solistične glasbe španskih skladateljev – 10.15 Popevke se vrstijo – 10.40 Pet minut za novo pesmico – 11.00 Melodije iz Sovjetske zveze – 11.20 Rahmaninov: Koncert za klavir in orkester št. 3 v d–molu – 12.00 Vaščak kvintet s pevci – 12.15 Kmetijski nasveti – 12.25 Od arije do arije – 13.15 Obvestila in zabavna glasba – 13.30 Grupa Dalmatinčev pred našim mikrofonom – 13.45 Veliki zabavni orkestri – 14.10 Upoš Kreft: Simfonietta – 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba – 15.40 Iz svetovne književnosti – 16.00 Lahka glasba 16.15 Pesniškova ljubezen in življenje – 17.00 Lokalni dnevnik – 17.15 45 minut turizma in melodij – 18.00 Finale 2. dejanja Mozartove opere Čarobna piščal – 18.32 Godala v ritmu – 18.45 Ljudski parlament – 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba – 19.30 Radijski dnevnik – 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov – 20.45 Portret Georga Trakla 21.25 Max Reger: Variacije in fuga na Mozartovo temo – 22.15 Po svetu jazza – 22.45 L. M. Skerjanc: Godalni kvartet št. 4 23.05 Mladim plesalcem – 23.55 Prijeten počitek – 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TELEVIZIJA

Zagreb 9.00 TV v šoli
Italijanska TV 17.00 TV za otroke: »Naš mali svet«
Ljubljana 18.00 – Razgled za mladi svet – mladinska oddaja. 18.30 »Izsiljevanje« – film iz serije Interpol. 19.00 S poti med kontinenti in oceani. 19.30 TV obzornik.
Beograd 20.00 TV dnevnik
Ljubljana 20.15 »Poznaš svoj domači kraj« – Novo mesto – prenos.

ŠOLSTVO

Na podlagi št. 13. tč. 3. Uredbe o štipendijah za šolanje in izpopolnjevanje v tujini (Uradni list FLRJ, št. 32-56) razpisuje Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slovenije

natečaj

za štipendije organizacije ZN za kmetijstvo in prehrano (FAO) za leto 1961 in 1962, ter za Ameriško kmetijstvo in prehrano (FAO) za tehnično pomoč (ICA) za leto 1961. in sicer:

ICA – 1961

Pitanje svinj	1 kandidat 6 mesecev ZDA
Prehrana rastlin v sadjarstvu, selekcija in genetika	1 kandidat 12 mesecev ZDA
Proizvodnja močnih krmil	1 kandidat 2 meseca ZDA
Veterinarstvo – preprečevanje vzrejnih bolezni pri pitanju govedi, svinj in perutnine	1 kandidat 3 mesece ZDA
Kmetijsko gospodarska politika in ekonomika	1 kandidat 3 mesece ZDA
Informativna služba v kmetijstvu, uporaba radia in televizije v propagandi kmetijstva	1 kandidat 4 mesece ZDA
FAO – 1961	
Drevesničarska proizvodnja na velikih drevesnicah (jabolka, hruške, breskve)	1 kandidat 2 meseca Zah. Nemčija
FAO – 1962	
Drevesničarska proizvodnja na velikih drevesnicah (jabolka, hruške, breskve)	1 kandidat 2 meseca Italija
Zaščita rastlinskih bolezni in škodljivcev na velikih sadjarskih plantažah	1 kandidat 1 mesec Italija
Lov rib na oceanih, manipulacija, predelava in skladiščenje na ribiških ladjah	1 kandidat 6 mesecev Japonska
Proizvodnja trdih in mehkih sirov	1 kandidat 3 mesece Italija, Francija
Saditev in nega iglavcev v intenzivnih nasadih	1 kandidat 3 mesece Anglija
Preprečevanje aciditete gozdnih zemljišč	1 kandidat 4 mesece Avstrija

Pravico do štipendije po tem natečaju imajo vsi kmetijski, gozdarski in veterinarski strokovnjaki, ki so aktivno zaposleni in delajo po vprašanjih za katere so štipendije razpisane.

Kandidati naj v prošnji obvezno navedejo svoje biografske podatke, podatke o šolski izobrazbi, opišejo svoje dosedanje strokovno delo. K prošnji pa morajo še priložiti:

1. Soglasje organizacije, kjer kandidat dela;
2. Pismeno obvezo, da bo po končani specializaciji ostal vsaj 3 leta v organizaciji, kjer dela;
3. Potrdilo o znanju jezika.

Prošnje naj kandidati pošljejo na Zbornico za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slovenije do 25. novembra 1960.

Naknadnih prošenj ne bomo upoštevali.

Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slovenije
Š 9853

499 nagrad za odgovor:
Kaj delata BISERKA in KOKA 1960?
Nagrade:
KABINET TELEVIZOR RADIO, 2 TELEVIZORJA, 2 RADIJSKA SPREJEMNIKA, HLADILNIK HIMO, STROJ ZA PRANJE PERILA, ŠIVALNI STROJ BAGAT, ELEKTRIČNI KUHALNIK GORAN I. T. D.
FRANCK – Zagreb, Vodovodna 20

URADNA LISTA
ŽREBANJA DENARNE LOTERIJE S. D. IN. K.
»TREŠNJEVKA« IZ ZAGREBA,

KI JE BILO 6. NOVEMBRA 1960 V ZAGREBU

AVTOMOBIL »MOPI« so zadele srečke z naslednjimi številkami: 01911, 04432, 06360, 09061, 14056, 41934, 44715, 55926, 59686, 72890.

NOGOMETNO ŽOGO so zadele srečke, ki imajo naslednje končne številke: 1359, 3823, 5087, 5721, 6327, 9240.

10.000 DOBITKOV po 100 din so zadele vse srečke, ki se končujejo na številko 9.

SKUPNO 10.060 DOBITKOV IN 10 PREMIJ (AVTOMOBILOV »MOPI«) V SKUPNI VREDNOSTI 5,100.000 DIN.

OBVESTILO

Dobitniki lahko dobe izžrebane dobitke od 8. novembra do vključno 8. decembra 1960 v društvenim prostorih N. K. »TREŠNJEVKA«, Zagreb, Veprinečka štev. 16 vsak dan razen nedelje od 10. do 13. in od 17. do 19. ure.

S. D. IN. K. »TREŠNJEVKA«, ZAGREB, Veprinečka štev. 16
9856

John Steinbeck **40**

SLADKI ČETRTEK

»Fauna...« Utihnil je. Čez čas: »Ah, kaj bi!«

»Kaj bi rad?«

»Nekaj sem te hotel vprašati, pa... Ne zanima me.«

x

Suzy se je sklonila globoko nad skodelico kave, ko se je Fauna vrnila.

»Dobro jutro,« je rekla Fauna. In potem: »Dobro jutro sem rekla!«

»Saj res,« je rekla Suzy. »Dobro jutro!«

»Poglej me!«

»Zakaj pa ne?« je Suzy dvignila pogled.

»Zdaj lahko spet strmiš predse,« je rekla Fauna.

»Ničesar ne veš,« je rekla Suzy.

»Prav, pa ničesar ne vem. Kdaj sem te nadlegovala z vprašanji? – Joe!« je zaklicala, »kavo mi prinesi!« Čez mizo, pogrnjeno s prtom iz pološče-nega platna, je potisnila škatlico z aspirinom.

»Hvala,« je rekla Suzy, si dala v usta tri tablete in jih zalila s kavo.

»Hrošče je šel nabirat,« je mirno rekla Fauna.

»Ali si bila pri njem?«

»Srečala sem ga na cesti. Si se prijetno zabavala?« Tako široko je Suzy razprla oči, da se je zdelo, kakor da hočejo iz jamic. »Nič, ne tako, kakor ti misliš,« je rekla skoraj brez sape. »Bila sva se na peščinah, pa – nič.«

Fauna se je nasmehnila. »Ali je lepo govoril?«

»Bolj redkih besed je bil, govoril pa je lepo.«

»To je dobro.«

»Morda sem neumna, Fauna, vendar sem mu povedala.«

»Ah, nisi neumna!«

»Vse sem mu povedala, čeprav ni vprašal.«

Fauna je mirno rekla: »O čem pa je govoril?«

»Rekel je, da je nekoč živel fant, ki je izdelal žensko iz samih cvetlic.«

»Le zakaj?«

»Eh, ne vem. Pa je lepo zvenelo, ko je tisto rekel.«

»In kaj še?«

Počasi je govorila Suzy: »Zunaj na peščinah sem v glavnem govorila jaz. Vsakikrat, kadar sem se že bala, da mi bo zmanjkalo besed, me je on napeljal na kako novo misel.«

Fauna je rekla: »Doc zna to bolje kot kdorkoli drug.«

Suzyne oči so se svetile od nemira. »Skoraj bi bila pozabila,« je rekla. »Nikoli nisem nič dala na zvezde in take reči... Ali veš, kaj je bilo za večerjo?«

»Šampanjec?«

»Ribe in raki!« je rekla Suzy. »Pa nisem bruhala.«

»In kaj potem?«

»Ali se spominjaš? Rekla si, da sem jaz riba, on pa rak.«

Fauna je pogledala vstran. »V nosu me ščegeta,« je rekla. »Najbrž sem se prehladila.«

»Ali misliš, da je to znamenje, Fauna?

»Vse je znamenje,« je rekla Fauna, »prav vse.«

Lesket zmagoslavja so dobile Suzyne oči. »Ko sva povečerjala, sva se menila. Rekel je, da je osamljen.«

»Eh, to se mu nič ne poda,« je rekla Fauna. »Zahrbtna, vsakdanja ukana.«

»Ne, draga Fauna,« je Suzy ugovarjala. »Ni tako povedal. Že od prej poznam take reči. Rekel je kakor proti lastni volji. Presenečen je bil. Kakor bi niti sam ne vedel vnaprej, kaj bo rekel. Kaj misliš, Fauna? Povej, kaj misliš?«

»Mislim, da bomo dobili novo zlato zvezdo.«

»No, vzemiva... Saj ni nič hudega, če vzameva tako... Vzemiva, da bi se preselila k njemu. To bi bilo – hm, bilo bi samo čez cesto. Vsi vedo, da sem tu delala. Ali bi ga to ne žrlo?«

»Ve, da delaš tu, mar ne? Suzy, punca, nekaj mi obljubi! Nikoli ne skušaj ubežati nobeni stvari, ker ubežati ne moreš. Če si sama, kakor se spodobi, ti ne bo mogel nikoli nihče ničesar reči, Fant, ki pobegne, je ubežnik, ta pa nikoli ne pobegne zares.«

»Kaj je z Docom?« je rekla Suzy.

»Poglej... Če nisi ti dovolj dobra zanj, tudi on zate ni.«

»Ne bi mu hotela nastavljati pasti, Fauna.«

Fauna se je smehljala. Rekla je: »Mislim, da je človek edina žival, ki si sam nastavi past, hlastne za vabo in samega sebe ujame. Kar mirna bodi, Suzy! Nihče ne more reči, da si ga ujela v nastavljeno past, če ne boš storila ničesar.«

»Pa ni povedal...«

»Tega nikoli ne povedo,« je rekla Fauna.

Vsa šibka se je oglasila Suzy: »Komaj diham!«

»Ali veš, da danes sploh še nisi zaklela?« jo je vprašala Fauna.

»Ali res nisem?«

»Nekatere izmed mojih zlatih zvezdic so bile prežneto dobre gospodične,« je rekla Fauna. »Ko bom obesila tvojo zlato zvezdico, Suzy, ne bodo ne naša in ne podobne hiše ničesar izgubile. Kakor pravi Patron, premalo te je zadaj in preveč spredaj.«

»Ne maram, da bi kdo mislil, da vlečem Doca.«

»Saj ga ne vlečeš, prav zares ne. Bom že vse uredila.« Zamišljeno se je Fauna ozrla po Suzy. »Veš, rada bi... Pojdi drevi iz mesta, da se boš malce osvežila.«

»Kam naj grem?«

»Lahko bi šla v San Francisco. Nekaj bi opravila zame. V banki sem shranila zavojček. Nekaj denarja ti bom dala. Rada bi, da si kupiš kaj obleke in klobuk. Lepo obleko si kupi, táko, da bo za več let. Sprehodi se po Montgomeryjevi ulici in poglej, kaj zdaj nosijo lepe dame. Zanima me, kakšno blago! Tam je precej lepih žensk. Preden kaj kupiš, si dobro oglej! Kadar kaj kupiš, moraš kupiti kaj lepega. Jutri boš nazaj.«

»S pota bi me rada spravila,« je rekla Suzy.

»Da,« je rekla Fauna. »Si se le spomnila.«

»Čemu?«

»Suzy, to tebi nič mar. Avtobusno zvezo imaš ob dveh in ob štirih.«

»Peljala se bom s tistim ob štirih.«

»Zakaj?«

»Rekla si, da je Doc šel nabirat hrošče. Morda bi tačas malce očedila tisti njegov brlog. Pod že leta ni videl vode in krtače.«

»Jezen bo.«

»Skuhala mu bom dušeno meso in mu ga pustila pri pojemajočem ognju. To bo nekaj, ti rečem!« je rekla Suzy in stopila okoli mize.

»Umakni te roke!« je rekla Fauna. »Daj, pojdi že! Da mi nikdar več ne zineš tistega, ob čemer se zlim sama sebi trapa. Podarila sem ti svojo najboljšo kožuhovino.«

Žepna kamera za sliko in zvok

Neki ameriški tehnik je izdelal praktično, komaj osem centimetrov debelo žepno kamero, ki slika in hkrati zapisuje zvok. Brž ko je film razvit, ga je mogoče pokazati na filmskem platnu. Še posebej se bo nova kamera obnesla pri snemanju filmskih tednikov.

Cvetoča jablana in ciklame

Na vrtu gostilne »Jama« pri Skocijanskih jamah se je pred dnevi razcvetela jablana, ki je sicer tudi spomladi pognala cvet, vendar ga je slana uničila. V bližini so te dni pognale in se razcvetele ciklame.

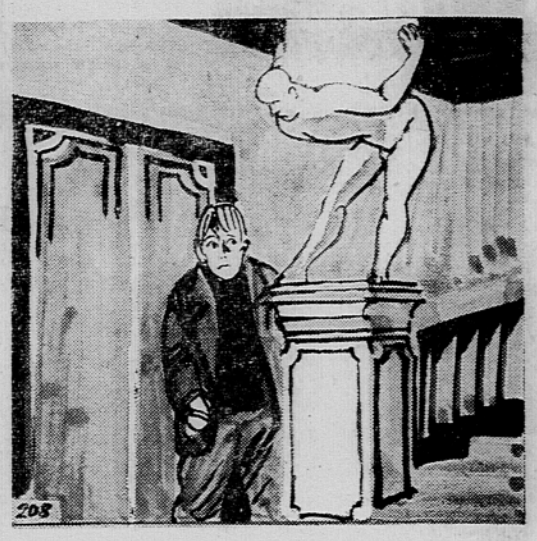
M. D.

Italija gradi 365 ladij

Italijanske ladjedelnice so sprejele 365 naročil domačih in tujih ladijskih prevoznih družb. Gradile bodo večinoma velike plovne enote, ki bodo imele skupno 2.6 milijona brutoregistrskih ton, glede namena pa so naročila razporejena takole: 168 ladij za suhe tovore, 90 cisternskih in 107 potniških ladij.

Tekst - Copyright Librairie Hachette distribué par Presse - Avenir

208. — Dolgo je zadrževal dih in napeto prisluškoval. Nič se ni zganilo. Uiti tako ne morem, si je nazadnje rekel Janko, pogumno stopil naprej in zavrtel stikalo. Na steni nasproti je zagledal veliko ogledalo, v njem pa je odseval marmornat kip, ki je podpiral svet nad vznožjem stopnišča! Nič se ni zgrozil Janko, ko je v ogledalu uzrl sebe.

209. — Bil je ves povaljan, umazan in krvav, da se je komaj prepoznal. Tak sploh ne more na cesto! Prvi stražnik, ki bi ga srečal, bi ga ustavil in ga začel natezati z vprašanji... Odšel je v kuhinjo, si umil roke in obraz ter si za silo očedil obleko. Okrog čela, ki mu ni nehalo krvaveti, si je zavezal Žojevo ruto. Zdaj pa čim hitreje ven!

210. — Vrnil se je skozi vežo in poiskal sobo, ki je gledala na cesto. Kakšna oprava, kakšno razkošje!... Vendar zdaj ni bilo časa za občudovanje. Odmaknil je zaveso in se obesil na jermen rolete. Pa je bila zares težka! Nazadnje jo je le vzdignil za dobro ped. Odprl je okno in legel na polico. Prepričal se je, da ni nikogar v bližini. Potem je skočil.

Odkritje je potrdilo zgodbo

PO SKORAJ 2.000 LETIH SO ARHEOLOGI ODKRILI ZLOČIN LJUBOSUMNEGA MOGOTCA

Stara, iz rodu v rod ohranjena zgodba pripoveduje, da je živel nekako v sedemdesetih letih po našem štetju v Verigah na Velikem Brionu bogat in star rimski državljan Aulus Fesonius. Veliko oljarno je imel, olive iz skoraj vse Istre so se med kamni njegovih mlinov spremljale v olje, v njegovih pečeh pa so žgali opeko in amfore, po katerih so povpraševali v Istri, Dalmaciji in celo v Rimu.

Žal pa je Fesonius obogatel šele na stara leta, takrat ko si je nadel že sedmi križ. Pomladiti se je hotel, zato si je izbral mlado nevesto, ki ji še ni bilo dvajset let. Lidia Priscilla je slovela kot lepotica daleč naokoli, starši so jo prodali bogatemu Aulusu, v zameno pa so dobili svobodo. Poprej so bili sužnji.

V bližini je stanoval Terencius Bassus, Aulusov sosed in prijatelj od mladih nog. Terencij pa je imel sina Caiusa, ki mu ga na turnirjih po vsej Istri ni bilo enakega. Med mlado ženo in prijateljevim sinom se je spletla ljubezen.

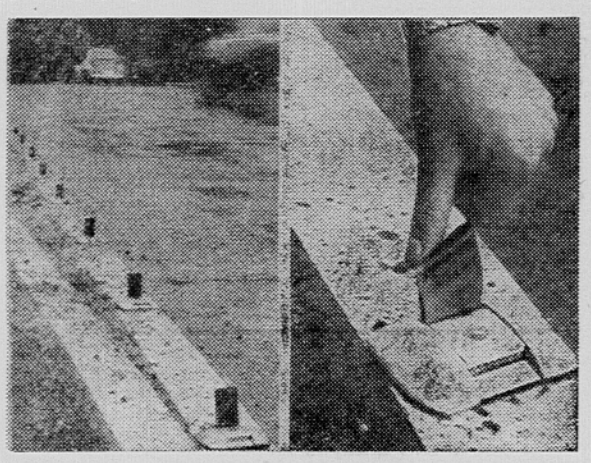
Potem je prišel turnir. Caius je bil trikrat prvi: v vožnji, v metanju diska in v teku. Tri lovorove vence je dobil. Po zmagi je skrivaj pohitel k ljubici ženi starega soseda.

Start Aulus pa je poslal za njim ogleduha, ki je gospodarju vse povedal. Po zmagi je stari bogataš pripravil sosedovemu sinu na čast veliko gostijo. Ko je vino že vsem stopilo v glavo, je stari Aulus rekel trikratnemu zmagovalcu, da ga bo postavil za edinega dediča svojega bogastva. V klet ga bo peljal, je šepetal, tam si bo lahko izbral, kar ga bo volja.

Šli so: ogleduh Rufus prvi, za njim turnirski zmagovalec Caius, kot zadnji pa stari Aulus. Nenadoma je Rufusova bakla ugasnila, takoj potem pa je Caius slišal, da so se za njim s treskom zaprla težka vrata, ki jih je dal ljubosumni starec naslednji dan zazidati.

Tako pripoveduje zgodba, ki jo poznajo prebivalci Brionskih otokov, resnico pa so ugotovili arheologi. Izkopali so ostanke rimske vile, stare skoraj dva tisoč let. Med razvalinami so našli zazidana vrata. Podrli so zid in stopili v obokan prostor. Blizu vrat je ležalo skljućeno človeško okostje. Na levem zapestju se je svetila zlata zapestnica z imenom: Caius Terencius Bassus.

N.

Spričo naglo naraščajočega števila cestnoprometnih nezgod preizkušajo po svetu najrazličnejše varnostne in zaščitne sisteme. Slika kaže enega izmed novih opozorilnih signalov na cesti pri Stuttgartu: v beli pas, ki loči levo polovico ceste od desne, so vgradili predvsem na križiščih in ovinkih trde gumijaste plošče s tako imenovanimi mačjimi očmi, od katerih se zlasti ponoči odbija luč iz žarometov, tako da avtomobilist že od daleč ve, do kod je cesta njegova in kje se začenja asfalt tistega, ki je namenjen v nasprotno smer. Vozilo odskakuje od trdega gumija, mačje oči opozarjajo in vendar je tudi tam še vedno precej nezgod

Mljet narodni park

Hrvatski Sabor je potrdil osnutek zakona, po katerem je postal del jadranskega otoka Mljeta narodni park, ki obsega v celoti površino kakih 3100 ha ter vključuje Veliko in Malo jezero.

Otok Mljet s svojima jezeroma sicer ni tako znan kot na primer Plitvice, vendar se ponaša z izrednimi naravnimi lepotami. Že ob koncu prejšnjega stoletja so mislili na to, da bi ožje področje okoli mljetskih jezer razglasili za narodni park, zato so tudi uveljavili nekaj zaščitnih ukrepov v tej zvezi. Zlasti med obema vojnama pa so na tistem področju posekali precej gozdov, ki se zaradi kozjih čred niso mogli pomlajevati.

Prirodne lepote Mljeta še stopnjujejo kulturnozgodovinski spomeniki, zlasti ostanki starih rimskih objektov iz drugega stoletja v luki Polače in srednjeveški samostan iz 11. stoletja na otočku v zalivu Velikega jezera.

Ker so zadnje čase začeli precej graditi na mljetskih obalah, in sicer poslopja, ki se niso podajala v okoliško naravo, so zaščitili področje okoli obeh jezer, zlasti še pet kilometrov širok gozdni pas v okolici zaliva Soline. Potem so obnovili stara poslopja, zdaj pa pripravljajo načrte, po katerih bi proglasili za narodni park ves zahodni del otoka.

F.

Spretni prsti stiskajo mrežo, pogled pa že strokovno ocenjuje plen, ki ga bo do večera morda za celo rupijo

6

ANTHONY RAJENDRAM

CEJLON

otok sonca in sence

Na splošno velja, da ljudje na vzhodu in jugu prej dozorijo. To je res, če rečemo, da je 11 ali 12-letna cejlonska deklica sposobna voditi gospodinjstvo brez materine pomoči. Mnoge deklice so pri tej starosti že prave gospodinje; pri muslimanih se pogosto zgodi, da je 14-letno dekle mati, ki postane pri tridesetih stara mama, pri 45 prababica in tako dalje, če doživi višjo starost. Pri Singaležanih in Tamilih pride vse to nekoliko kasneje na vrsto: dekletom je povprečno 17 ali 18, fantom pa 19 let, ko se poročijo.

Ženitovanjski običaji in tradicija so marsikje na Vzhodu zelo zapleteni, še posebej pa to velja za hindujsko poroko. Skoraj štiri petine cejlonske mladine sklepa še zdaj zakonske zveze po volji in izboru staršev. Kot primer bi opisali hindujsko poroko, najbolje kar od vsega začetka.

Dekletovi starši spoznajo, da bi bila ena izmed hčera godna za možitev. Takoj začno iskati primernega ženina zanjo. Če ga ne najdejo sami, si izberejo posrednika. Ljudje s tem poklicem veljajo za prave strokovnjake v lovu na kandidate za zakonske može. Pri tem je seveda zelo važno, da je izbranec ali iz iste širše rodbine ali pa iz iste kaste. Sistem kast ima še vedno veliko veljavo tako v Indiji kakor na Cejlonu. Preveč v širino bi nas zapeljal njihov opis, sicer pa vsak Evropejec ve, da so to posebne, med seboj strogo ločene skupine prebivalstva.

Ko se torej starši z mešetarjem sporazumejo o določenem kandidatu za njihovo hčer, se mešetar oglasi pri ženinovih starših, ki se najprej pozanimajo za dekle in za njeno družino. Kakšna mora biti nevesta? Predvsem zelo skromna in na dobrem glasu. Kaj pomeni »dober glas« na Cejlonu in v Indiji? Če dekle na cesti govori z moškim, ki ni član njenega ožjega sorodstva, pride na slab glas. Dekle, ki hodi v kino prepogosto ali celo sama, velja kaj kmalu za nemoralno. Na Cejlonu se dekleta in fantje nikoli ne družijo, šole so ločene, vse razen univerze. Plesnih dvoran ni, tudi restavracij ne, da bi se dekleta in fantje zbirali v njih. In vendar ima Cejlon zdaj svojo prvo predsednico v vodstvu države.

Če torej ženinovi starši ugotovijo, da je nevesta pametna in dobra gospodinja, se začne »poslovni del« zakonske zveze. Seveda je treba primerjati horoskope. Dekletove in fantove zvezde in horoskopske napovedi v zvezi z njunimi nebesnimi znamenji se morajo ujemati. Če je v redu vse to, pride na vrsto naslednja stopnja, ki je včasih huda ovira: dota.

Dota je odvisna od premoženjskega stanja bodočega moža. Uradnik, ki zasluži dve sto rupij mesečno, je vreden okoli 25 tisoč rupij, zdravnik seveda občutno več, in sicer kakih 75 tisoč rupij, seveda s hišo ali z avtom. Doto dobita mlada zakonca, ne ženinovi starši.

Potem ko je urejeno vse to, napovedo zaroko in takrat dekle in fant prvič izvesta, da bosta postala ženin in nevesta. Na dan zaroke se srečata in kramljata nekaj časa, njuno naslednje srečanje pa je že poročni dan.

JERRY COTTON

35

CORVO 558

Tik pred polnočjo smo končno zaključili delo.

*

To noč sem se brez spanja obračal po postelji. Toda ni bila kriva le moreča soparnost, da sem ostal buden.

Ob dveh nisem mogel več vzdržati v postelji. Prižgal sem luč na nočni omarici. Prav ko sem prvič potegnil iz cigarete, je zazvonil telefon. Vzel sem slušalko z aparata, ki je stal na nočni omarici.

»Tu Cotton.«

»Donna de Havilland,« se je oglasil ženski glas. »Upam, gospod Cotton, da se me še spominjate?«

»Seveda, gospodična de Havilland,« sem odgovoril. »Kaj je takega, da se oglašate kar sredi noči?«

»Menim, da sem odkrila nekaj važnega,« je dejala vneto. Njen glas je zvenel zelo razburjeno.

»Za koga pa gre?«

»Za gospoda Stronga, našega predsednika.«

»Gospoda Stronga?« sem vprašal začudeno.

»Da, za gospoda Stronga. — Zelo rada bi prišla sama k vam, toda nocoj sem si zvila nogo in ne morem hoditi. Ali bi me lahko poiskali vi? Stanujem v Foster Avenue štev. 365. Priti pa morate takoj...«

»Čujte, gospodična de Havilland, ne razumem dobro... Zakaj je tako nujno?«

Na odgovor sem čakal zaman. V svojem razburjenju sem preslišal, da je že prekinila zvezo.

Ko sem pravkar odložil slušalko na vilice, sem jo znova snel in poklical Phila Deckerja. Žal pa se ni odzval. Vse je kazalo, da ga ni v njegovem stanovanju.

Z vso naglico sem se oblekel in spet poskusil priklicati Phila. Na moje presenečenje se je oglasila njegova gospodinja.

»Ali ste že prej enkrat poklicali, gospod Cotton?« me je vprašala.

Pritrdil sem in ko mi je povedala, da Phila Deckerja ni doma, sem jo prosil, naj mu ob njegovi vrnitvi takoj pove, da ga prosim, naj me pošče v hiši štev. 365 na Foster Avenijl.

»Bom že sporočila, gospod Cotton,« je odvrnila Philova gospodinja. »Pustila mu bom listek v njegovi sobi.«

Bilo je malo pred tretjo uro, ko sem ustavil jaguar pred hišo štev. 365 na Foster Aveniji. Šel sem čez vrt pred hišo in hotel pozvoniti, pa nisem našel zvonca.

Potrkal sem na vrata in presenečen opazil, da so se vrata vdala.

Previdno sem stopil v popolnoma temno vežo in nepričakovano zadel z glavo ob rob neke omare. Omotičen sem omahnil nazaj. V tistem trenutku je posvetila luč.

Strmel sem v 11,45 mm cev pištole znamke Thompson.

»Roke kvišku!« je spregovoril skrajno vljuden glas, ki sem ga takoj spoznal za glas Demetriusa Hasencleverja.

Vsekakor pa nekdanji častilec Clarisse Darnell ni imel niti grbe na nosu, niti rdečih las.

Počasi sem dvignil roke.

»Svetujem vam, da napravite točno vse tisto, kar vam bom ukazal,« je velel Hasenclever mirno. »Sezite pod levo pazduho, potegnite ven vašo pištolo in jo vrzite tja čez v kot. Nobenega izhoda nimate več, vi nadvohljač! Sicer pa ste itak največji bedak, ki je kdajkoli prejemal uradniško plačo.«

Molče sem ubogal. Zares nisem imel nobenega izhoda. Postalo mi je jasno, da sem s svojo naglico vse pokvaril. Če se ne bo zgodil čudež in se Phil ne bo prikazal, bom izgubljen. Vseeno sem vestno upošteval vsa pravila igre in si skušal pridobiti čas.

»Vdajte se, Hasenclever,« sem dejal, »hiša je obkoljena!«

»Že vaša mati vam je verjetno povedala, Cotton,« je odvrnil, »da je laganje velik greh.« Cinično se je režal.

»Kje je gospodična de Havilland?« sem vprašal.

»Zvezana je in zamašena usta ima,« je rekel brutalno. »Ta mala zverina mi je postala v zadnjem času nevarna.«

Bil sem neodločen in si nisem vedel pomagati.

»Kje so načrti za gorivo?« sem končno vprašal, ker mi ni prišlo na misel nič pametnejšega.

Hasenclever se je zasmejal tako glasno, da je kar donelo. »Na varnem, dečko moj, na varnem! Zanje si ne delajte nobenih skrbi! Spravil jih bom natanko tja, kamor jih hočem spraviti.«

Stisnil sem zobe. Popadli so me bes, jeza in osuplost. Vse je kazalo tako, kakor da se bo iztekel njegov račun, kakor da nikdar ne bomo prišli na kraj njemu in njegovi organizaciji.

Tedaj pa sem zagledal nekaj, kar me je presenetilo. Zelo dobro sem se moral zbrati, da sem glasno rekel: »Zdaj pa bi hotel vedeti le še to, zakaj je morala Clarissa Darnell umreti?« To sem skoraj zakričal, vzrok za to pa je bil v tem, da so se odprla vrata na koncu hodnika. Počasi, centimeter za centimetrom so se odpirala.

Vrnitev mladosti?

Prezgodnja starost je bolezen, ki jo je mogoče zdraviti, torej se da podaljšati človeško življenje, je izjavila dopisniku nekega sovjetskega lista prof. Ana Aslan, ravnateljica gerontološkega inštituta pri romunski znanstveni akademiji. Aslanova je bila nekaj dni v Sovjetski zvezi, kjer je predavala o dejavnosti tega inštituta in o metodah za zdravljenje starosti, pravzaprav za odpravljanje vzrokov starostne oslabelosti.

O metodah, po katerih zdravi gerentološki inštitut v Bukarešti, je prof. Aslan dejala, da novokainske injekcije postopno vračajo človeku telesno moč, ki jo je izgubil z leti, hkrati s tem pa tudi delovno sposobnost, spomin in boljšo presnovo.

Aslanova je rekla, da so na ta način doslej skoraj sedem tisoč ljudem »vrnili mladost«. Pacienti, ki so se zdravili v tem inštitutu, živijo v Romuniji, Sovjetski zvezi in drugih vzhodnoevropskih deželah, pa tudi v ZDA. Vendar je za zdaj še prezgodaj trditi, da je problem visoke starosti že povsem rešen. Novinarjem je dejala, da je prišla v Moskvo z namenom, da bi s sovjetskimi gerontologi izmenjala izkušnje in ugotovitve pri poskusih.

Razstava »66«

Nemški muzej igralnih kart je pripravil v Paderbornu razstavo kart za znano igro »66«, ki je nastala — tako pravijo — pred davnim časom v hiši s številko 66 v neki paderbornski ulici.

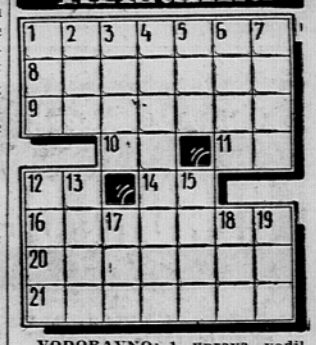
Oprani bankovci

Japonci so na splošno znani kot zelo čisti ljudje. Da je temu res tako, dokazuje morda tudi najnovejša zamisel enega izmed njihovih kemikov, ki je pripravil formulo za poseben papir. Iz njega izdelane bankovce je mogoče prati v mlačni vodi.

Plujoča tovarna za predelavo kitov

Nekdanjo nemško potniško motorno ladjo »Hamburg«, ki so jo pred desetimi leti dvignili z morskega dna, so preuredili v plavajočo tovarno za predelavo kitovega olja in mesa. Ladja, ki so jo preimenovali v »Jurij Dolgorukij«, se bo te dni odpravila v sestavi sovjetske antarktične odprave na lov na kite. »Hamburg« so tik pred koncem vojne potopili v Baltiškem morju. Ker bi prenovitev v potniško ladjo preveč stala, so jo preuredili v plavajočo tovarno.

križanka

VODORAVNO: 1. uprava, vodilni organi, 8. pristaš književne smeri, ki teži za čim resničnejšim slikanjem življenja, 9. zatrjevano dejstvo, 10. okrajšan podredni veznik, 11. srbohrvaški predlog, 12. primorski vzklik, 14. začetnici ruskega pisatelja in dramatika (»Tri sestre«), 16. del jahačeve opreme, 20. obrtnik, 21. prijateljsko ogovarjanje.

NAVPIČNO: 1. nasad okoli hiše, 2. skandinavski drobiž, 3. literarna in umetnostna smer v začetku 20. stoletja, 4. likovna umetnica, 5. rimski cesar, ki je zavzel Jeruzalem, 6. nenadna huda bolečina v križu, 7. divja raca, 12. gradbeni objekt, 13. mesto v severni Italiji (šumeča vina), 15. vodno vozilo, 17. apetit, 18. vodja ilirskega gibanja (Ljudevit), 19. dolgorepe papige.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. kamion, 7. aranžer, 9. strd, 10. da, 11. tek, 12. ped, 13. Edouard) M(anet), 14. voli, 15. hrvreja, 17. sultan.

NAVPIČNO: 5. O(ton) Z(upančič).

Proletarci vseh dežel, združite se!

Ljubljana, četrtek, dne 10. novembra 1960 ● Leto II. ● Štev. 308 Cena 10 din

DELO

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK RUDI JANHUBA

ODGOVORNI UREDNIK IVAN ŠINKOVEC

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

AMERIŠKE PREDSEDNIŠKE VOLITVE

Senator Kennedy zmagal

Kandidat demokratske stranke je dobil manj kot 1 odstotek glasov več kakor republikanec Nixon, vendar je zmagal v ključnih državah in dobil odločno večino elektorskih glasov

WASHINGTON, 9. nov. (Tanjug). S prednostjo manj kot enega odstotka dobljenih glasov si je 43-letni senator John Kennedy zagotovil danes zmago na volitvah za predsednika ZDA. Po osmih letih bodo ameriški demokrati ponovno prevzeli vlado v svoje roke. Hkrati so obdržali večino v obeh domovih ameriškega Kongresa. Tako bo Kennedyjeva vlada laže reševala zakonodajne, parlamentarne in druge probleme izvršne oblasti, kot je to mogla Eisenhowerjeva vlada.

Današnje volitve so bile najbolj negotove v zgodovini ZDA. Kandidata sta vodila oster boj za končno zmago. Razlika v številu dobljenih glasov kaže, da so bile skoraj izenačene. Po zadnjih nepopolnih poročilih iz Washingtona je Kennedy dobil 50,32 %, Nixon za 49,68 % glasov.

Na temelju še zmerom delnih rezultatov vodi Kennedy v 23 državah, ki imajo 331 elektorskih glasov. Nixon pa v 26 državah s 192 elektorskimi glasovi.

Na poslednjih predsedniških volitvah leta 1956 je imel zmagovalec Eisenhower prednost 9,5 milijona glasov.

Volitve so pritegnile rekordno število volivcev. Računajo, da je glasovalo okoli 70 milijonov Američanov, kar je skoraj 8 milijonov več kakor pred štirimi leti. Značilnost za osebnost novega predsednika ZDA je, da je najmlajši ameriški presednik.

Državljani ZDA so za novega podpredsednika izvolili demokratskega predstavnika Lindona Johnstona. Izvoljen je bil tudi nov predstavniški dom, tretjina senata in 27 guvernerjev ameriških držav. Demokratska stranka je ohranila večino v obeh domovih ameriškega Kongresa. Novi predstavniški dom in senat se bosta prvikrat sestala 3. januarja prihodneje leto.

Po zadnjih poročilih je doslej v predstavniški dom izvoljenih 257 demokratskih in 168 republikanskih kandidatov. Za 12 mest izmed skupno 437 še niso znani rezultati. Republikanska stranka je zmanjšala vodstvo demokratov v predstavniškem domu za okoli 20 mest.

V senatu so demokrati prav tako ohranili vodstvo, ker so danes dobili 20 mest, republikanci pa 13. Demokratska stranka bo v novem senatu imela 64 mest, to se pravi dve mesti manj kakor v dosedanjem. Ta ameriški dom ima skupaj 100 mest.

Demokrati so zmagali tudi na volitvah za nove guvernerje. Zadnji rezultati potrjujejo, da so dobili danes 14 guvernerjev, republikanci pa 9.

Pariški časopis »France Soir« je davi objavil intervju z Johnom Kennedyjem, ko se je zmaga nagibala na njegovo stran. Kennedy je izjavil dopisniku časopisa, da se je voljan sestati s sovjetskim premierom Hruščevom, če bi bil ta sestanek »dobro pripravljen in če bi Hruščev pokazal znamenja dobre volje«. Kennedy je pripomnil, da bo njegova vlada vodila učinkovitejšo zunanjo politiko in bo skušala okrepiti položaj in ugled Združenih narodov. Kennedy je po pisanju časopisa tudi dejal, da bo reorganiziral Pentagon in moderniziral armado in mornarico z vzpostavitvijo novih poveljstev in z novimi strateškimi metodami. Dejal je, da morajo biti ZDA »zelo močne in sodobne v vojaškem pogledu«. Na vprašanje o opustitvi atomskih poskusov je Kennedy izrazil upanje, da bo sklenjen sporazum z ZSSR in da se bodo obnovila pogajanja v tej zadevi.

Zmagoviti kandidat demokratske stranke senator John Kennedy

Izjava po izvolitvi

New York, 9. nov. (AFP-Reuter) — Novo izvoljeni predsednik ZDA John Kennedy je dal nocoj svojo prvo uradno izjavo po razglasitvi njegove zmage na predsedniških volitvah. Zahvalil se je volivcem in sodelavcem za podporo ter poudaril, da bodo prihodnja štiri leta »težka« in da bodo preizkušnja za vso ameriško nacijo. Obljubil je, da se bo zavzemal za koristi ZDA in svobodo v svetu.

John Kennedy bo najpozneje jutri objavil sestavo telesa, ki bo vzpostavilo zvezo s sedanjo državno administracijo v svrho prevzema predsedniške dolžnosti in izvršne oblasti v državi.

Nixonova čestitka

Washinton, 9. nov. (AP). — Kandidat republikanske stranke Richard Nixon je nocoj uradno čestital demokratskemu senatorju Kennedyju k izvolitvi za novega predsednika ZDA. Tudi predsednik Eisenhower je Kennedyju poslal uradno čestitko.

»Vem,« je rečeno v Nixonovi brzojavki, »da imate enotno podporo vseh Američanov v vodstvu ameriške nacije za stvar miru in svobode v prihodnjih štirih letih.«

Ta čestitka podpredsednika Nixon je uradno oznanila zmago senatorja Kennedyja na volitvah, čeprav štetje glasov še ni končano.

Odmevi na volitve

Po poročilih zahodnih agencij so **azijski diplomati v OZN** ugodno sprejeli prva poročila o vodstvu senatorja Kennedyja na ameriških predsedniških volitvah. Ti diplomati menijo da je Kennedy prožnejši od Nixona, kar zadeva svetovne probleme.

Po poročilih teh agencij je indijski premier Nehru izjavil v **New Delhiju**, da bi bil zelo zadovoljen, če bi sodeloval s Kennedyjem. Iz obveščenih delhijskih krogov se je zvedelo, da so v vladnih krogih z zadovoljstvom sprejeli vodstvo Kennedyja na ameriških volitvah.

Ko so glasovali za Kennedyja, so ameriški volivci dali menico njegovi vladi, ki jo je treba v celoti izplačati, pišejo **moskovska »Izvestija«**, ko komentirajo Kennedyjevo zmago na volitvah. Kenndy bo moral potrditi, piše list, da ni govoril neresnice, ko je rekel, da bo izpolnil obljubo Franklina Roosevelta, ki je storil mnogo dobrih stvari za svojo državo in za mednarodno sodelovanje. Bodočnost bo pokazala, pripominja list, ali je nova vlada sposobno izpolniti to nalogo in »v Belo hišo uvesti državljansko modrost, ki je tam dolgo ni bilo«. »Izvestija« na koncu pripominjajo, da so vprašanja zunanje politike, vojne in miru igrala prvorazredno vlogo na volitvah in da so te prinesle »porazen udarec tistim ameriškim krogom, ki so igrali na karto voditeljev republikanske stranke, na avanturistično skupino Nixon-Lodge.

V Parizu sodijo, da je z izvolitvijo Kennedyja postalo znano, kdo bo novi predsednik ZDA, ni pa še znano, kakšno zunanjo politiko bo vodil Kennedy. Stopnjo prisrčnosti v francosko-ameriških odnosih bo po francoskem mnenju predvsem določalo njegovo stališče do alžirskega problema in francoskih pogledov. Na splošno menijo, da so se ZDA z izvolitvijo Kennedyja opredelile za večjo dinamičnost v svoji politiki.

V Londonu so z zadovoljstvom sprejeli novico o vodstvu senatorja Kennedyja in številni britanski časopisi so zadovoljni z rezultati glasovanja, ko napovedujejo, da bo Kennedy vnesel več dinamike v ameriško politiko.

Prvi poluradni **švedski komentarji** pozdravljajo novice o Kennedyjevi zmagi. Po teh komentarjih dolguje Kennedy zmago v veliki meri dejstvu, da so ZDA pod predsednikom Eisenhowerjem doživele več udarcev v zunanji politiki. Ameriški volivci — piše popoldanski »Expresse« — so mislili na Roosevelta, ko so v najtežjem političnem položaju za ZDA glasovali za Kennedyja.

Italijanski večerni listi ne objavljajo nobenih uradnih odmevov o volitvah. Izjave so dali le posamezni strankarski voditelji Togliatti, Nenni, Pacciardi in drugi. V teh izjavah pozdravljajo uspeh, ki ga je na volitvah dosegel novi ameriški predsednik, in izražajo upanje, da bo Kennedy vodil politiko popuščanja mednarodne napetosti krepitve miru in demokratičnega razvoja v svetu.

Deveta izmena odreda JLA na Sinaju

Port Said, 9. no. (Tanjug). V Port Saidu je z ladjo »Jugoslavija« prispel prvi del devete izmene odreda JLA, ki je v sestavi varnostnih sil OZN na Sinaju. Pripadnike odreda so sprejeli oficirji in vojaki prvega dela osme izmene, ki se po šestmesečnem bivanju na Sinaju vračajo z isto ladjo v domovino.

V portsaidski luki sta bila oba oddelka simbolično izmenjana. Ob tej priložnosti je govoril podpolkovnik JLA Križnik. Zahvalil se je vojakom, podoficirjem in oficirjem osme izmene za požrtvovalnost in uspešno izpolnjevanje nalog v službi miru. Pripadnikom JLA, ki so šele prispeli, pa je zaželel uspeha pri delu za zagotovitev miru v tem delu sveta.

Mobutujev spor s predstavnikom OZN

Leopoldville, 9. nov. (Tanjug) Polkovnik Mobutu se je danes ponovno sprl s predstavnikom Združenih narodov. Dopoldne bi se moral sestati z vojaškim svetovalcem generalom Rikijem. Mobutu je prišel na sestanek z dvema jeepoma polnima oboroženih vojakov in s svojo oboroženo telesno gardo. Ker pravila oboroženim osebam dovoljujejo pristopa v poslopje Združenih narodov, so polkovniku povedali, da lahko vstopi brez svojih spremljevalcev. Mobutu je to odklonil in tako sestanka z Rikijem ni bilo.

S SEJE CENTRALNEGA SVETA ZSJ

Pri delitvi dohodka nobenih administrativnih omejitev

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 9. nov. Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je danes pod predsedstvom Svetozarja Vukmanovića-Tempa razpravljal o aktualnih vprašanjih delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov, o gibanju realnih osebnih dohodkov v gospodarstvu in javnih službah, o problemu vsklajevanja pokojnin z naraščanjem plač in še o nekaterih drugih točkah, ki jih je imel na dnevnem redu.

Razpravo o aktualnih vprašanjih delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov, ki je trajala vse dopoldne, je začel podpredsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Mika Spiljak. Dejal je, da je v Jugoslaviji le malo podjetij, v katerih ni uveden ta ali drugi način stimulativnega nagrajevanja. Obenem s tem pa so iz prejšnjih let ostali razni predpisi, ki omogočajo činiteljem izven podjetij da se vmešavajo v delitev dohodka v podjetjih, kar omejuje samostojnost delovnih kolektivov. To bo potrebno rešiti s spremembo vrste predpisov in z izdelavo novega zakona o sredstvih gospodarskih organizacij in zakona o delitvi čistega dohodka, pričakujemo pa lahk tudi skupščinsko resolucijo o reševanju raznih vprašanj s tega področja.

Kadarkoli govorimo o delitvi čistega dohodka v podjetjih, je nadaljeval tovariš Spiljak, vedno pridemo tudi na vprašanje o zunanji delitvi tega dohodka oziroma o delitvi dohodka med podjetji in skupnostjo. S tem v zvezi so nedavno pristojni zvezni organi sklenili, da se kot temelj za delitev dohodka med podjetjem in skupnostjo vzame predlog Zvezne industrijske zbornice. Ustanovljena je bila posebna komisija, ki bo ta vprašanja nadalje proučevala, hkrati pa pristojni organi proučujejo tudi vprašanje cen, delovanje predvidene devizne reforme itd., tako da bi na podlagi njihovih ugotovitev in ostalih ukrepov po možnosti lahko že v prvem četrletju prihodnjega leta prešli na novo delitev dohodka med podjetji in skupnostjo.

Tovariš Spiljak je dalje dejal, da se celoten proces notranje delitve dohodka odvija pod imenom »nagrajevanje po kompleksnem učinku«, čeprav ni govora o nagrajevanju, temveč o delitvi osebnih dohodkov. Tu ni govora samo o nagrajevanju po učinku, saj ima celoten proces mnogo globlji pomen. Res pa je, da je sedaj pri tem v ospredju tehnika obračunavanja osebnih dohodkov, medtem ko je vprašanje poglabljanja delavskega samoupravljanja potisnjeno v ozadje. Zato je nujno, da pri nagrajevanju po kompleksnem učinku upoštevamo tri činitelje, ki so bistveni za ta proces: postaviti pravilno organizacijo dela v podjetjih, krepiti samoupravljanje v obratih in ekonomskih enotah in pravilno meriti delovne rezultate posameznikov in celotnega kolektiva ter potem v skladu s tem tudi deliti osebne dohodke. Ker teh treh činiteljev ne upoštevamo dovolj, prihaja sedaj pogosto do prelivanja sredstev iz enega v drug obrat, kar zamegljuje sliko njihove rentabilnosti. Najvažnejša naloga je sedaj to, da podjetja organizirarno po obratih in ekonomskih enotah in da nanje prenesemo tudi sredstva, s katerimi bodo samostojno razpolagala. V vseh obratih, po možnosti pa tudi v ekonomskih enotah, bi morali ustanoviti delavske svete, kar bi delavcem omogočilo, da samostojno odločajo o tistem delu dohodka, ki jim pripada. Ti delavski sveti naj bi odločali o delovnih odnosih, o celokupni problematiki osebnih dohodkov, pa tudi o delu skladov podjetij.

Tovariš Spiljak je nato dal še kratko informacijo o tezah za prihodnje formiranje minimalnih osebnih dohodkov. Ko je sedaj predvideno (kar pa v pristojnih organih še proučujejo), naj bi federacija s svojimi predpisi pooblastila komune, da same določajo višino minimalnih osebnih dohodkov, kateri pa ne bi smeli biti izpod 60% zaslužka v predhodnem letu. S tem bi bilo doseženo, da pride med komunami do razlik v višini minimalnih osebnih dohodkov, da se minimalni dohodki povežejo z delovno storilnostjo in da komune, ki so to sposobne, lahko določijo tudi take minimalne osebne dohodke, ki bodo višji, kot so povprečno.

Po pojasnilih tovariša Spiljaka, se je razvila zelo široka razprava, ki je trajala dobre štiri ure. V tej razpravi so bile posebno poudarjene naslednje misli: da morajo delovni ljudje v čim večji meri sodelovati pri upravljanju podjetij, da ne sme biti nobenih administrativnih omejitev pri razpolaganju kolektivov z njihovimi sredstvi in da mora obstajati določena stabilnost med delovno storilnostjo in osebnimi dohodki, zakaj če delavci ne bodo imeli materialnega interesa, potem se tudi ne bodo zanimali za proizvodne uspehe.

Na popoldanski seji je podpredsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Borivoje Romić navedel nekaj podatkov Zveznega zavoda za statistiko o gibanju realnih dohodkov v gospodarstvu in javnih službah v prvih osmih mesecih letošnjega leta v primerjavi z isto dobo lani. Dejal je, da so skupni nominalni povprečni mesečni dohodki v gospodarstvu v vsej Jugoslaviji pri delavcih večji za 19 %, pri uslužbencih pa za 19,1 %. Realni osebni dohodki delavcev pa so se v vsej Jugoslaviji povečali za 8 %, uslužbencev pa za 7 %. Nominalni dohodki kmetov so se povečali v vsej Jugoslaviji za povprečno 11 %.

Tovariš Romić je nato navedel številke o investicijski in proračunski potrošnji, ki kažeta, zakaj je prišlo do povečanja cen in življenjskih stroškov. Po teh podatkih se je splošna potrošnja povečala v prvih 8 mesecih letošnjega leta v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 25 % (planirano je bilo za letošnje leto povečanje za 7,7 %), investicijska potrošnja pa za 37,6 odstotka (planirano povečanje za 9,8 %). Osebna potrošnja (nakup blaga z gotovino) se je povečala za 17,4 %. Če pri tem zadnjem odstotku računamo s povečanjem cen in novo zaposlenimi delavci, se je realna osebna potrošnja povečala le za okoli 6 %.

V razpravi o tem vprašanju je bilo poudarjeno, da letos kaže, da gibanje osebnih dohodkov ne bo vsklajeno z gibanjem delovne storilnosti, ki se je po statističnih podatkih v prvih osmih mesecih letošnjega leta v Jugoslaviji povečala za 7 odstotkov. Zato si morajo sindikati prizadevati za stabilnost odnosov med delovno storilnostjo in osebnimi dohodki, po drugi strani pa razčistiti merila delovne storilnosti. Sindikalne podružnice, sindikalni sveti in komune pa morajo imeti za eno svojih glavnih nalog nadzorovanje gibanja realnih dohodkov delavcev in uslužbencev.

Kar pa zadeva sedanjo statistično službo, je bilo rečeno, da sicer proučuje gospodarsko, ne pa tudi družbenega gibanja in da se mora pač usmeriti v to, kako se v praksi ustvarja in vsklaja delovna storilnost z zaslužkom in kako se realizira realni zaslužek v komunah.

Tovarišica Olga Vrabičeva je nato govorila o poteku vsklajevanja pokojnin s povečevanjem plač in o problemih, ki so s tem v zvezi.

Milan Pogačnik

Za Kongo lahko govori v OZN le zakonita kongoška vlada

Premier Lumumba je tudi izjavil, da bi referendum v Kongu pokazal, da je njegova vlada deležna zaupanja ljudstva

Leopoldville, 9. nov. (AFP) — Predsednik osrednje kongoške vlade Patrice Lumumba je danes objavil da bi referendum, tudi če bi bil pod okriljem OZN, vsemu svetu pokazal, da je njegova vlada deležna velikega zaupanja vseh slojev kongoškega prebivalstva. V deklaraciji, ki so jo danes razdelili novinarjem v Leopoldvillu, je premier Lumumba poudaril, da je za republiko Kongo čast, da je šef države odpotoval v OZN.

Toda Joseph Kasavubu na podlagi zakona ne more zastopati Konga. Edino zakonita vlada, ki ji on načeluje, lahko ob soglasju parlamenta in ljudstva Konga sodeluje v razpravi Generalne skupščine. Premier Lumumba pripominja, da koristi Konga terjajo nujen sklep v tem smislu.

V OZN poudarjajo, da predsednik Kasavubu, ki je včeraj govoril pred začetkom razprave o Kongu v Generalni skupščini, dejansko ni napravil pozitivnega vtisa na skupščino. Povedal ni nič novega. Pozval je, naj pomagajo afriškim državam in naj v odnosih z njimi vlada razumevanje. Hkrati je obvestil svetovno organizacijo, da je določil delegacijo, ki naj bi zdaj zastopala republiko Kongo. Po njegovem ima namreč samo on pravico, po kongoških zakonih, da določa predstavnike države.

Elizabethville, 9. nov. (AP–Reuter). Predstavnik OZN v Katangi je objavil, da od sinoči pogrešajo patruljo mednarodnih sil, v kateri je bilo 11 irskih vojakov. Poročajo, da so člani patrulje naleteli na zasedo 700 km severno od Elizabethvilla. Našli so trupla štirih ubitih vojakov sil OZN, medtem ko usoda drugih sedmih še ni znana. Prav tako ni znano, kaj se je zgodilo z njihovima dvema voziloma.

Pozneje so objavili, da so enega izmed sedmih pogrešanih članov patrulje mednarodnih sil našli živega. Ostalih šest še vedno iščejo.

Notranje ministrstvo Katange trdi, da je patrulja zašla v zasedo pripadnikov plemena Baluba.

Kamitatu podprl Lumumbo

Leopoldville, 9. nov. (Tanjug). Predsednik pokrajinske vlade Leopoldvilla Kelofas Kamitatu se je danes zavzel za to, da bi bila v Združenih narodih zastopana izključno centralna kongoška vlada Lumumbe. Predsedniku republike je osporaval pravico, da predstavlja kongoško vlado; poudaril je, da bi moral za to imeti po ustavnem zakonu odobritev parlamenta. Ta parlament — njegovo legalnost priznavajo Združeni narodi — še ni preklical svojega sklepa o zaupnici vladi Lumumbe.

To je že drugič, da je predsednik pokrajinske vlade Kamitatu v kritičnem trenutku podprl Lumumbo. Njegov prvi poseg za uvajanje reda in miru, ko je poslal ultimat polkovniku Mobutuju, je bil učinkovit.

Kamitatu je danes izjavil, da so vojaki ki so se umaknili v barake ponovno začeli svoje nočne racije. Več žena je prišlo k njemu in prijavilo izginotje svojih mož ali sinov.

Predsednik pokrajinske vlade je nadalje obtožil polkovnika in komisarje, da so nacionalno radijsko postajo spremenili v svoje propagandno orodje. Ko je navedel podatke o aretaciji skupine ljudi, ki je razpečevala propagandno gradivo proti legalni vladi Patrica Lumumbe, je Kamitatu rekel, da jim je to naročil Bomboko, predsednik študentskega sveta komisarjev, ki je zdaj v Kasavubujevem spremstvu v New Yorku. Kamitatujevi orožniki so zaprli tudi direktorja zapora Luzumu, kjer so našli 26 zapornikov brez vsakih podatkov. Proti zapornikom so ravnali skrajno nehumano in je zato uvedena preiskava proti direktorju zapora.

Danes so proti Kasavubujevemu govoru in njegovemu nastopu v Združenih narodih ostro reagirali poslanci Kasongo, Okito, Sendve, Mboj in Kasamura. Sklicujoč se na ustavni zakon, so poslanci in senatorji obsodili Kasavubuja, ki je, kakor naglašajo, predstavljal manjšino razpuščenega parlamenta. Tudi ti poslanci so podprli delegacijo vlade Patrica Lumumbe vendar šef te delegacije Thomas Kanza ni mogel odpotovati v New York, ker mu ameriško veleposlaništvo ni izdalo vize, češ da je od Mobutujevega urada dobilo obvestilo, da Kanzov potni list ne velja več.

Dr. Marijan Brecelj v Buenos Airesu

Buenos Aires, 9. novembra (Tanjug). Državni sekretar za blagovni promet dr. Marijan Brecelj je včeraj obiskal argentinskega zunanjega ministra za trgovino Junija. Ob tej priložnosti so izrazili zadovoljstvo s sedanjim razvojem jugoslovansko-argentinskih odnosov in poudarili potrebo po razširitvi trgovinskih in drugih odnosov med Jugoslavijo in Argentino. Sprožili so tudi vprašanje znanstvenotehničnega in drugih oblik sodelovanja.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Str. 3 – Več medsebojnega sodelovanja v industriji
– Rastejo nam novi izumitelji
Str. 6 – Sestanek združenja filozofov in sociologov na Bledu
Str. 7 – Šahovska olimpiada: naši tretji

VREME

Napoved za četrtek: Hladno in ponoči deloma jasno. Zjutraj po kotlinah megla, jutri čez dan precej oblačno. V Primorju so proti večeru možne manjše padavine. Nočne temperature med —2 in +2, v Primorju 7, čez dan med 4 in 8, v Primorju in stopini C.

Pred konferenco načrta Colombo

Potrebe in zahteve naraščajo

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

NEW DELHI, novembra. Področje jugovzhodne Azije ima svoje posebne gospodarske probleme in težave. Na tem je vsekakor temeljila zamisel o ustanovitvi regionalne organizacije, ki bi proučevala gospodarstvo tega dela sveta. Organizacija je bila ustanovljena že pred desetimi leti in je dobila ime Colombo-plan po glavnem mestu Cejlona, v katerem je bil leta 1950 prvi sestanek ministrov za zunanje zadeve držav — članic.

Ustanovitelji tega načrta so poverili tej organizaciji nalogo, naj dela za napredek in združevanje gospodarskega sodelovanja dežel jugovzhodne Azije.

Področje, ki ga obsega Colombo plan, zavzema 6 odst. površine zemeljske oble. To je obenem tudi najbolj naseljeni del sveta, na katerem živi danes približno 700 milijonov ljudi ali četrtina prebivalstva sveta. V zadnjih desetih letih, kolikor časa obstoji organizacija Colombo-plana, se je prebivalstvo tega področja povečalo nad 100 milijonov. To povečanje je po najnovejšem poročilu posvetovalnega odbora organizacije brez primera na svetu in je obenem največji problem organizacije tega dela sveta sploh. Prebivalstvo narašča namreč hitreje kakor proizvodnja, kar pelje skoro vse dežele tega dela sveta v zelo nezavidljiv gospodarski položaj.

Čeprav je Colombo-plan organizacija za gospodarski razvoj in sodelovanje dežel jugovzhodne Azije, se kot članice te organizacije pojavljajo tudi Velika Britanija, Amerika, Japonska, Avstralija in Kanada, ki naj bi drugim deželam — članicam Burmi, Kambodži, Cejlonu, Indiji, Indoneziji, Laosu, Malajski federaciji, Nepalu, Novi Zelandiji, Pakistanu, Filipinom in Vietnamu dajale potrebno pomoč, da bi pospešile njihov gospodarski razvoj.

Letos se bo začel redni sestanek posvetovalneoa odbora dežel Colombo-plana 14. novembra v Tokiu. Pred tem sestankom so se sestali zastopniki 19 dežel — članic, da bi pripravili predlog letnega **poročila**. To poročilo bodo v Tokiu proučevali voditelji delegacij, ministri za zunanje zadeve.

Pred sestankom v Tokiu je posvetovalni odbor Colombo-plana objavil poročilo o dosedanji tehnični pomoči. Poročilo navaja, koliko ljudi je bilo iz jugovzhodne Azije v raznih tečajih bodisi v deželah tega dela sveta ali v drugih deželah — članicah organizacije. Poročilo navaja nadalje, da je 1729 strokovnjakov obiskalo področje jugovzhodne Azije, da bi na mestu pokazali najnovejše metode in dognanja znanosti in tehnike. Na podlagi načrta tehniške pomoči deželam Colombo-plana je bilo dobavljene razne tehniške opreme v vrednosti 30 milijonov dinarjev. Poročilo posvetovalnega odbora poudarja, da je vse to pripomoglo članicam Colombo-plana, da lahko same izobražujejo strokovne kadre. Kot zgled navaja Indijo, ki je strokovno usposobila tisoč ljudi iz sosednih dežel. Dejansko je Indija v tem oziru na čelu vseh drugih dežel tega dela sveta.

V preteklem letu (julij 1959 — junij 1960) je bila aktivnost na področju tehniške pomoči zelo velika, kar je razvidno iz podatka, da so samo tiste dežele tega dela sveta, ki že dajejo tehniško pomoč, dale v ta namen približno 150 milijonov dolarjev. Samo v tej dobi je bilo usposobljenih približno 4.300 strokovnjakov. Poročilo navaja, da jih je bilo izmed teh nad 2500 na praksi v ZDA, drugi pa v drugih deželah, največ v Angliji, Avstraliji in Kanadi.

Na sestanku v Tokiu bodo morali zastopniki dežel Colombo-plana razen poročila o tehniški pomoči proučiti tudi dve drugi obliki aktivnosti tega plana. To so predvsem načrti za gospodarski razvoj posameznih dežel in pomoč, ki jo prejemajo izven tega področja. Večina dežel tega področja ima svoje plane za gospodarski razvoj, kakor n. pr. Indija, Pakistan, Nepal, Cejlon in druge. Izpolnjevanje teh planov je precej odvisno od pomoči iz inozemstva. Organizacija Colombo-plana ni doslej in bržkone ne bo mogla niti v prihodnje mnogo napraviti v tem oziru, tako da ostaja podpora iz inozemstva več ali manj poseben problem vsake izmed teh dežel.

Ako za nič drugega, bo sestanek dežel Colombo-plana kakor navadno dobro služil kot indikacija za oceno razpoloženja in možnosti za pomoč iz inozemstva. Vsekakor bodo letos zahteve večje kakor prej, ker so se povečale tudi potrebe.

Stjepan Pucak

Francija bo še naprej uvažala ameriški premog

Pariz, 9. nov. (Reuter). - Francoski komisariat za atomsko energijo je objavil, da bo Francija potrebovala še najmanj štiri do pet let, da bi lahko krila svoje potrebe z lastno atomsko energijo, ki jo bo uporabljala kot pogonsko gorivo, in da ji ne bo treba več uvažati ameriškega premoga. Prvotni rok do leta 1965, ko naj bi Francija že krila svtoje potrebe po gorivu, bo morda nekoliko podaljšan.

Žrtve ciklona v vzhodnem Pakistanu

Karači, 9. nov. (Reuter). Po najnovejših uradnih podatkih je na področjih Vzhodnega Pakistana v dveh ciklonih prejšnji mesec izgubilo življenje 12.000 ljudi.

Izposojena karikature iz News Statesmana

Napovedovalci so bili v zadregi

Dramatične jutranje ure

UNIVAC daje 4 proti 2 za Nixona; UNIVAC daje 49 proti 1 za Kennedyja; UNIVAC daje 332 proti 1 za Kennedyja, UNIVAC daje 6 proti 5 za Nixona; UNIVAC daje 403 proti 1 za Kennedyja...

UNIVAC je stroj. Nima nobenih čustev. Ni ne republikanec ne demokrat. UNIVAC je velik elektronski stroj, ki požira listke z najnovejšimi rezultati in nato sproži v svoji notranjosti verjetnostne račune in na drugi strani pošlje v svet svoje napovedi. UNIVAC je začel bruhati svoje napovedi že zelo zgodaj. Prvo napoved je dal že takrat, ko so bili znani rezultati iz prvih dveh volilnih okoliševizmed 160.000 in je napovedal Nixonu visoko zmago — 300 proti 1.

Toda prav tako negotovi glede zmage enega ali drugega kandidata na volitvah so bili komentatorji in strokovnjaki ter strankarski analitiki; zato ubogega stroja ne gre zaničevati.

Sprva ni kazalo nič. Oba kandidata sta imela enako glasov, v enakem številu okrajev z enakimi možnostmi na zmago...

Ob dveh (po jugoslov. času) zjutraj je Kennedy sicer vodil s sto tisoč glasovi, toda v tričetrt volilnih okoliših v ZDA so volili do štirih zjutraj po našem času, tako da se iz tega vodstva ni dalo sklepati nič (in so ubogi komentatorji in radijski napovedovalci obujali spomine na dobre čase iz leta 1956, ko so ob tej uri in minuti že lahko brali vnaprej pripravljene govore in komentarje o Eisenhowerjevi zmagi).

To pot so si morali pomagati drugače. Poleg rednih poročil iz volilnih središč, ki so bila spočetka precej nepopolna in tudi nasprotujoča si, so se zatekali k prijemom, ki rešujejo radijske napovedovalce, kadar jim zmanjka dogodkov ali dejstev. Zvedeli smo vse: kakšen govornik je bil Ciceron, kakšno volilno kampanjo je vodil Washington, kaj meni dvakrat poraženi republikanski kandidat Dewey o svetovnem dogajanju...

Ob pol treh zjutraj je prvi »padel« Connecticut: Kennedy je dobil prvih osem elektorskih glasov.

Nato se je začelo počasi premikati. Kennedy je začel zelo počasi, a vztrajno voditi. Najprej sto tisoč, potem sto dvajset tisoč, nato sto petdeset tisoč prednosti, toda čez pol ure že pet sto tisoč, sedem sto tisoč in milijon. Še pomembneje je bilo, da je vodil v ključnih državah, to je v tistih državah, ki imajo največ prebivalstva in so mu navrgle največ točk.

Toda to še nikakor ni pomenilo, da je Kennedy zmagal. Še vedno je bilo popolnoma nejasno, kam se nagiba zmaga. Zato so se vsi napovedovalci in komentatorji ter njihovi poročevalci s terena skrbno izogibali sleherni napovedi: Ker je bilo ob treh preštetih komaj deset odstotkov glasov, je to popolnoma razumljivo. Zato pa je poslušalec dalje zvedel: da je republikanski kandidat Nixon smuknil za dve uri v Mehiko na kosilo, zvečer pa, ko so začeli šteti glasove, in so ti sprva kazali zanj ugodno, da je šel spat; da je pred Kennedyjevo hišo v Massachusettsu zelo veselo (v ozadju reporterjevega poročila je bilo slišati smeh, trkanje kozarcev, nekoliko zategnjeno petje); da sta pripravljeni dve četi detektivov — ena za Nixona in ena za Kennedyja — za tistega pač, ki bi bil izvoljen (Nixon je sedaj seveda ostal brez njih); da je predsednica klubov demokratičnih žena Amerike prepričana, da bodo ženske spravile Kennedyja v Belo hišo, že zato, ker imajo tri milijone več glasov kot moški (v ozadju njenega pripovedovanja je bilo prav tako slišati živahen klepet in bodrilne vzklike navijalk); da so . . .

Nato je »padel« Massachusetts, rodna država senatorja Kennedyja. - Šestnajst novih »točk« za senatorja. Potem je Nixon dobil tri »točke« v Vermontu, kar je bila pač slaba tolažba. Začele so prihajati še bolj vznemirljive vesti (vznemirljive za republikansko stranko). Celo v državah, kjer so republikanci upravičeno pričakovali zanesljivo zmago, je vodil Kennedy ali pa je bil Nixonu tik za petami. Z druge strani pa je imel Kennedy pol milijona večine v državi New York, milijo glasov večine v Ohiu in tako dalje (čeprav so se te razlike potem zmanjšale). Celo z Juga so razburjeni reporterji poročali, da marsikje vodi Kennedy, kar je za rasno in versko nestrpni Jug pač nekaj novega, nato pa so, da bi bila mera polna, že začeli primerjati Kennedyjevo vodstvo v državi New Yorku z Rooseveltovimi zmagami v isti državi (Nixon je med vsem tem baje sladko spal.)

Ob pol petih je bil izid volitev še popolnoma negotov in presenečenja niso bila izključena ne z ene ne z druge strani. Ozračje se je neopazno spremenilo. Hripavi napovedovalci so imeli nenadoma okrog sebe skupinice strokovnjakov, ki so — kdo ve zakaj? — začele obravnavati samo Kennedyjevo osebnost: kakšna bo verjetno njegova politika, njegova vlada in tako dalje. Skratka, zelo je bilo podobno sedmini za Nixonom čeprav ni še nihče vedel končnega rezultata.

Potem se je utrgal plaz po državah. Kennedy je sicer vodil z milijon glasovi pri skupnem številu 70 milijonov volivcev, toda zmagoval je v ključnih državah z največjim številom elektorjev. Ob osmih zjutraj so bili sicer znani samo rezultati polovice držav toda te države so dajale Kennedyju tolikšno prednost da je Nixon kmalu potem priznal svoj poraz in čestital zmagovalcu.

V Zahodni Nemčiji se čuti predvolilni čas

Zbiranje in oblikovanje opozicije?

V tednu dni sta bili v Zvezni republiki Nemčiji dve važni posvetovanji, na katerih so razpravljali o volitvah v zvezni parlament leta 1961 in vprašanju, kakšno stališče naj zavzamejo opozicijske plasti prebivalstva.

V Frankfurtu ob Maini se je 36 zastopnikov različnih krogov izreklo proti atomskemu oboroževanju Nemčije, proti naraščajočim izdatkom za oboroževanje ter za razorožitev in nevtralizacijo zvezne republike. Pobudnik je bil dr. Viktor Agartz, bivši vodja gospodarsko-znanstvenega inštituta Zveze nemških strokovnih organizacij. Agartz je že pred letom izstopil iz socialdemokratske stranke, ker je bil proti njenemu sodelovanju pri oboroževanju Zahodne Nemčije. Ostale osebnosti na frankfurtskem posvetovanju so bile pretežno iz meščanskega tabora. Med njimi je zbujala posebno pozornost skupina protestantskih teologov pod vodstvom profesorja Gollwitzerja in višjega cerkvenega svetnika Kloppenburga. Ta skupina, ki ne zastopa nič drugega kakor pastorja Niemoellerja, se je že v Hitlerjevem času izrekla proti fašizmu in za sodelovanje tudi z delavskimi krogi. Tretja pomembna skupina na frankfurtskem posvetovanju je bil vsekakor politični prispevek Westfalskega grofa. Westfalski grof se je leta 1954 izrekel proti remilitarističnim težnjam v zvezni republiki in je kasneje ustanovil svojo lastno delovno skupino. V ministrstvu za vojsko je deležen najvišjega nezaupanja, medtem ko uživa zlasti med starejšimi oficirji zvezne vojske velik ugled. Končno je treba upoštevati tudi navzočnost bivšega nemškega državnega kanclerja Wirtha, ki je bil med ustanovitelji nekdanjega republikanskega »Državnega praporja črno-rdeče-zlato« (demokratične zaščitne organizacije). Njemu in bivšemu višjemu županu v Moenchen-Gladbachu, je podrejena »Zveza Nemcev« (Bund der Deutschen), ki se je doslej zavzemala z majhnim uspehom za nevtralno politiko. Udeleženci frankfurtskega posvetovanja so sklenili, da se bodo združili za volilni boj leta 1961 in začeli ne glede na svetovna naziranja ali podrejene politične razlike v mnenjih skupen boj proti sedanjim strankam.

Nedeljo kasneje se je sestala v Dortmundu, središču Porurja, konferenca osrednjega odbora bivših socialdemokratov. Tudi tu je bil dr. Viktor Agartz vodilna sila. Tega zborovanja so se udeležili opozicijski socialdemokrati, ki so po večini izstopili iz socialdemokratske stranke po objavi »Godesberškega programa« in »Protikomunističnega manifesta«. Razpravljali so, ali naj obnove poizkus združiti levičarske socialistične sile v stranko, potem ko se je že leta 1948 ponesrečil tak poizkus. Kot zagovornik takega poizkusa je nastopil zlasti dr. Gleissberg, bivši glavni urednik osrednjega glasila socialdemokratov. Ugo-arial mu je znani marksistični ideolog Seehof, ki uživa sedaj švicarski azil. Seehof je opozoril na nevarnosti, ki bi bile v zvezi z ustanovitvijo takšne stranke. Na noben način se ne sme zahodnonemško delavsko gibanje popolnoma ločiti od množičnih gibanj, torej od socialnih demokratov in sindikatov. Zavzel se je za intenziven frakcijski boj proti sedanjemu socialdemokratskemu vodstvu. Na Nizozemskem živeči protifašist Fritz Kief je nasprotno predlagal, naj se osnuje skupaj z Italijansko socialistično stranko, levičarji v laburistični stranki in Združeno socialistično stranko Francije zahodno evropski borbeni odbor. Do popolnega sporazuma ni prišlo, ker so tudi pristaši »Mednarodnih komunistov Nemčije«, trockistov, vztrajali na svojem posebnem stališču. Večina pa je bila mnenja, da se je treba takoj pridružiti sodelovanju s frankfurtskim krogom šestintridesetih.

H. P. R.

KONFERENCA EFTA V LONDONU

Malo upanja za zbližanje

Na konferenci so ugotovili, da je »pomanjkanje politične volje« za zbližanje s Skupnim trgom

LONDON, 9. nov. (Tanjug). Na konferenci predstavnikov držav, ki so članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), so v Londonu danes izrazili mnenje, da za zdaj zelo slabo kaže, da bi v bližnji prihodnosti našli kako rešitev za povezavo EFTA in Skupnega trga.

V poročilu komisije, ki je proučevala to vprašanje, je rečeno, da »težave niso toliko v formuli za takšno rešitev, kot v pomanjkanju politične volje nekaterih krogov«.

Na konferenci so se strinjali z gledališem, da morajo države EFTA dokler ne bo dosežena »širša evropska rešitev«, krepiti svoje združenje in hkrati sodelovati z vsemi državami članicami GATT, v splošnih naporih za liberalizacijo trgovine.

V razpravi je bil sprožen tudi predlog, naj bi države EFTA popolnoma ukinile carinske tarife v medsebojni trgovini v prihodnjih petih letih namesto desetih. Delegati posameznih držav pa so izrazili precejšnje pomisleke glede tega.

Sklenili so ustanoviti odbor ki bo proučil vse pobude, sprožene v razpravi, in na podlagi tega sprejel predloge, ki jih bodo poslali vladam držav, članic EFTA.

Zbirka pesmi brazilskega veleposlanika v Beogradu

Rio de Janeiro, 9. novembra (Tanjug). V Braziliji je bila objavljena zbirka pesmi brazilskega veleposlanika v Beogradu Ruja Ribeira Couta, v kateri je zbrana njegova poezija od najzgodnejše dobe do leta 1946. Kritika je zbirko zelo ugodno ocenila. Znani književnik Avgusto Frederico Schmit je v listu »Globo« ocenil Coutovo zbirko za enega vrhunskih dosežkov brazilske poezije. Univerzitetni profesor Manuel Bandeira, nestor brazilskih pesnikov, poudarja v listu »Journal de Brasil«, da je Couto razen tehnične popolnosti, ki so jo razodevali že njegovi prvi stihi, »z leti dosegel čustveno dozorelost in bogastvo izraza in ritma«.

Zapoznela plačila

prispevkov za sklade Združenih narodov

New York, 9. nov. (Reuter). Odbor za prispevke držav članic Združenih narodov svetovni organizaciji je izrazil obžalovanje, ker včlanjene države prepozno vplačujejo svoje prispevke v sklade OZN.

Generalni sekretar je obvestil odbor, da države članice do konca preteklega meseca niso vplačale 14,400.000 dolarjev za leta 1958, 1959 in 1960. Neplačani prispevki za sile OZN na Srednjem vzhodu za dobo od 1957 do 1960 pa so dosegli višino 22.700.000 dolarjev.

Na seji odbora so razpravljali tudi o višini prispevka, ki naj bi ga Združenim narodom plačevale nove članice, sprejete na sedanjem zasedanju Generalne skupščine. Upoštevajoč njihov dohodek na prebivalca, je odbor predlagal, naj bi večina njih plačala samo 0,04 % letnega proračuna Združenih narodov.

Norstad na Portugalskem

Lizbona, 9. nov. (Reuter). — Vrhovni poveljnik sil Atlantske zveze v Evropi general Norstad je nocoj prispel na šestdnevni obisk v Lizbono. Predstavnik portugalskega ministrstva za informacije je rekel, da je generalov obisk zasebnega značaja, da pa je pričakovati, da se bo general Norstad sestal s portugalskim obrambnim ministrom Huliom Botelhom Monizom.

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Čestitka Hruščeva

novo izvoljenemu predsedniku ZDA Kennedyju

Moskva, 9. nov. TASS poroča, da je predsednik sovjetske vlade Hruščev poslal novo izvoljenemu predsedniku ZDA Kennedyju brzojavko, v kateri mu čestita k izvolitvi.

»Upamo, je rečeno v brzojavki premiera Hruščeva, da bodo za časa Vašega bivanja na tem položaju imeli odnosi med našima državama takšen tok, kakršnega so imeli za časa Franklina Roosevelta, kar bi ustrezalo bistvenim koristim ne le narodov ZSSR in ZDA, temveč vsega človeštva, ki teži za tem, da bi se izognilo nevarnosti nove vojne.

Smatram, pravi nadalje sovjetski premier, da se boste tudi Vi strinjali s tem, da so pogledi mnogih ljudi uprti v Združene države in Sovjetsko zvezo, ker je od sovjetsko-ameriških odnosov v mnogočem odvisna usoda miru v svetu.

Govorili smo in govorimo, da spoštujemo miroljubni in nadarjeni narod ZDA in pripravljeni smo razvijati najbolj prijateljske odnose med sovjetskimi narodi in Amerikanci ter med vladama ZSSR in ZDA.

Prepričani smo, je rečeno na koncu, da ni zaprek, ki jih ne bi bilo mogoče obvladati na poti k ohranitvi in utrditvi miru. Da bi ta cilj dosegli, smo s svoje strani pripravljeni nadaljevati z napori, da bi uredili tako pereče probleme kakor so razorožitev, nemško vprašanje na podlagi čim hitrejše sklenitve mirovne pogodbe ter sporazum o ostalih vprašanjih, katerih rešitev bi privedla do ublažitve napetosti in ozdravljenja mednarodnega ozračja«.

Bonnski odmev na volitve v ZDA

Bonn, 9. nov. (Tanjug). Ob novici, da je bil izvoljen za novega predsednika ZDA senator Kennedy, so v Bonnu izrazili upanje, da bo nova vlada v Washingtonu še naprej podpirala Zvezno republiko, kot jo je podpirala vlada predsednika Eisenhowerja. Menijo, da zmaga demokratskega kandidata ne bo spremenila ameriških gledišč na najvažnejša vprašanja, ki zanimajo Bonn — na berlinsko vprašanje in na nemški problem. V tem pogledu sta namreč obe ameriški stranki dali bonnski vladi istovetna zagotovila. Uspeh republikanske stranke bi v Bonnu nedvomno pozdravili z večjo prisrčnostjo, toda kljub temu poudarjajo, da bo sedaj najbrže nastopilo obdobje »zahodnih pobud« in da se bo nehala »negotovost, ki je bila karakteristična za ameriško zunanjo politiko v zadnjih letih«.

Kancler Adenauer je novoizvoljenemu predsedniku brzojavil in mu sporočil svoje upanje, da bodo ZDA »modro in odločno« vodile Zahod. Uradni predstavnik je prav tako izjavil, da bo »Nemčija vedno ostala na strani ZDA«.

Socialnodemokratska stranka je izrazila upanje, da bo »ameriška zunanja politika ostala ista, da pa se bo mnogokaj spremenilo v nekaterih važnih podrobnostih, kar zadeva Nemčijo«. Tudi Liberali so pozdravili volilno zmago Demokratske stranke in v svojem sporočilu poudarili, da se bo novi predsednik »verjetno izognil napakam stare administracije.

Castro Kubancem

Havana, 9. nov. (Tanjug). — Kubanski premier Fidel Castro je danes izjavil, da bosta varnost in nedotakljivost Kube odvisna od borbene odločnosti Kubancev, če bo prišlo do poskusa invazije.

Obrambne priprave in vladni ukrepi proti gospodarski blokadi ZDA so bili osrednja tema govora premiera Castra. Kar se tiče gospodarskega položaja, je Castro rekel, da bo že prihodnji mesec rešen problem pomanjkanja nekaterih proizvodov široke potrošnje.

Naser obišče Sudan

Kairo, 9. nov. (MEN). V Kartumu se pripravljajo na prihod predsednika Naserja, ki bo v torek prispel na uradni obisk v Sudan.

Iz Kaira bo v sudansko prestolnico odpotoval sudanski veleposlanik v ZAR Mohatar, da bi se udeležil sprejema predsednika Naserja in razgovorov, ki jih bo imela delegacija ZAR z najvišjimi državnimi funkcionarji Sudana.

In kaj pravijo v Avstriji

Dunaj, 9. nov. (Tanjug). V izvolitvi novega predsednika ZDA vidijo socialisti, katerih mnenje je izrazil predsednik stranke dr. Pittermann, »možnost za boljše sodelovanje demokratičnih držav sveta«. Pittermann je nadalje izrazil upanje, da bo zdaj konec politike, ki je doslej često postavljala Zahod v položaj, da se je v boju proti Vzhodu povezal s fašističnimi silami v svetu.

Predsednik Ljudske stranke dr. Gorbach je izjavil, da je njegova stranka prepričana, da izvolitev novega predsednika ne bo imela za posledico sprememb v osnovah politike ZDA.

Poročilo alžirske osvobodilne armade

Kairo, 9. nov. (MEN). Poveljstvo alžirske osvobodilne vojske je objavilo, da je v vojaških operacijah od 26. do 31. oktobra padlo 377 francoskih vojakov, 451 pa je bilo ranjenih. Skupina 21 francoskih vojakov se je pridružila alžirski osvobodilni vojski.

Sporočilo nadalje pravi, da so alžirski borci v tem času sestrelili sedem francoskih letal, vrgli v zrak tri vlake, uničili 57 vozil in zaplenili 189 kosov orožja kot tudi znatne količine streliva in bomb.

Nedeljo kasneje se je sestala v Dortmundu, središču Porurja, konferenca osrednjega odbora bivših socialdemokratov. Tudi tu je bil dr. Viktor Agartz vodilna sila. Tega zborovanja so se udeležili opozicijski socialdemokrati, ki so po večini izstopili iz socialdemokratske stranke po objavi »Godesberškega programa« in »Protikomunističnega manifesta«. Razpravljali so, ali naj obnove poizkus združiti levičarske socialistične sile v stranko, potem ko se je že leta 1948 ponesrečil tak poizkus. Kot zagovornik takega poizkusa je nastopil zlasti dr. Gleissberg, bivši glavni urednik osrednjega glasila socialdemokratov. Ugo-arial mu je znani marksistični ideolog Seehof, ki uživa sedaj švicarski azil. Seehof je opozoril na nevarnosti, ki bi bile v zvezi z ustanovitvijo takšne stranke. Na noben način se ne sme zahodnonemško delavsko gibanje popolnoma lo-

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA HRVATSKE

Letos nad 16.000 stanovanj

Zagreb, 9. nov. (Tanjug). Do konca letošnjega leta bodo na Hrvatskem dogradili nad 16 tisoč stanovanj od skupnih 34 tisoč, kolikor jih grade. V stanovanjsko graditev družbenega in privatnega sektorja na Hrvatskem so investirali letos 27,3 milijarde din.

Izvršni svet Hrvatske je pozitivno ocenil uveljavljanje stanovanjske reforme in delo uprav stanovanjskih skladov. Na področju Hrvatske je zdaj 260 skladov za stanovanjsko graditev, ki imajo nad 18 milijard družbenih sredstev. Hišnih svetov je nad 13.000 in v njih dela kakih 60.000 državljanov, ki jim je zaupano družbeno upravljanje 150.000 stanovanj.

Skladi za stanovanjsko graditev so po mnenju članov Izvršnega sveta solična materialna baza in komunam zagotavljajo večjo pobudo. Izvršni svet pa meni, da bi bilo treba te možnosti izkoristiti za še hitrejšo stanovanjsko graditev, predvsem z večjo uporabo raznih predfabrikatov. Razen tega bi morali posvetiti večjo pozornost zbiranju dodatnih sredstev v obliki naplačila za nova stanovanja in razvijanju raznih servisov ter drugih dejavnosti v stanovanjski graditvi.

Novi japonski veleposlanik prispel v Beograd

Beograd, 9. nov. (Tanjug). - Novi japonski ambasador v FLRJ Takahasi Mičitoši je danes prispel v Beograd.

Na beograjskem letališču ga je sprejel in pozdravil šef protokola v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Lazar Lilić. Novega japonskega ambasadorja so pozdravili tudi člani japonske ambasade.

Poljska sindikalna delegacija v Beogradu

Beograd, 9. nov. (Tanjug). V Beograd je prispela delegacija sindikata pomorščakov in pristaniških delavcev Poljske, v kateri sta razen predsednika generalnega sveta tega sindikata Rikarda Pospieszinskega oodpredsednik Bogdan Vajcik in voditelj ekonomskega oddelka generalnega sveta Marijan Zelek.

Delegacija bo kot gost sindikata prometa in zvez Jugoslavije ostala pri nas deset dni. Člani delegacije se bodo seznanili z življenjem in delom mornarjev in pristaniških delavcev v Jugoslaviji.

Javorski pri Segniju

Rim, 9. nov. (Tanjug). Italijanski zunanji minister Segni je nocoj sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Rimu Mihajla Javorskega in se z njim dlje časa razgovarjal o jugoslovansko-italijanskih odnosih.

Pred konferenco načrta Colombo

Potrebe in zahteve naraščajo

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

NEW DELHI, novembra. Področje jugovzhodne Azije ima svoje posebne gospodarske probleme in težave. Na tem je vsekakor temeljila zamisel o ustanovitvi regionalne organizacije, ki bi proučevala gospodarstvo tega dela sveta. Organizacija je bila ustanovljena že pred desetimi leti in je dobila ime Colombo-plan po glavnem mestu Cejlona, v katerem je bil leta 1950 prvi sestanek ministrov za zunanje zadeve držav — članic.

Ustanovitelji tega načrta so poverili tej organizaciji nalogo, naj dela za napredek in združevanje gospodarskega sodelovanja dežel jugovzhodne Azije.

Področje, ki ga obsega Colombo plan, zavzema 6 odst. površine zemeljske oble. To je obenem tudi najbolj naseljeni del sveta, na katerem živi danes približno 700 milijonov ljudi ali četrtina prebivalstva sveta. V zadnjih desetih letih, kolikor časa obstoji organizacija Colombo-plana, se je prebivalstvo tega področja povečalo nad 100 milijonov. To povečanje je po najnovejšem poročilu posvetovalnega odbora organizacije brez primera na svetu in je obenem največji problem organizacije tega dela sveta sploh. Prebivalstvo narašča namreč hitreje kakor proizvodnja, kar pelje skoro vse dežele tega dela sveta v zelo nezavidljiv gospodarski položaj.

Čeprav je Colombo-plan organizacija za gospodarski razvoj in sodelovanje dežel jugovzhodne Azije, se kot članice te organizacije pojavljajo tudi Velika Britanija, Amerika, Japonska, Avstralija in Kanada, ki naj bi drugim deželam — članicam Burmi, Kambodži, Cejlonu, Indiji, Indoneziji, Laosu, Malajski federaciji, Nepalu, Novi Zelandiji, Pakistanu, Filipinom in Vietnamu dajale potrebno pomoč, da bi pospešile njihov gospodarski razvoj.

Letos se bo začel redni sestanek posvetovalneoa odbora dežel Colombo-plana 14. novembra v Tokiu. Pred tem sestankom so se sestali zastopniki 19 dežel — članic, da bi pripravili predlog letnega poročila. To poročilo bodo v Tokiu proučevali voditelji delegacij, ministri za zunanje zadeve.

Pred sestankom v Tokiu je posvetovalni odbor Colombo-plana objavil poročilo o dosedanji tehnični pomoči. Poročilo navaja, koliko ljudi je bilo iz jugovzhodne Azije v raznih tečajih bodisi v deželah tega dela sveta ali v drugih deželah — članicah organizacije. Poročilo navaja nadalje, da je 1729 strokovnjakov obiskalo področje jugovzhodne Azije, da bi na mestu pokazali najnovejše metode in dognanja znanosti in tehnike. Na podlagi načrta tehniške pomoči deželam Colombo-plana je bilo dobavljene razne tehniške opreme v vrednosti 30 milijonov dinarjev. Poročilo posvetovalnega odbora poudarja, da je vse to pripomoglo članicam Colombo-plana, da lahko same izobražujejo strokovne kadre. Kot zgled navaja Indijo, ki je strokovno usposobila tisoč ljudi iz sosednih dežel. Dejansko je Indija v tem oziru na čelu vseh drugih dežel tega dela sveta.

V preteklem letu (julij 1959 — junij 1960) je bila aktivnost na področju tehniške pomoči zelo velika, kar je razvidno iz podatka, da so samo tiste dežele tega dela sveta, ki že dajejo tehniško pomoč, dale v ta namen približno 150 milijonov dolarjev. Samo v tej dobi je bilo usposobljenih približno 4.300 strokovnjakov. Poročilo navaja, da jih je bilo izmed teh nad 2500 na praksi v ZDA, drugi pa v drugih deželah, največ v Angliji, Avstraliji in Kanadi.

Na sestanku v Tokiu bodo morali zastopniki dežel Colombo-plana razen poročila o tehniški pomoči proučiti tudi dve drugi obliki aktivnosti tega plana. To so predvsem načrti za gospodarski razvoj posameznih dežel in pomoč, ki jo prejemajo izven tega področja. Večina dežel tega področja ima svoje plane za gospodarski razvoj, kakor n. pr. Indija, Pakistan, Nepal, Cejlon in druge. Izpolnjevanje teh planov je precej odvisno od pomoči iz inozemstva. Organizacija Colombo-plana ni doslej in bržkone ne bo mogla niti v prihodnje mnogo napraviti v tem oziru, tako da ostaja podpora iz inozemstva več ali manj poseben problem vsake izmed teh dežel.

Ako za nič drugega, bo sestanek dežel Colombo-plana kakor navadno dobro služil kot indikacija za oceno razpoloženja in možnosti za pomoč iz inozemstva. Vsekakor bodo letos zahteve večje kakor prej, ker so se povečale tudi potrebe.

Stjepan Pucak

Poročilo alžirske osvobodilne armade

Kairo, 9. nov. (MEN). Poveljstvo alžirske osvobodilne vojske je objavilo, da je v vojaških operacijah od 26. do 31. oktobra padlo 377 francoskih vojakov, 451 pa je bilo ranjenih. Skupina 21 francoskih vojakov se je pridružila alžirski osvobodilni vojski.

Sporočilo nadalje pravi, da so alžirski borci v tem času sestrelili sedem francoskih letal, vrgli v zrak tri vlake, uničili 57 vozil in zaplenili 189 kosov orožja kot tudi znatne količine streliva in bomb.

Žrtve ciklona v vzhodnem Pakistanu

Karači, 9. nov. (Reuter). Po najnovejših uradnih podatkih je na področjih Vzhodnega Pakistana v dveh ciklonih prejšnji mesec izgubilo življenje 12.000 ljudi.

Izposojena karikature iz News Statesmana

Napovedovalci so bili v zadregi

Dramatične jutranje ure

UNIVAC daje 4 proti 2 za Nixona; UNIVAC daje 49 proti 1 za Kennedyja; UNIVAC daje 332 proti 1 za Kennedyja, UNIVAC daje 6 proti 5 za Nixona; UNIVAC daje 403 proti 1 za Kennedyja...

UNIVAC je stroj. Nima nobenih čustev. Ni ne republikanec ne demokrat. UNIVAC je velik elektronski stroj, ki požira listke z najnovejšimi rezultati in nato sproži v svoji notranjosti verjetnostne račune in na drugi strani pošlje v svet svoje napovedi. UNIVAC je začel bruhati svoje napovedi že zelo zgodaj. Prvo napoved je dal že takrat, ko so bili znani rezultati iz prvih dveh volilnih okolišev izmed 160.000 in je napovedal Nixonu visoko zmago — 300 proti 1.

Toda prav tako negotovi glede zmage enega ali drugega kandidata na volitvah so bili komentatorji in strokovnjaki ter strankarski analitiki; zato ubogega stroja ne gre zaničevati.

Sprva ni kazalo nič. Oba kandidata sta imela enako glasov, v enakem številu okrajev z enakimi možnostmi na zmago...

Ob dveh (po jugoslov. času) zjutraj je Kennedy sicer vodil s sto tisoč glasovi, toda v tričetrt volilnih okoliših v ZDA so volili do štirih zjutraj po našem času, tako da se iz tega vodstva ni dalo sklepati nič (in so ubogi komentatorji in radijski napovedovalci obujali spomine na dobre čase iz leta 1956, ko so ob tej uri in minuti že lahko brali vnaprej pripravljene govore in komentarje o Eisenhowerjevi zmagi).

To pot so si morali pomagati drugače. Poleg rednih poročil iz volilnih središč, ki so bila sprva precej nepopolna in tudi nasprotujoča si, so se zatekali k prijemom, ki rešujejo radijske napovedovalce, kadar jim zmanjka dogodkov ali dejstev. Zvedeli smo vse: kakšen govornik je bil Ciceron, kakšno volilno kampanjo je vodil Washington, kaj meni dvakrat poraženi republikanski kandidat Dewey o svetovnem dogajanju...

Ob pol treh zjutraj je prvi »padel« Connecticut: Kennedy je dobil prvih osem elektorskih glasov.

Nato se je začelo počasi premikati. Kennedy je začel zelo počasi, a vztrajno voditi. Najprej sto tisoč, potem sto dvajset tisoč, nato sto petdeset tisoč prednosti, toda čez pol ure že pet sto tisoč, sedem sto tisoč in milijon. Še pomembneje je bilo, da je vodil v ključnih državah, to je v tistih državah, ki imajo največ prebivalstva in so mu navrgle največ točk.

Toda to še nikakor ni pomenilo, da je Kennedy zmagal. Še vedno je bilo popolnoma nejasno, kam se nagiba zmaga. Zato so se vsi napovedovalci in komentatorji ter njihovi poročevalci s terena skrbno izogibali sleherni napovedi. Ker je bilo ob treh preštetih komaj deset odstotkov glasov, je to popolnoma razumljivo. Zato pa je poslušalec dalje zvedel: da je republikanski kandidat Nixon smuknil za dve uri v Mehiko na kosilo, zvečer pa, ko so začeli šteti glasove, in so ti sprva kazali zanj ugodno, da je šel spat; da je pred Kennedyjevo hišo v Massachusettsu zelo veselo (v ozadju reporterjevega poročila je bilo slišati smeh, trkanje kozarcev nekoliko zategnjeno petje) da sta pripravljeni dve četi detektivov — ena za Nixona in ena za Kennedyja — za tistega pač, ki bi bil izvoljen (Nixon je sedaj seveda ostal brez njih); da je predsednica klubov demokratičnih žena Amerike prepričana, da bodo ženske spravile Kennedyja v Belo hišo, že zato, ker imajo tri milijone več glasov kot moški (v ozadju njenega pripovedovanja je bilo prav tako slišati živahen klepet in bodrilne vzklike navijalk); da so...

Nato je »padel« Massachusetts, rodna država senatorja Kennedyja. - Šestnajst novih »točk« za senatorja. Potem je Nixon dobil tri »točke« v Vermontu, kar je bila pač slaba tolažba. Začele so prihajati še bolj vznemirljive vesti (vznemirljive za republikansko stranko). Celo v državah, kjer so republikanci upravičeno pričakovali zanesljivo zmago, je vodil Kennedy ali pa je bil Nixonu tik za petami. Z druge strani pa je imel Kennedy pol milijona večine v državi New York, milijo glasov večine v Ohiu in tako dalje (čeprav so se te razlike potem zmanjšale). Celo z Juga so razburjeni reporterji poročali, da marsikje vodi Kennedy, kar je za rasno in versko nestrpni Jug pač nekaj novega, nato pa so, da bi bila mera polna, že začeli primerjati Kennedyjevo vodstvo v državi New Yorku z Rooseveltovimi zmagami v isti državi (Nixon je med vsem tem bal sladko spal.)

Ob pol petih je bil izid volitev še popolnoma negotov in presenečenja niso bila izključena ne z ene ne z druge strani. Ozračje se je neopazno spremenilo. Hripavi napovedovalci so imeli nenadoma okrog sebe skupinice strokovnjakov, ki so — kdo ve za kaj? — začele obravnavati samo Kennedyjevo osebnost, kakšna bo verjetno njegova politika, njegova vlada in tako dalje. Skratka, zelo je bilo podobno sedmini za Nixonom čeprav ni še nihče vedel končnega rezultata.

Potem se je utrgal plaz po državah. Kennedy je sicer vodil z milijon glasovi pri skupnem številu 70 milijonov volivcev, toda zmagoval je v ključnih državah z največjim številom elektorjev. Ob osmih zjutraj so bili sicer znani samo rezultati polovice držav, toda te države so dajale Kennedyju tolikšno prednost, da je Nixon kmalu potem priznal svoj poraz in čestital zmagovalcu.

V Zahodni Nemčiji se čuti predvolilni čas

Zbiranje in oblikovanje opozicije?

V tednu dni sta bili v Zvezni republiki Nemčiji dve važni posvetovanji, na katerih so razpravljali o volitvah v zvezni parlament leta 1961 in vprašanju, kakšno stališče naj zavzamejo opozicijske plasti prebivalstva.

V Frankfurtu ob Maini se je 36 zastopnikov različnih krogov izreklo proti atomskemu oboroževanju Nemčije, proti naraščajočim izdatkom za oboroževanje ter za razorožitev in nevtralizacijo zvezne republike. Pobudnik je bil dr. Viktor Agartz, bivši vodja gospodarsko-znanstvenega inštituta Zveze nemških strokovnih organizacij. Agartz je že pred letom izstopil iz socialdemokratske stranke, ker je bil proti njenemu sodelovanju pri oboroževanju Zahodne Nemčije. Ostale osebnosti na frankfurtskem posvetovanju so bile pretežno iz meščanskega tabora. Med njimi je zbujala posebno pozornost skupina protestantskih teologov pod vodstvom profesorja Golliwitzerja in višjega cerkvenega svetnika Kloppenburga. Ta skupina, ki ne zastopa nič drugega kakor pastorja Niemoellerja, se je že v Hitlerjevem času izrekla proti fašizmu in za sodelovanje tudi z delavskimi krogi. Tretja pomembna skupina na frankfurtskem posvetovanju je bil vsekakor politični prispevek Westfalskega grofa. Westfalski grof se je leta 1954 izrekel proti remilitarističnim težnjam v zvezni republiki in je kasneje ustanovil svojo lastno delovno skupino. V ministrstvu za vojsko je deležen največjega nezaupanja, medtem ko uživa zlasti med starejšimi oficirji zvezne vojske velik ugled. Končno je treba upoštevati tudi navzočnost bivšega nemškega državnega kanclerja Wirtha, ki je bil med ustanovitelji nekdanjega republikanskega »Državnega praporja črno-rdeče-zlato« (demokratične zaščitne organizacije). Njemu in bivšemu višjemu županu v Moenchen-Gladbachu, je podrejena »Zveza Nemcev« (Bund der Deutschen), ki se je doslej zavzemala z majhnim uspehom za nevtralno politiko. Udeleženci frankfurtskega posvetovanja so sklenili, da se bodo združili za volilni boj leta 1961 in začeli ne glede na svetovna naziranja ali podrejene politične razlike v mnenjih skupen boj proti sedanjim strankam.

Nedeljo kasneje se je sestala v Dortmundu, središču Porurja, konferenca osrednjega odbora bivših socialdemokratov. Tudi tu je bil dr. Viktor Agartz vodilna sila. Tega zborovanja so se udeležili opozicijski socialdemokrati, ki so po večini izstopili iz socialdemokratske stranke po objavi »Godesberškega programa« in »Protikomunističnega manifesta«. Razpravljali so, ali naj obnove poizkus združiti levičarske socialistične sile v stranko, potem ko se je že leta 1948 ponesrečil tak poizkus. Kot zagovornik takega poizkusa je nastopil zlasti dr. Gleissberg, bivši glavni urednik osrednjega glasila socialdemokratov. Ugovarjal mu je znani marksistični ideolog Seehof, ki uživa sedaj švicarski azil. Seehof je opozoril na nevarnosti, ki bi bile v zvezi z ustanovitvijo takšne stranke. Na noben način se ne sme zahodnonemško delavsko gibanje popolnoma izločiti od množičnih gibanj, torej od socialnih demokratov in sindikatov. Zavzel se je za intenziven frakcijski boj proti sedanjemu socialdemokratskemu vodstvu. Na Nizozemskem živeči protifašist Fritz Kief je nasprotno predlagal, naj se osnuje skupaj z italijansko socialistično stranko, levičarji v laburistični stranki in Združeno socialistično stranko Francije zahodno evropski borbeni odbor. Do popolnega sporazuma ni prišlo, ker so tudi pristaši »Mednarodnih komunistov Nemčije«, trockistov, vztrajali na svojem posebnem stališču. Večina pa je bila mnenja, da se je treba takoj pridružiti sodelovanju s frankfurtskim krogom šestintridesetih.

B. P. B.

KONFERENCA EFTA V LONDONU

Malo upanja za zbližanje

Na konferenci so ugotovili, da je »pomanjkanje politične volje« za zbližanje s Skupnim trgom

LONDON, 9. nov. (Tanjug). Na konferenci predstavnikov držav, ki so članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), so v Londonu danes izrazili mnenje, da za zdaj zelo slabo kaže, da bi v bližnji prihodnosti našli kako rešitev za povezavo EFTA in Skupnega trga.

V poročilu komisije, ki je proučevala to vprašanje, je rečeno, da »težave niso toliko v formuli za takšno rešitev, kot v pomanjkanju politične volje nekaterih krogov«.

Na konferenci so se strinjali z gledališčem, da morajo države EFTA dokler ne bo dosežena »širša evropska rešitev«, krepiti svoje združenje in hkrati sodelovati z vsemi državami članicami GATT, v splošnih naporih za liberalizacijo trgovine.

V razpravi je bil sprožen tudi predlog naj bi države EFTA popolnoma ukinile carinske tarife v medsebojni trgovini v prihodnjih petih letih namesto desetih. Delegati posameznih držav pa so izrazili precejšnje pomisleke glede tega.

Sklenili so ustanoviti odbor ki bo proučil vse pobude, sprožene v razpravi, in na podlagi tega sprejel predloge, ki jih bodo poslali vladam držav, članic EFTA.

Zastoj v razpravi o razširitvi organov OZN

New York, 9. nov. (AP). Posebni politični odbor Generalne skupščine je danes razpravljal o predlogih za spremembo Ustanovne listine OZN v tem smislu, da bi Varnostni svet in Ekonomsko-socialni svet razširili z novimi člani.

Skupina azijsko-afriških držav predlaga, naj bi Ekonomsko-socialni svet namesto 18 štel 25 članov. Ta predlog je doslej podprlo 45 delegacij. Za razširitev Varnostnega sveta od 11 na 13 članov pa se je doslej izreklo 39 delegacij.

V debati je predstavnik Sovjetske zveze izjavil, da njegova država ne bo ratificirala nobene spremembe Ustanovne listine v tem smislu, dokler Generalna skupščina ne bo sklenila, da sprejme v članstvo LR Kitajsko.

Na zahtevo nekaterih delegacij je bila prihodnja seja odbora odložena, da bi omogočili medsebojna posvetovanja.

Zapoznela plačila

prispevkov za sklade Združenih narodov

New York, 9. nov. (Reuter). Odbor za prispevke držav članic Združenih narodov svetovni organizaciji je izrazil obžalovanje, ker včlanjene države prepozno vplačujejo svoje prispevke v sklade OZN.

Generalni sekretar je obvestil odbor, da države članice do konca preteklega meseca niso vplačale 14,400.000 dolarjev za leta 1958, 1959 in 1960. Neplačani prispevki za sile OZN na Srednjem vzhodu za dobo od 1957 do 1960 pa so dosegli višino 22,700.000 dolarjev.

Na seji odbora so razpravljali tudi o višini prispevka, ki naj bi ga Združenim narodom plačevale nove članice, sprejete na sedanjem zasedanju Generalne skupščine Upoštevajoč njihov dohodek na prebivalca, je odbor predlagal, naj bi večina njih plačala samo 0,04 % letnega proračuna Združenih narodov.

Norstad na Portugalskem

Lizbona, 9. nov. (Reuter). — Vrhovni poveljnik sil Atlantske zveze v Evropi general Norstad je nocoj prispel na šestdnevni obisk v Lizbono. Predstavnik portugalskega ministrstva za informacije je rekel, da je generalov obisk zasebnega značaja, da pa je pričakovati, da se bo general Norstad sestal s portugalskim obrambnim ministrom Huliom Botelhom Monizom.

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Čestitka Hruščeva

novo izvoljenemu predsedniku ZDA Kennedyju

Moskva, 9. nov. TASS poroča, da je predsednik sovjetske vlade Hruščev poslal novo izvoljenemu predsedniku ZDA Kennedyju brzojavko, v kateri mu čestita k izvolitvi.

»Upamo, je rečeno v brzojavki premiera Hruščeva, da bodo za časa Vašega bivanja na tem položaju imeli odnosi med našima državama takšen tok, kakršnega so imeli za časa Franklina Roosevelta, kar bi ustrezalo bistvenim koristim ne le narodov ZSSR in ZDA, temveč vsega človeštva, ki teži za tem da bi se izognilo nevarnosti nove vojne.

Smatram, pravi nadalje sovjetski premier, da se boste tudi Vi strinjali s tem, da so pogledi mnogih ljudi uprti v Združene države in Sovjetsko zvezo, ker je od sovjetsko-ameriških odnosov v mnogočem odvisna usoda miru v svetu.

Govorili smo in govorimo, da spoštujemo miroljubni in nadarjeni narod ZDA in pripravljeni smo razvijati najbolj prijateljske odnose med sovjetskimi narodi in Amerikanci ter med vladama ZSSR in ZDA.

Prepričani smo, je rečeno na koncu, da ni zaprek, ki jih ne bi bilo mogoče obvladati na poti k ohranitvi in utrditvi miru. Da bi ta cilj dosegli, smo s svoje strani pripravljeni nadaljevati z napori, da bi uredili tako pereče probleme kakor so razorožitev, nemško vprašanje na podlagi čim hitrejše sklenitve mirovne pogodbe ter sporazum o ostalih vprašanjih, katerih rešitev bi privedla do ublažitve napetosti in ozdravljenja mednarodnega ozračja«.

Bonnski odmev na volitve v ZDA

Bonn, 9. nov. (Tanjug). Ob novici, da je bil izvoljen za novega predsednika ZDA senator Kennedy, so v Bonnu izrazili upanje, da bo nova vlada v Washingtonu še naprej podpirala Zvezno republiko, kot jo je podpirala vlada predsednika Eisenhowerja. Menijo, da zmaga demokratskega kandidata ne bo spremenila ameriških gledišč na najvažnejša vprašanja, ki zanimajo Bonn — na berlinsko vprašanje in na nemški problem. V tem pogledu sta namreč obe ameriški stranki dali bonnski vladi istovetna zagotovila. Uspeh republikanske stranke bi v Bonnu nedvomno pozdravili z večjo prisrčnostjo, toda kljub temu poudarjajo, da bo sedaj najbrže nastopilo obdobje »zahodnih pobud« in da se bo nehala »negotovost, ki je bila karakteristična za ameriško zunanjo politiko v zadnjih letih«.

Kancler Adenauer je novoizvoljenemu predsedniku brzojavil in mu sporočil svoje upanje, da bodo ZDA »mirno in odločno« vodile Zahod. Uradni predstavnik je prav tako izjavil, da bo »Nemčija vedno ostala na strani ZDA«.

Socialnodemokratska stranka je izrazila upanje, da bo »ameriška zunanja politika ostala ista, da pa se bo mnogokaj spremenilo v nekaterih važnih podrobnostih, kar zadeva Nemčijo«. Tudi Liberali so pozdravili volilno zmago Demokratske stranke in v svojem sporočilu poudarili, da se bo novi predsednik »verjetno izognil napakam stare administracije.

Najnovejši podatki o volitvah v ZDA

New York, 9. nov. (AP) — Po podatkih, zbranih do 21.15, je na predsedniških volitvah v ZDA glasovalo za demokratskega kandidata Kennedyja 32,109.490 volivcev oziroma 50.3 odstotkov, medtem ko je za republikanskega kandidata Nixona glasovalo 31,711.033 volivcev oziroma 49.7 odstotkov.

Kennedy je v 25 državah dobil 338 elektorskih glasov, Nixon pa v 24 državah 185 elektorskih glasov.

In kaj pravijo v Avstriji

Dunaj, 9. nov. (Tanjug). V izvolitvi novega predsednika ZDA vidijo socialisti, katerih mnenje je izrazil predsednik stranke dr. Pittermann, »možnost za boljše sodelovanje demokratičnih držav sveta«. Pittermann je nadalje izrazil upanje, da bo zdaj konec politike, ki je doslej često postavljala Zahod v položaj, da se je v boju proti Vzhodu povezal s fašističnimi silami v svetu.

Predsednik Ljudske stranke dr. Gorbach je izjavil, da je njegova stranka prepričana, da izvolitev novega predsednika ne bo imela za posledico sprememb v osnovah politike ZDA.

Razprava o Kongu odložena

Generalna skupščina je odložila razpravo o Kongu, dokler pomiritvena komisija ne bo poročala o uspehu svojih prizadevanj

NEW YORK, 9. nov. (AP). Generalna skupščina OZN je nocoj izglasovala resolucijo, s katero je odložila debato o Kongu. Predlog resolucije, ki ga je dala delegacija Gane, predvideva, naj se debata odloži, dokler komisija za pomiritev v Kongu, sestavljena iz predstavnikov azijskih in afriških držav ne bo poročala o svojih prizadevanjih, da bi poravnali nasprotja med vodilnimi političnimi osebnostmi v Kongu.

Za resolucijo je glasovalo 48 delegatov, proti resoluciji se je izreklo 30 delegacij, medtem ko se jih je 12 vzdržalo glasovanja. Dve delegaciji nista bili navzoči pri glasovanju.

Nesoglasje delegatov

glede razprave o predstavništvu Konga v OZN

New York, 9. nov. (Tanjug). Odbor za polnomočja Generalne skupščine, ki je danes zasedal več ko dve uri, se ni mogel sediniti, da bi začel razpravo o predstavništvu Konga v OZN. Člani odbora polnomočja so Haiti, Costarica, Maroko, Nova Zelandija, Filipini, Španija, ZSSR, ZDA in ZAR.

Stalni sovjetski predstavnik v OZN Zorin je zahteval, naj odbor odloži delo, dokler ne dobi na razpolago potrebnih uradnih dokumentov, in izjavil, da sovjetska delegacija dotlej ne more sodelovati v pretresanju problemov, ki so pred odborom.

Delegat ZDA Barko je izjavil, da ameriška delegacija, sodi, da odbor razpolaga s potrebnim materialom in da lahko sklepa.

Omar Lutfi (ZAR) in Mehdi Ben Abud (Maroko) sta izrazila presenečenje zaradi nujnosti sklicanja sestanka odbora. Predstavnik Maroka je izjavil, da je za sestanek zvedel šele nekaj pred polnočjo in da zato ni mogel stopiti v stik s svojo vlado in tudi ne z afriškimi delegacijami v OZN. Rekel je, da njegova delegacija ne more delati v takih pogojih. Lutfi je izjavil, da njegove delegacije sploh niso konzultirali glede sklicanja odbora, ter poudaril, da se mora zaradi delikatnosti problema posvetovati s svojo vlado.

Več ko pol ure je tekla debata o tem, ali naj sejo odložе za nekaj ur ali do jutri dopoldne ali popoldne. Končno je bil sprejet zadnji predlog.

Javorsk pri Segniju

Rim, 9. nov. (Tanjug). Italijanski zunanji minister Segni je nocoj sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Rimu Mihajla Javorskega in se z njim dlje časa razgovarjal o jugoslovansko-italijanskih odnosih.

Naser obišče Sudan

Kairo, 9. nov. (MEN). V Kartumu se pripravljajo na prihod predsednika Naserja, ki bo v torek prispel na uradni obisk v Sudan.

Prve raketne vaje nemških vojakov

Kiel, 9. nov. (AP) — Neka enota zahodnonemškega Bundeswehra je imela danes prve vaje s taktičnimi raketami »Honest John« ameriške proizvodnje. Izstrelili so dve raketi, opremljeni z manevrsko glavo ki ne eksplodira. Vaje so bile na poligonu pri zalivu Eckernförde na Baltiškem morju. Raketi sta padli na zemljo v oddaljenosti 25 km.